SCAEVOLAE SAMMARTHANI

LVCVBRATIONVM PARS ALTERA,

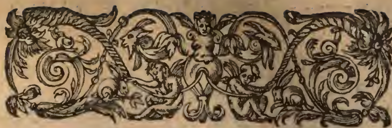
Qua continentur

GALLORVM doctrina illustrium, qui nostra patrúmque memoria floruerunt, ELOGIA.

Augustoriti Pictonum,
Apud viduam Ioannis Blanceti
Typographi Regij.

M. DC. VI.

AD V. C.

IACOBVM AVGVSTVM THVANVM SACRI CONSIstorij Consiliarium & Senatûs Parisiensis Præsidem.

EAVTOR & antistes doctorum Auguste virorum,
Quo sine iam studiis nec foret ullus honos;
Dum tu longinquo Francisci à funere Primi,
Qui tenuit valida Gallica sceptra manu;
Persequeris gesta immensum quaecunque per orbem
Seu terra & pelago, seu foris atque domi.
Magnum opus & nullis unquam delebile seclis,
Quale nec Ausoniæ Liuius ante dedit.
Ipse ego non æquis tua per vestigia repens
Passibus, ad laudem qua datur ire via;

Quod potui, doctorum hominum fœlicibus umbris
Elogia hæc gratus qualiacunque tuli.
Pierias certè poteram meliora per arteis
Moliri, studiis & magis apta meis.
Nam mihi si testes fas appellare Camœnas,
Nec vetat ingenitus dicere vera pudor,
Ausus ego Italiæ facunda lacessere cantu
Ingenia, & Latio scribere digna sale.
Sed fuit hoc olim potioris flore sub æui,
Dum nouus in vegeto pectore sanguis erat.
Nunc senij graue pondus obest, nunc debilis ætas,
Nec pote iunctorum vincula ferre pedum.
Hinc mihi sola placent numerorum lege soluta,
Quæq; magis facili tramite verba fluunt.
Sic nempe & viridi fidens qui sæpe iuuenta
Vicit in Eleo puluere fortis equus,
Languidior postquam mēbris illapsa senecta est;
Nec calor in cursu qui fuit ante viget,
Mollia iam tentat vacuo vestigia campo,
Et refugit metis, carceribúsque premi.
Quis scit an & doctas teneant hæc aptiùs aures
Quàm leuia & teneris carmina blāda sonis?
Quidquid erit, flos lecte virûm, te pēdet ab vno,
Præsidiiq; aura nititur omne tui.
Tu bonus exiguum veteris cape munus amici,
Quem tibi Musarum iunxit honestus amor.
At vos, illustres animæ dignissima cælo

Nomina, quæ memori Gallia mente colit.
Dum struimus vestræ monumenta hæc debita famæ,
Quáq́ licet iusto fungimur officio,
Sit quanquam hoc temerè nitido lucem addere Soli,
Nostrâq́ ad laudem non egeatis ope,
Ne tamen Elysia pigeat spectare sub umbra
Hanc curam & tenuis dona pusilla manus.
Si non ingenio, si non satis arte placebunt,
Certè animus dantis respiciendus erit.
Forsan & è vobis aliquis cum legerit, Iste
(Dicet) erit nostri pars aliquando chori.
Quamq́ aliis operam præstat pius, ipsa merenti,
Posteritas grata reddet amica vice.

Augustoriti Pictonum,
Cal. Augusti. 1598.

SAmmarthane, tuo pro munere digna rependo:
Quæ præstas doctis omnibus vnus habe.

C. HVALDVS Mommagnius
Lib.ſuppl.Magiſter.

CÆlo Tyndaridæ in vices recepti
Alternis moriuntur atque viuunt.
Sed Phœbo Elogiis tuis fauente
Non alterna tibi viriſque doctis,
Aſt æterna paratur & viget laus.

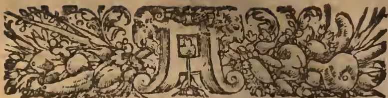
LVD. SAMMARTHANVS
Proſeneſchallus Pict.

ELogiis doctos dum claras, Scæuola, Gallos,
Clareſcis claris clarus ab Elogiis:
Non aliter quàm Sol, qui lumina fœnerat aſtris,
Reflexu in ſeſe lucidiore cluit.

B. IRLANDI Anteceſſ. &
Conſil. Reg.

AEternùm viuunt cælestibus indita libris,
Sacra Deo, gentis nomina Pieriæ.
Hoc meruit virtus, meruit doctrina virorum,
Mancipio soluit quos Libitina suo.
Non satis hoc, vitæ libris inscripta manere
Nomina, si terras nocte sepulta latent.
Hoc SAMMARTHANI *genius, Parnasiidis oræ*
Cultor, & Ascræis excita musa iugis
Ferre nequit, cælo fœlices viuere terris
Ignotas animas, & sine teste deas.
Elogiis hominum facit vt versentur in ore,
Et terras celebri nomine, laude colant.
AEternùm viuent cæli terræq; relata,
In libros gentis nomina Pieriæ.
Et Sammarthanum sibi quod præfabitur ipse
Elogio dignum tot monumenta ferent.

ADAM. BLACVODÆVS
Consil. Regius.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM Liber primus.

Jacobus Faber Stapulensis.

TORPEBANT ingenia Gallorum diuturnis ignorantiæ tenebris inuoluta, Lutetiæque ſcholas omnes fœdiſſima iampridem Barbaries occupabat, cùm è Belgico litore tãquam Sol nouus emerſit Iacobus ille Faber, qui diſſipata caligine Gallicam iuuentutem ex altiſſimo veterno tandem excitaret, liberaléſque diſciplinas turpiſſimè iacentes effuſo purioris doctrinæ lumine primus illuſtraret & erigeret. Erat is ad Stapulas maritimũ Picardiæ pagum ex igno-

bili familia natus, cultúmque ingenij, quem illa tempora ferebant, inter aniles Sophistarum nugas & ineptias apud Parisios acceperat. Sed hanc fortunæ tenuitatem generosa planè indole superabat. Cúmque pro solerti, quo pollebat, iudicio, aliquid in literis maius omnino & præclarius esse sẽtiret, quàm quod antè à barbaris illis & imperitis præstitum esset; partim suo impulsu, partim eruditorum hominum, qui tum in Italia florebant, exemplo & æmulatione incensus, totum se in illius boni cognitione & scientia collocauit; Eo euentu, vt & ipse perfectissimè doctus euaderet, & alios aptissima deinde methodo facilitatéque doceret: non voce tantum & prælectionibus, verùm & scriptis, quibus ad vniuersam Aristotelis doctrinam, Matheseósque partes omnes planum & facilem posteris aditum patefecit. Sed qui Socratis in sapientia propaganda studium æmulabatur, Socratis quoque vicem non effugit. Nec enim defuere qui senescẽtem & libros sacros (vt hominẽ Theologici ordinis insignibus cohonestatum decebat) liberiore censura castigãtem deprauatę Religionis reum identidem postularent; Non dubia demum spe victoriæ, cùm ad Ticinum Francisco Rege capto & in Hispaniam

abducto (cuius auctoritas & perpetuus in literatos amor non semel eum antè protexerat) opportunam opprimẽdi hominis occasionem sibi offerri iudicarent: nisi denuò pius princeps intercedente Margareta sorore Nauarrę Regina cæcas istorum artes & consilia elusisset, datis ad Senatum literis, quibus causæ totius cognitionem ad se transferebat. Ille autem sponte vrbe discedens inuidiæ se subduxit, Neracúmque Nauarræ ditionis vrbem Albretiorum olim Regiam in illius Heroinæ clientelam se recepit. vbi cùm ad longissimam ætatem trãquillissimè vixisset, senio magis, quàm ægritudine oppressus interiit. Statura fuit supra modum humili, vultu modesto & moribus planè aureis, animo præsertim ab omni auaritiæ labe prorsus alieno; vt nec vlla rei faciendæ cura duceretur, & auitum patrimonium (quantulum id cúmque erat) fratribus, fratrúmque filiis vtendum fruendũ relinqueret. Mortuum luxerunt eruditi omnes veluti carissimo parente orbati, solemnẽque funeris pompam Margareta ipsa mœrẽs præsentia sua honorauit.

Gulielmus Budæus.

EXPLICATA Fabri Stapulensis vita, primus mihi non ætatis modò sed meriti etiam ordine appellandus occurrit Gulielmus Budæus Parisiensis omnium, qui hoc patrúmque seculo vixere, sine controuersia doctissimus. Quanquam, nisi hoc instituti ratio postulet, quid opus eum celebrare, cuius fama in excelso & illustri loco posita omnes omnium nationum homines in admirationem sui quotidie conuertit? Eóque magis, quòd in vrbe ab his studiis id temporis abhorrente inter luxum & opes ortus & educatus, nullo præceptore, nullo riuali, ad supremum illud eruditionis fastigium sua ipsius industria constantiáque pene incredibili prouectus est. Defuit quidem tanto viro perspicuus ille venustioris eloquentiæ nitor, quem recentiores vni Ciceroni addicti maiore studio & religione coluerunt. Sed quid si existimabat (id quod res erat) eius auctoritatis homini grauitatem styli magis quàm verborum lenocinia conuenire? Certè voluntatem ei non facultatem defuisse

argumento esse potest penitissima illa totius Latinitatis cognitio, cuius in Pandectis recẽsendis & Romanorum iure illustrando luculentum & nobile specimen dedit. In Græcis autem quis nõ miretur eo vsque progressum, vt (quod nullidum extra Græciam nato contigerat) ipsius Iani Lascaris Græcorum doctissimi iudicio veterẽ Atticorum facundiam adæquasse diceretur? His præsidiis ornatus multa nobis reliquit vigiliarum monumenta, quę cum omnia singularem ingenij doctrinęque laudem præ se ferrent, nullũ tamen splẽdidius fuit aut magnificẽtius, quàm laboriosa de Asse lucubratio: qua res à tot iam seculis intactas penitúsque abstrusas & latẽtes ex intimis obscuræ antiquitatis penetralibus eruit ac in lucem protulit. Neque defuerunt ex Italia Germaniáque plures æmuli, qui pulcerrimam illam operam sibi præreptam esse contenderent, falsóque vendicarent. admouente calumniæ faces Erasmo, qui cùm occultè Budęo principem in literis locum inuideret, hominis existimationem, quam non audebat apertè inuadere, cuniculis oppugnare non desinebat. Peruicit tamen veritas, nec mẽdacio passa est se opprimi, aut quem ille fructũ ex suis laboribus colligere meruerat ad alios

indignè transferri. Cæterùm vir tanta animi contentione Musis operatus à ciuilibus interim negotiis & Reipubl.cura non abfuit. Nã & à Francisco primo in aulam sępe accersitus, & Romam de belli societate cum Leone summo Pontifice aduersus Cæsarem & Heluetios contrahenda vnà cum aliquot regni proceribus ab eodem principe legatus est. Cúmque per aliquot annos Regij Scribæ partes impleuisset, supplicibus quoque libellis (qui honos in Prætorio maximus) non minori probitatis quàm eruditionis gloria diu multúmque præfuit. Cuius muneris obeundi causa dum Gul. Poieto militiæ togatæ principi gratissimus comes adhæret, nec vllis itinerum difficultatibus ab eius latere diuelli potest, accidit vt annum agens septuagesimum tertium, canicula æstuante, in sæuissimam febrem incurreret: qua demum ingrauescente sub finem Augusti mensis anno huius seculi quadragesimo vir eximius animam cœlo dignam exhalauit: relicta numerosa sobole, factóque testamento, ex cuius præscripto Lutetiæ in D. Nicolai campestris, nullo funeris apparatu sepultus est, ac paulò mox à Iacobo Sammarthano patruo meo doctissimo sanè viro funebri oratione in vulgus edita commendatus.

Christophorus Longolius.

LONGOLIVS quidem ipſe ſuis in ſcriptis Maclinię noto Gallię Belgicæ oppido natalia ſe debere profitetur. Sed politiores Batavi, in quibus eſt Ianus ille Douza vir nobilis & cũ primis eruditus, hunc ſibi hominem ſic aſſerunt, vt Schonouij ad Lechum in Batauia natum eſſe contendant. Patrem certè habuit Pariſienſem Leonēſium Epiſcopum Regis apud Belgas id temporis legatum: cuius cura & ſtudio puer admodum Lutetiam perductus eſt, vt apud ſuos in antiqua ſplendidáque Longoliorum familia liberaliter educaretur. Adoleſcens laudis cupidus veram illam, quæ ex optimis literis quęritur, gloriæ ſegetem auidiſſimè amplexus eſt. Ac primum quidem relicto foro, ad quod initio ſe comparauerat, incredibili Gręcæ linguę ſtudio totus exarſit, riualem in eius amore Budæum ſibi ſtatuens. Verùm vbi Græcas aliquot illius viri epiſtolas legiſſet cum ipſa vetuſtate planè conferendas abiecta ſpe victoriæ ad Latinam eloquentiam ſe tranſtulit, in qua breui tempore ne ipſis quidem Bembis & Sadoletis inferior factus

eſt. Eum tamen vt in ſententiis exilem & in verbis minimè luculentum aſpernantur Itali homines, qui parem in hoc laudis genere nullum ferre poſſunt. At profectò viuum tanti fecere, vt eloquentię nomine neque id poſtulantem Romanæ ciuitati adſcriberent: reũmque maieſtatis ob ſparſum in vulgus libellum, quo nominis Romani dignitatem grauiter violaſſe ferebatur, non abſoluerent modò, verùm etiam è Gallia, quo ſe receperat, propoſitis à Leone decimo ingentibus præmiis cupidiſſimé reuocarent. Ille autem hac procella quodammodo reiectus ac repulſus Alpibus quidem denuò traiectis remeauit in Italiam, ſed omni repetendæ vrbis voluntate depoſita Patauij ſe continuit. vbi poſt aliquot annos in cõtubernio Reginaldi Poli Regiæ ſtirpis Angli, quicum per illud tempus familiariſſimè vixerat, ex rapidæ febris æſtu, eodem quo ipſe Pontifex anno, quatuor & triginta annorum iuuenis ereptus eſt. ea tranquillitate animi & conſtantia, qua hominem in literarum & ſapientiæ ſtudiis educatum decuit: cum in vltimis doloribus atque in ipſo penè mortis articulo literas ad amicos daret propinqui obitûs ſui tanquam alicuius profectionis à ſe inſtitutæ nuntias.

Phillippus

Phillippus Cominius.

PHILIPPVS COMINIVS Belga ſplendido genere ortus cùm attigiſſet eam ætatem quæ labori militiæ ſufferendo par eſſe videretur, in aulam Philippi Burgundiæ Ducis ad Carolum eius filium ſe contulit, eo ferè tempore, quo Galliæ coniurati proceres, Boni publici obtentu, Ludouico XI. Regi graue periculoſúmque bellum intulere. Cui bello & ipſe ſub ſignis Burgundicis armatus interfuit, & Carolo dehinc à Philippi morte rerũ potito peregregiam in multis magni mométi negotiis domi foríſque operã præſtitit. Quam hominis induſtriam ſubodoratus Ludouicus (vt erat virorum hac facultate præſtantium diligétiſſimus & ſagaciſſimus indagator) nõ prius conquieuit, quàm eum quibúſvis conditionibus pellectum ad ſuas partes attraheret, ſibíque totum aſſereret. Factus itaque Cominius Galliæ nouus ciuis, ductáque vxore Monſorella nobili apud Andes loco nata, Ludouico deinceps & Carolo eius filio perpetuus & fidelis adhæſit comes, eorúmque res bello ge-

ſtas, quarum & particeps fuerat, Angeli Cathi Pontificis Viennenſis hortatu & impulſu deſcribere aggreſſus, luculentam quatuor & triginta annorũ hiſtoriam, magna quidem ſtyli ſimplicitate, ſed nec minori puritate, & quod in rerum ſcriptore ſummũ eſt, ſingulari apud omnes fidei ac veritatis opinione inſignem poſteritati tranſmiſit: adeò quidem fauſtis initiis, vt vix vllum hactenus Gallia tulerit in eo genere nobiliorem. Quo mihi verendum minus eſt, ne quis miretur aut improbet, quòd Belgam de re Francica tam bene meritum his Elogiis interſerere, noſtrorúmque hominum numero adſcribere in animum induxerim. Celſiore fuit ſtaturâ, vegetis mẽbris, magnáque totius oris & vultûs dignitate cõſpicuus: nec eloquentia, prudentia, cæteríſque virtutibus ad ſummas res tractandas idoneis vlli hominum ætate ſua conceſſit. Eò maiore omniũ admiratione, quòd vix vllo literarum præſidio fretus pænè ſola naturæ bonitate niteretur. Non tamen interea tutum ſe aut immunem vir tantus à ſæuo inſtabilis Fortunæ ioco vindicare potuit, cùm ab occulta maleuolorũ cõſpiratione apud Regem in leuitatis & perfidiæ crimen adductus duram & iniquã teterrimi carceris calamitatem, aliáque ſuis

meritis indigna diutissimè pateretur, nec vllus sui purgandi relinqueretur locus, patronis aduersariorum potentia deterritis, donec suam ipse caussam in Senatu ageret, omnibúsque Patrum sententiis honorificè tandem absolueretur. Obiit Argentoni Pictonum oppido, quod vxoriæ dotis nomine possidebat, anno Christianæ salutis CIↃ. IↃ. IX. ætatis autem suæ quarto & sexagesimo, Lutetiámque delatus & Augustiniana in æde ad Sequanam tumulo marmoreo à se condito sepultus est. vnica filia superstite Ioanna Renato Britannico Pentebriæ Comiti collocata, quo ex matrimonio multæ illustres in Gallia familiæ maternam originem hodiéque ad Cominium ipsum referunt.

Germanus Brixius.

GERMANVS BRIXIVS Altissiodori honesto loco natus & optimè institutus inter eos censeri meruit, qui primi ex Italia elegātiores Musas in Galliam traduxerunt. Nam & in Græcis præceptore vsus Marco Musuro Cretense, quem aliquot annos Patauij docentem audiit,

multa è Chrysostomo Latina puritate cõuertit, & à Thoma Moro Britannorum doctissimo in describenda vnius nauis Gallicę cum duabus Anglicis pugna versibus virulentis atrociter & improbè lacessitus, ex illo certamine doctorum omnium iudicio facilè victor euasit. Non illustri quidem triumpho, cùm ad poëtarũ gloriã, qui tẽpestate illa passim in Italia florebant, neuter adhuc satis accederet. At certè rem inchoasse, atque aliis perficiendam tradisse non inglorium esse duco. Leguntur & Græci aliquot versus in amicorum funeribus ab illo decantati, cùm præeunte Iano Lascare, quem hospitio frequ ns excipiebat, Grecos poëtas omnes diligentissimè perlegisset. Erat enim Brixius in omni vitæ cultu ciuilis & splendidus, cuius ad liberales epulas docti omnes & elegãtes illius ætatis viri non illibenter conuenirent. Sed inclinante iam ætate, postquam reprimi vitæ feruor cœptus est, in atrę bilis incommodum incidit. Qua in ægritudine suspicionum, terrorúmque plenus miserabile senium exegit: eáque tandem infestius vrgente, dũ ab aula, quæ tum apud Blæsios agebat, Lutetiam reuertitur, in agro Carnutensi extinctus est, eodem fere tempore quo Budæum, quicum illi ex studiorum

coniunctione non vulgaris amicitiæ vsus intercedebat, ereptum quoque luxit Gallia.

Ioannes Ruellius.

SVESSIONVM vrbs Belgicę quõdam florentissima Francorúmque principum Regia non minimã his tẽporibus nobilitatis accessionem sibi fecit edito in lucem Ioanne Ruellio tanto viro. Qui cùm puer à natura felicissimè comparatus ad exactam vtriúsque linguæ notitiam admirabili celeritate & (quod magis mireris) nullo docente peruenisset, Philosophiam ac Medicinam ex Græcorum fontibus abundè haustas Latinæ linguæ munditiis primus apud Gallos exornauit & illustrauit. Opus enim egregium in tres diuisum partes de natura stirpium accuratissimè cõscripsit, Dioscoridémque, Actuarium, & Constantini de agricultura libros tanta sermonis elegantia trãstulit, vt peculiari elogio Aquila interpretum à doctissimo Budæo subinde nuncuparetur. Sed & singulari eius ope ac industria factũ est, vt Hippocrates, Galenus, Euclides, Celsus,

Plinius longè quàm anteà castigatiores & emendatiores à typographis excuderentur: cùm in manuscriptis exemplaribus vndique conquirendis nulli sumptui parceret, vt eorum collatione diuinæ tot insignium virorum lucubrationes à fœdis imperitorum mendis purgari possent ac restitui. Flagrabat enim indefesso rei literariæ studio: cui quò liberius & commodius inseruiret, cùm in aulæ comitatum à Francisco Rege & Lodoica eius matre identidem euocaretur, hanc rei augendæ occasionem facilè neglexit. elatáque demum vxore cælebs & solutus inter D. Virginis flamines, quorum in collegium à Poncherio Antiste allectus fuerat, quod reliquum vitę fuit in suis deliciis & amoribus, hoc est in bonis literis auidissimè cõsumpsit. Nec generis propagandi spes eum interea deseruit, suscepta ex matrimonio filia, quæ & felici partu natũ edidit auitæ gloriæ futurum hæredem Albertum Fabrum hodiéque superstité & inter Medicos Parisienses ab eruditionis industriæque laude percelebrem. Sed Ruellius cùm esset eo quadrati corporis & viuidi coloris habitu, qui longioris vitæ spem ostendere videretur, scalarem tamen ætatis annũ LXIII excedere non potuit. Su-

blatus est apoplexia sub exitum Septembris anno CIↃ. IↃ. XXXVII. & in eiusdem sanctissimæ Virginis æde à mœrentibus collegis humo conditus.

Bellaij tres.

IAM inde à Capeti Regis temporibus, qui ante sexcentos annos rerum in Gallia potitus est, Bellaiorum gens & genere illustris & rerum gestarũ magnitudine nobilis enituit; perpetuáque serie ad hanc ętatem deducta tres illos tandem protulit fratres omni virtute cumulatissimos, qui pari animorum contentione rem maximè omnium laudabilem perfecere, quam ne velle quidem vlli Gallorum antea in mentẽ venerat, vt armorũ gloriam cum literarum dignitate copularent. Et quidem Gulielmus natu maximus summum in vtróque virum se gessit. Nam & aduersus infestissima Caroli Cæsaris arma Taurinensis prouinciæ pręfecturam à Rege Frãcisco primo sibi traditam gnauissimè sustinuit, multis præliis fortissimè cõfectis, multis oppidis felicissimè receptis: & pręter varias legationes,

in quibus incomparabilis eius facundia emicuit, historiam de rebus Gallicis ab ipsa imperij origine ad sua vsque tempora tum Latinè tum Gallicè grauissimo stilo persecutus est. Cuius diuini operis exigua fragmenta Martinus frater iunior excellenti vir animo & solertia, Normaniæ regendæ præfectus, commentariis illis interseruit, quibus & ipse, dum aut à rebus bellicis aut à legationum laboribus vacaret, Francisci res gestas non minus ornatè quàm syncerè ac prudenter populari sermone perscripsit. At Ioanni, cuius elegãs eruditio cùm sæpe alias, tum maximè in frequentissimis Tridenti conuentibus, vel superata Patrum expectatione admirabilem sibi apud omnes peperit existimationem, animi etiam vis atque magnitudo non defuit. Vt qui asperrimis temporibus aduentante Cæsaris exercitu Parisiorũ vrbem, cuius Pontificatũ gerebat, intrepidè tuendam susceperit, eiúsq; muros ingenti vallo, firmísque propugnaculis incredibili diligentia munierit: quæ & ho die non postrema vrbis pręsidia censentur. Sublato dehinc è viuis Francisco, cui & pace & bello ab intimis consiliis fuerat, cũ inuidorum artibus dispari apud successorem loco esset, Romam se recepit, vbi Cardinalium de-

eanatu insignis affecta iam ætate sub Francisci secundi aduentum vita functus est. Editis carminum tribus libris, in quibus non ingenij solum & doctrinæ, sed generosi etiam animi signa non obscura elucent.

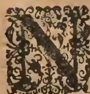
Baïfij pater & filius.

LAZARVS BAÏFIVS ex antiqua stirpe apud Andes patre magni nominis Equite genitus maiorum gloriam bellica virtute partam pacis togæq; artibus feliciter adæquauit. Nam eius bono fato contigit, vt in tempora Francisci Regis incideret, principis Musarũ amantissimi: qui vt erat ingeniorum æquus æstimator, hanc generosi hominis indolem in vmbra & otio delitescere non sustinuit. Immò & eũ ad summas dignitates euexit, & in crebis ad Christianos principes legationibus eius fideli opera lubentissimè vsus est. Quo in honorum cursu florentem & ab editis de re vestiaria naualique commentariis apud literatos illustrem intempestiua mors oppresit. Relicto imberbi filio Iano Antonio in legatione Veneta ex liberali quadam puella nato: qui pa-

ternis vestigiis insistens bonas quoque artes ac præcipuè poëticen gnauissimè sectatus est. Ita tamen vt cum versus Latinos bellissimè pangeret, & in Græcis antiquitatem ipsam lacessere videretur, semper tamen hæserit in Gallicis, quos paulò frigidius & nullo penè spiritu canebat. Hoc autem imputari debet ingenti, quo ardebat, ornandæ patriæ desiderio. cuius etiam vernaculum sermonem tanti fecit, vt non cõtentus illis similiter desinentibus sonis, quos hactenus nostri homines coluerũt, experiri præterea voluerit, num ad veterum Græcorum & Latinorum numeros carmina Gallicè fingi possent. rem profectò pulcerrimam & omniũ applausu dignissimam, si ex se nõ ex inueterata hominum opinione penderetur. Cæterum fuit Ianus ob gratissimam conuictûs & morum facilitatem summè iucundus & amabilis, sed in hoc patre inferior, quòd fortuna vsus est parum felici, neque ferè quicquam in bonis habuit, præter domũ & situ & cultu peramœnam, quam incoluit in Lutetiæ suburbiis ab omnibus politis hominibus assiduè frequentatam: præsertim à Musicis, cum eos ad nouum istud numerorum genus emodulandum & fidibus aptandum cupidissimè inuitaret; instituta in hũc

vſum apud ſe Academia, cuius ad invſitatos concentus ſummi etiam principes animi gratia ſæpenumero confluebant: donec Regius miles impetu in rebellem ciuitatem facto in ipſa ſuburbia irrupit, omniáque diripuit, cùm ipſe paucis ante diebus è vita ſexagenarius exceſſiſſet.

Petrus Daneſius.

EMO ex his, qui aureo Franciſci primi ſeculo bonis artibus in lucẽ reuocãdis operam dedere, maiores vtriúſque linguæ facultates cumulauit, quàm Petrus Daneſius claro inter ſuos loco Lutetiæ natus, & à ſummis præceptoribus Iano Laſcare Gulielmóque Budæo non vulgariter inſtructus. Neque enim in illa doctorum penuria illuſtres adeò viri iuuenibus egregiis & magna de ſe pollicentibus pium docendi officium interim præſtare grauabantur. Huic autem vt eruditio maxima, ſic vita longiſsima fuit. Iamtum enim vigebat, cùm publici linguarum & ſcientiarũ interpretes Lutetiæ primùm à Rege creati ſunt: Quorum in numero & ipſe aliquantiſper fuit, perue-

nítque ad Henrici tertij tēpora,nec ita multò post eius è Polonia reditū ereptus est.Cúmq; totum illud tempus in optimis literis intentissimè collocarit,neque præter aliquot legationes tum liberas tum Regum iussu de Reipubl.Christianæ rebus in Italia susceptas vlla vnquam occupatio institutū studiorum cursum retardarit,mirum est profectò nulla iam superesse tanti ingenij, támque diuturni laboris monumenta. Quanquam & multa è Græco transtulisse,& prȩter epistolas,orationésque planè Latinas eruditissima in Aristolem scholia conscripsisse dicitur: sed, vt verisimile est, ex eorum editione decus & existimationem quȩrere non admodum laborauit vir doctrinæ fama satis nobilis, atque ab ipsa Italia meliorum ingeniorum altrice ob spectatam in celeberrimo Tridenti concilio facundiam ingenti cum admiratione prȩdicatus. Certè eius commendatio tanta fuit,vt ab Henrico secundo potissimùm eligeretur, qui Francisci filij Galliarum Delphini pueritiam regeret, literarúmque præceptis informaret. Quo nomine honorificè in Regiam accitus & Vaurensi Episcopatu insuper honestatus est, eíque dignitati ad supremā senectutem magno cum totius sacrati ordinis ornamento

prefuit. Lutetiæ fato functum & in æde suburbana D. Germani, qui Pratensis appellatur, tumulatum Gilbertus Genebrardus Hebraicę linguæ professor more maiorum in concione laudauit.

Tusanus & Vatablus.

DEBENT hoc Iacobo Tusano Græcæ literæ, quòd cùm à Francisci Regis temporibus magna semper celebritate in Gallia viguerint, qui eas coluere plerique omnes ex frequentissima illius schola prodiere. Idémque contulit & sacræ linguæ Franciscus Vatablus: cùm hic ex Gamachio agri Picardi oppido, ille ex Cápania Belgica Picardiæ proxima ortus esset. Neque porrò ad cætera dissimilis eorum conditio fuit. Nam & eodem ferè tempore professores à Rege ambo nominati sunt, & cùm omne vitæ tempus in erudienda iuuentute collocassent, vno eodémque die optimi & doctissimi ætate sua viri paucis ante Franciscum mensibus de vita decesserunt. Quorum alter collecto ex doctrinæ suę opibus locupletissimo Grecę linguę thesauro, alter sacris Bibliis

ex Hebraica fide longè castius quàm antea Latinè conuersis, nomen æternitati consecrauit suum.

Petrus Gillius.

FVIT hic ortu Heluius vtriúsque linguæ pariter & philosophiæ cõgnitione præstans, quem ille cuius hic toties incidit mentio literarum parens Franciscus primus, cùm Bibliothecam instruere cogitaret, in Græciam & Asiam legauit, vt Græcorum auctorum, qui nondum typis excusi essent, codices manuscriptos vndique conquireret, in Galliámque asportaret. Quæ tamen peregrinatio parum illi prosperè cessit: à Barbaris enim interceptus & in Africo litore durissimam carceris molestiã perpessus, vix tandem Armeniaci Cardinalis munificentissimi cura & liberalitate redemptus euasit. Cuius benignitatis nõ immemor Mæcenatem de se benemeritum Romæ tunc agẽtem adiit, eiúsque demum iussu quicquid apud exteras nationes memoratu dignum obseruáuerat, eo stylo perscribere aggressus est, qui non obscuram eruditionis & facun-

diæ laudem ſibi polliceretur. Sed eius generis vnicum habemus de Boſphoro Thracio commentarium, præter Græcos aliquot ſcriptores Latinitate donatos. Cætera P. Belo vnus è domeſticis mortuo domino ſurripuiſſe, ac pro ſuis edidiſse conſtantiſsimo rumore dictus eſt. Cúm docti omnes viri ab homine vix mediocriter literato præſtari talia nequaquam poſse facillima coniectura iudicarent. Perſtitit in amore Cardinalis, & quem viuum benignè fouerat, mortuum Romæq; in D. Marcelli ſepultum decorauit honore tumuli.

Salmonius Macrinus.

IN tanto eruditorum hominum prouētu, qui hoc ineunte ſeculo apud Gallos in omni genere literarum excelluerũt, mirum illud fuit, quòd nemo tum ſit repertus, qui poëticen ſeriò attingeret, ſi Salmonium vnum excipias. Hic enim tam auſpicatò rem aggreſſus eſt, vt ſecundùm Horatium princeps in lyricis meritò cenſeatur. Præſertim ſi ea ſpectes, quæ cecinit in primo facilioris ætatis

curſu: nam cætera, quæ prouectior ſubinde publicauit, neque adeò caſtigata ſunt, & in tantam multitudinem excreuere, vt iuuenilium ſplẽdori mole ſua non parum officiant. Natus eſt Iulioduni, quod oppidum nobis quoque natale in Pictonum Turonúmque & Andium finibus aëre ſalubri fœcundoq; ſolo poſitum à Iulio Cæſare conditore ſuo ſic appellatum maiores nobis tradiderunt. Cumq; ad futuram frugem præclariſsima eius indoles à puero iam eﬀloreſceret, ne ſpes illa præcideretur, à parentibus (quorum alioqui tenues erant fortunę) in Pariſienſem academiam eo tempore miſſus eſt, cùm Iacobus Faber meliores omnes diſciplinas magna nominis celebritate profiteretur. A cuius educatione factus doctior Claudio Tendæ Comiti & Honorato eius fratri Renati Sabaudi filiis erudiendis continuò præfectus eſt: vnde primus illi patuit ad principis aulam aditus. Adhæſit inde Bellaiis fratribus liberaliſsimis Muſarum patronis: quos & reliquos item aulæ proceres ipſúmque Regem dum lyricorum ſuorum blanditiis demulcet ac demeretur, diu multúmque celebris & gratioſus in aulæ comitatu floruit. Donec vitæ cœlibis pariter & aulicæ pertæſus vxorem duxit ciué

ſuam

ſuam ſplendido loco puellam : cuius pios & cõceſſos amores inſigni pudoris exemplo decantauit, mortuámque ſuis & amicorum verſibus æternæ poſteritatis memoriæ commendauit. ſúſceptis ex ea vtriúſque ſexus liberis, quorum natu maximus Charilaus, patre non inferior, illuſtriſſimę principi Catharinę Borboniæ Regis ſorori præceptor datus Lutetiæ in ipſo ætatis flore vnà cum Admiralio cæſus eſt: cum Salmonius pater anno CIↃ. IↃ. LVII. domi ſuę ſenio planè confectus occidiſſet.

Franciſcus Rabelæſus.

FRANCISCVS RABELÆSVS è Chinone (Turonum id eſt oppidum propè Ligeris & Vigennæ cõfluentem) inter D. Franciſci cucullatos in Pictonibus primùm educatus eſt. Sed impulſu quorundam procerum, qui vrbana eius dicacitate plurimum oblectabantur, monaſterij clauſtra iuuenis tranſiliit, demúmque in ridẽdis hominum actionibus totus fuit. Cùm enim pro ea qua pollebat linguarum & medicinæ ſcientia multa grauiter & eruditè poſſet ſcribere, quod & Hippocra-

tis aphorismi ab illo casta fide traducti, & aliquot epistolæ nitido stylo conscriptæ satis indicant, Lucianum tamen æmulari maluit ad cuius exemplũ ea sermone patrio finxit, quæ meræ quidẽ nugæ sunt, sed eiusmodi tamen sunt vt lectorem quamlibet eruditum capiãt & incredibili quadam voluptate perfundant. Neque solùm erat in scribendo salis & facetiarum plenus, verùm & eandem iocandi libertatem apud quemlibet & in omni sermone retinebat; adeò vt Romam cum Io. Bellaio Cardinale profectus & in Pauli III. conspectum venire iussus ne ipsi quidem Pontifici maximo pepercerit. Atque hanc intemperantię suæ causam ingeniosè prętexebat, quòd cum sanitati conseruandæ nihil magis officiat quàm mœror & ęgrimonia, prudẽtis Medici partes sint non minus in mentibus hominũ exhilarãdis, quàm in corporibus curandis laborare. Mortuus est apud Medoniũ vicum agri Parisiensis ad quartum ab vrbe lapidem, vbi tenue sacerdotium Cardinalis beneficio possidebat.

Clemens Marotus.

NEc te tacebo, Clemens Marote, quem Cadurcum genuit & Francisci Regis aula tātisper in delitiis habuit, donec non admodum graui de causa in exiliū expulsus es. Quanquam equidem vereor vt absurdum videatur inter literatos illum collocare, cui defuerūt literæ. Quę si adfuissent, vix vllus erat futurus poëta melior. fuisti enim à natura felicissimus. Hoc certè Galliæ præstitisti, quòd cum illius temporis scriptores sermone vterentur tam impuro, vt nec intelligi possent, primus in meliorem aptè & dilucidè loquendi viā ingressus es. Fortasse in hoc etiam nimis poëta, quod Fortunæ huic hominū generi peculiari quadam inuidia semper infestæ sæuitiam tu quoque tuo damno expertus es; Cùm extorris & rerum egenus Taurini apud Insubres procul à tuorum aspectu decesseris, eo ipso anno, quo ad Ceresolam illius agri oppidum Regius exercitus Anguiano duce insignem de Cæsarianis victoriam reportauit.

Joannes Dampetrus.

HIc ſecundus à Macrino cœpit hominibus Italis Latini carminis gloriam non inuidere. Nam in hendecaſyllabis, quorum aliquot per manus politiorum circumferũtur, Macrino ipſo mollior ad Catullum proximè accedit. Ortus erat è Blæſiis ad Ligerim amœno cælo, cuius benigna temperie ſingularem ingenij vbertatem ſortitus non quidem in ſola carminis pãgendi facultate conſiſtebat, ſed per omnia doctrinarum ſpatia liberiore curſu ferebatur: ita tamen vt Iuris & legum diſciplinæ præcipuè incumberet; Ac huius quidem facultatibus abundè comparatis inter celebriores magni Conſilij patronos eminere iam cœperat, cùm mutato repentè conſilio tanquam ingenuæ libertatis pertæſus Franciſcanæ ſectæ ſe addixit vir cæteróqui elegãs & ab omni morum auſteritate alienus: piúmque illud ſtudium, quod in fortunis hominum tuendis impendere ſolebat, non minori facundiæ dignitate ad Chriſtianas mentes in Religionis officio retinendas adhibuit. Cæterùm & hoc in eiuſ-

modi fortuna minimè contemnendum illi obtigit, vt à sui ordinis hominibus cœnobio Vestaliũ Aureliæ proximo præficeretur. Ibi enim animo soluto & vacuo inter candidos virginum greges, blandaque Musarum otia iucundam vitam & sanæ mentis hominibus inuidendam placidissimè transegit. vsus interea doctorum hominum, qui vrbem illam incolebant, familiaritate & alloquiis, ac præsertim Germani Audeberti, viri cum primis docti & pij, qui vt est omnis elegantiæ amantissimus, vnus maximè fecit ne ab eius morte relicta carmina omnino sepulta in tenebris laterent.

MARGARETA VALESIA Nauarræorum Regina.

Vit hoc faustum & felix omen Galliæ, quòd inter fœcunda tot ingenia, quæ ad patrię lingue decus illustrandum, cæteràsque politiores artes apud nos primùm erigendas & commouendas operam industriámque suam contulere, princeps fœmina, potentissimi Re-

gis soror, Regina & ipsa Margareta locum tenuit. Illa enim tam insigni natalium & fortunæ splendori aliquid etiam addi posse iudicauit, si æternis literarum monumentis, quæ plurima & præclarissima conscripsit, nominis sui memoriam posteritati consecratam relinqueret: vel eò præcipuè quòd ab aulicis vanitatibus & solita vatum lasciuia multùm abhorrens in sacris Musarum tractandis, vt in omni actione, dignam tali Principe verecundiam castè religioseque seruauerit eaque demum tractauerit argumenta, quæ ad pietatem & mores hominum formandos cõducere maximè censerentur. Quod & ipso vitæ exemplo sic præstabat, sic admirabili concentu virtutes in se omnes temperabat, difficile vt fuerit statuere quid primum summúm ve debeat in tam excellenti ac diuina prorsus Heroïna prædicari. Hoc certè habebat eximium quod omnes aut rerum inopes aut aliqua sortis acerbitate oppressos pia veréq; Christiana benignitate sustentaret, viróſque literarum & virtutis opinione celebres tum per se ipsa, tum ex Francisci fratris liberalitate curaret exornandos, omnique opum & honorum accessione adaugendos. Nupsit pene adhuc impubes Carolo Alenconiorum Duci, Valesiæ

ſtirpis Heroi. Quo ſine liberis vita functo cùm iterum eſſet Hérico Albretio Regi Nauarræ collocata, filiam ei peperit Ioannam Antonio Borbonio Vindocinorum Principi nupturam. vt ſcilicet ex eorum auſpicatiſſimo coniugio naſceretur feliciſſimus ille rebellium domitor HENRICVS quartus, quo tam glorioſo & inclito nepote habent æternúmque habebunt auguſtæ Reginæ beati manes vnde ſupra humanæ laudis faſtigium iure ac meritò ſuperbiant. Vixit annos quinquaginta nouem fatóque functa eſt Odoſij Tarbellorum anno ſupra ſeſquimilleſimum quadrageſimo nono.

IN EIVSDEM REGINÆ OBITVM, EX
Epigrammatis Caroli Sammarthani.

Margaridi vocem morbus præcluſerat: vllum
Nec verbum emiſit tres moribunda dies.
Proxima ſed morti, ter conclamauit IESVS*:*
Deinde animam ſummo reddidit ipſa Ioui.
Tres Charites flerunt: ter tres fleuere Sorores:
Ingemuit mundi pars, doluitque triplex.
Nempe oſtendebat (quo non perfectior vllus
Eſt numerus) perfectam occubuiſſe, Trias.

Gulielmus Pellicerius.

LORENTE bonis literis Italia, Frăciſcus primus,qui & huius pulcherrimæ laudis ęmulatione flagrans ingenia ſuæ gentis oſtĕtare cupiebat, Oratorĕ ad Venetos legauit hunc meritò Pellicerium, quo doctiorĕ illa ætas, aut qui non Italorum modò, ſed omnium cuiuſvis nationis hominum luminibus officere melius poſſet, habebat profectò neminem. Quíque hac celebri legatione tantò præclarius & maiore cum Galliæ ſplendore perfunctus eſt, quòd præter infinitam illam exquiſitæ doctrinę copiam, qua doctiſſimos Italiæ homines in ſui admirationem adducebat, tanta inſuper exciperet eos tum humanitate, tum etiam benignitate vt munifici cuiuſdam patroni loco à compluribus haberetur. Nec defuere tam egregiæ virtuti ſua præmia. Pellicerius enim perbenignò vſus Principe & in ſacro eius conſiſtorio ſedere meruit,& Monſpelienſi Pontificatu,cuius in diœceſi natus erat, aliiſque præterea ſacerdotiis liberaliter honeſtatus eſt.

Non tamen eo rerum prouentu planè felix, bacchante nimirum & incitata more suo in rarum & præstantem virum inuidia, vt à sycophantis obiecta criminatione, quasi seueram cœlibatûs legem non satis pro sacrati ordinis dignitate obseruaret, in summo fortunarum & famæ periculo diu multúmque versaretur, donec cæcos calumniæ dolos opportuna vitæ innocentia superaret. Qua ex contumelia concepto ingenti nec inani totius aulæ fastidio abdidit se in Monspeliensem illum secessum, vbi liber solutúsque in dulci & optato Musarum sinu placidè ac lubenter acquieuit. cùm in hunc vsum bibliothecam haberet locupletissimam, innumerísq; veterum manuscriptis & aliis omnium generum codicibus vndique cõquisitis adornatam. Ac huius quidem otij testes æterni erant futuri cum alij complures vtriúsque linguæ auctores fideliter emendati, multóque passim lumine illustrati, tum ipse ante omnes Plinius, quo in castigando & explicãdo Naturam omnem euoluerat, aditúmque ad perfectam eius cognitionem studiosis hominibus incredibili cum sudore & industria muniuerat. Sed quod plerúnque his accidit qui sua dum viuunt ipsi edere negligunt, hæc ferè omnia simul cum

auctore ſuo periêre. Vixit ad exactam ętatem, contabuitq́; miſerabilis demum ſenex inter frequentes & acerbiſſimos cruciatus, eroſis lentò & inſanabili vulnere præcordiis, incertum errore an culpa pharmacopolę certè peſſimi, qui catapotia quædam ex malè trita colochyntide ſumenda ægrotanti obtulit. Multùm indignantibus Medicis, quod quæ ſalubriter & cautè præſcripſerant, ea tam infelici caſu in amici Præſulis perniciem verterētur.

Iacobus Lodoicus Strebæus.

Ic ſupra philoſophiæ ſtudium Latina maximè facundia pollens primus ferè inter eos, qui Lutetię docebāt, inuſitatam atque ad illa tēpora turpiſſimè neglectam purè ornatéque loquendi rationem non induxit modò, ſed edito etiam de electione & oratoria collocatione verborum opere eximio cæteris, quo facilius & commodius eò peruenirent, iter ipſe aperuit atque indicauit. Exindéque ſuſcepto Ariſtotelis transferendi labore, cùm Politica, Oeconomica, Ethica eo Latinitatis & fidei candore conuertiſſet, qui

ęmulos omnes, atque adeo Perionium ipſum in eadem opera celeberrimè verſantem facilè poſſet à ſcribendo deterrere, vlterius progredi, quódque habebat in animo, totum illum Philoſóphiæ parentem in Latium importare ac traducere vetitus eſt. Vrgente ſcilicet rei familiaris anguſtia, quæ à dulci literarum otio ſubinde auocabat, alióque nec volentem abducebat. Ortus enim ex humili familia Remenſis agri, ſed excelſo animo & ab omni rei faciendæ cura impenſius abhorrente, agnouit ſerò ad Virtutis decus tuẽdum neceſſaria eſſe Fortunæ ſubſidia, dum ad pędagogicum munus identidẽ redire, vel apud nobiliores Lutetiæ typographos mendis operarũ corrigendis inops ac debile ſeniũ ſubleuare cogeretur, magnóq; huius ſeculi probro vir tantus in ea ſortis malignitate vitam finiret.

Franciſcus Connanus.

FRANCISCVS CONNANVS relictis Barbarorum veſtigiis, Alciato duce, nouam & ſalubriorem ingreſſus ornandæ Iuriſprudentiæ viam ſtatuerat opus efficere ſanè egregium & ex-

cellens, quod nec ipsi pręstitere veteres Iurisconsulti nec Cæsares, vt variam, infinitámque & confusam æqui boníque scientiam apta quadam disserendi ratione ordinaret ac digereret, certámque Iuris artem constitueret. Nec ei necessaria deerant ad negotium istud probè conficiendum ingenij fortunæq́ue pręsidia & instrumenta. sed gracilis corpusculi vires nequaquam pares generosa gloriæ cupiditate ardentem, sibiq́ue minus prospicientem in medio studiorum cursu defecere. Vix enim tertium & quadragesimum ætatis annum impleuit. Conscriptis intererea Commentariorum de Iure ciuili quatuor libris eruditione simul & facundia refertis, qui post acerbum eius interitũ à familiaribus collecti & in vulgus emissi vt maximam auctori suo conciliauere laudis & claritatis occasionem, sic immortale omnibus eruditis pulcherrimi operis ab eo instituti nec perfecti desiderium reliquere. Obijt libellorum præfectura insignis, Lutetiæq́ue genitali vrbe in D. Opportunæ fano tumulatus est, paulò ante quàm Henricus II. armata manu in Germaniæ fines irrumpens Germanicos proceres Cæsaris potentia oppressos in libertatem vindicaret.

Mellinus Sangelasius.

SANGELASIORVM gens apud Pictones vt antiqua nobilitate, sic militari laude celebris ne penitus à Musarum sacris aliena fuisse videretur, duos earum mystas edidit minimè contemnendos, Octauium patrem, qui Rege Ludouico duodecimo multa bellè satis ac eleganter, vt illis temporibus, ex Homero, Marone & Ouidio Gallica fecit, & Mellinum docto parente filium longè doctiorem longéque facundiorem. Quippe qui plures annos Patauij Bononiæque educatus simul cum Italico cœlo eam scribendi facultatẽ hausit, quę à vulgi consuetudine paulò remotior antiquũ illum Græci Romanique styli nitorem subolere quodammodo & sermone patrio referre videretur: eóque magis, quòd & Matheseos & omnis Philosophiæ præceptis informatus, earum quoque opibus scripta interim honestaret ac locupletaret sua. Sed quantò fuerat Maroto superior, tantò postea Ronsardo inferior fuit. Cuius ad exorientis fulgorem perculsus ac deterritus mutauit repètè institutũ,

relictáque Gallica poësi, qua tot annos in Regum aula floruerat, Latinam longo tempore intermissam eo studio & ardore animi repetiit, vt ab ea ne moriens quidem abstineret. Extant enim lepidissimi versus ab illo pronunciati dum animam ipsam ageret, quos & suis versibus pari lepore ad eius tumulum decantatis cæteri Galliæ vates exceperunt: ipseque ante alios Ronsardus veteris iniuriæ immemor, quam à Sangelasio nec meritus acceperat, dum ille apud proceres & illustriores aulæ feminas preiudicata eruditionis opinione potens iuueniles Ronsardi ausus non satis amicè notaret, expungeretque. Mellini autem morientis versus hi sunt,

Barbite, qui varios lenisti pectoris æstus,
Dum iuuenem nunc Sors, nunc agitabat Amor;
Perfice ad extremum, rapidæq; incendia febris,
Quà potes, infirmo fac leuiora seni.
Certè ego te faciam superas euectus ad oras
Insignem ad cytharæ sidus habere locum.

Fato functus est imperante Gallis Henrico secundo, circiter annum vitæ sexagesimum septimum, & Lutetiæ in D. Thomæ ad Luparam sepultus.

Iacobus Siluius.

IAcobus Siluius Ambianus Medicinam dêsis Arabum tenebris circunfusam & obsitam splendori & nitori suo primus restituit, eiúsq; studium ad Hippocratis, Galeni, cæterorúmque Græcorum normam atque disciplinam æterna ingenij & industriæ commendatione direxit. Neque dissimili claritate Anatomiam ex ipsius Galeni doctrina professus, quod à nemine adhuc præstitum fuerat, singulis humani corporis partibus etiam minimis sua nomina & appellationes aptè admodum & ingeniosè repertas indidit atq; imposuit. Sed in hoc illi sua diligentia quodammodo fuit fraudi, quòd cùm magistro suo Galeno prorsum addictus nusquam ab eius sententia vel minimùm discederet, æmulum in hoc negotio nactus est Vesalium, qui liberiore ingenio exactam rei veritatem secutus aliquantò splendidius hanc medicinæ partem explicare visus est. Vixit autem Siluius liber & cælebs, ætatísque annum tertium & sexagesimum impleuit: cùm tamen

à promiſſa capillorum canitie venerabilis multò grandioris æui ſpeciem præ ſe ferret. Neque à tanti Medici præſtantia videbatur alienum longiorem ſibi vitæ vſuram polliceri. Sed quantum ad eam ſpem conferebat diuinæ artis induſtria, tantum immodicæ demebant vigiliæ, dum ſibi non temperat aſſiduo docendi labore perfunctus; non ſolùm publicè in ſuggeſtu Regio, ſed etiam priuatim in ſuis ædibus, collatitia mercede paulò ſordidiùs exacta. Quæ res ei non leuem inuſſit auaritiæ notam. Neque inter funeris exequias defuerunt ex auditorum numero qui hoſce Buchanani iocoſos in eum verſiculos ipſis templi valuis affigerent

Siluius hic ſitus eſt, gratis qui nil dedit vnquam,
Mortuus & gratis quòd legis iſta dolet.

Frementibus reliquis & multùm indignantibus præceptoris benemeriti quietos manes ab ingratis diſcipulis tam impiè turbari. Elatus eſt anno reparatæ ſalutis CIↃ. IↃ. LV. & Lutetiæ in cœmeterio Scholaſticorum, vt teſtamento iuſſerat, ſepultus.

Orontius Finæus.

V m renaſcentes in Gallia Muſas pro ſe quiſque proueheret, Orontius Finæus in Briāſonio Delphinatum oppido patre Medico genitus à Franciſco Rege lectus eſt, qui Mathematicas artes Lutetiæ profiteretur, quarū vſu & peritia nemini ętate ſua cedebat: cùm operoſum docendi munus pari ſcribendi labore indefeſsè alternaret: atque inter cætera volumina peculiari quodam libro quadraturam illam circuli à multis fruſtra quæſitam ſe tandē aliquando reperiſſe gloriaretur. Hoc enim de ſe facilè credebat homo ſummæ doctrinę ſibi conſcius: cùm tamen veram huius admirabilis inuenti gloriam vni Ioſepho Scaligero faciliora numina reſeruarent. Sed & omnes totius orbis tabulas atque infinita tum illius diſciplinæ tum aliarum artium organa ſua ipſe manu quotidie conficiebat. Quorum nouitate impulſi Proceres, Senatores & exterarum gentiū Legati ad illius ędes vltrò ventitabant, nec vllus erat qui nō peritior inde recederet. Quibus in ſtudiis cùm triginta ferè annos ſe-

licissimè transegisset, tandem anno supra sesquimillesimum quinquagesimo quinto prid. Non. Octobr. hora à meridie quarta, qua in lucem venerat, sexagenario paulò maior de vita decessit.

Ioachimus Perionius.

Atus est Perionius ad Cormeriacum agri Turonensis oppidulum opulento Benedictinorum monasterio nobile, cui à prima statim pueritia pro loci opportunitate dicatus est. Vt mirum videri possit ex illa educatione à politioribus Musis vt plurimum aliena hominem adeò disertum emergere potuisse. Multa enim ex Platone & Aristotele transtulit Ciceroniano planè stylo. Quod cùm majori eloquentiæ quàm fidei laude præstitisset, incurrit in censorem Gruchium, qui versiones illas pluribus in locis à se correctas & emendatas magna philosophantium approbatione reposuit. Hic est ille Gruchius, quem inita cum Sigonio & libris agitata de Romanorum comitiis disputatio non parum apud

eruditos nobilitauit. Strebæus autem generosior æmulus non quidem in locis aliquot animaduertendis, sed in ijs ipsis libris aliquantò seueriori castitate, nec minori elegantia conuertendis egregiam nauauit operam; Integra tamen Perionij existimatione ex tot politissimis lucubrationibus collecta, & per orbem lõgè latéque disseminata. Quam etiam Franciscus ex fratre nepos aliquantum postea propagauit, edito patrui de Romanorum Græcorumq; magistratibus opusculo posthumo: ex quo patuit in illo homine super eximium facundiæ nitorem non minimam quoque rerum antiquarum fuisse notitiam. Scripsit & veterum Patrum vitas, susceptáque ex Academiæ decreto aduersus P. Ramum Aristotelis & Ciceronis defensione præclarissimè stylum exercuit. Nec patriæ interim oblitus Gallici sermonis originem & cum Græco affinitatem dialogis aliquot Latinè scriptis non incommodè complexus est. His vigiliis notissimus senex paulò ante Henrici secundi necem in illo suo cœnobio de vita migrauit, atque à monachis cõuictoribus in eiusdem sacra cella, cui tot annos assueuerat, supremo sodalitatis officio tumulatus.

Petrus Castellanus.

EST verò quòd Petri Castellani Lingonensis eloquentissimi viri beatos manes honorifica recordatione prosequamur. Qui cū apud maximum Regem gratia & auctoritate plurimum valeret, hac sortis benignitate non ad sua ipsius commoda sed ad communem Reipublicæ vtilitatem vsus est. Hoc enim potissimùm suasore Franciscus primus, qui quotidie illum de literis disserentem libentissimè audiebat, celebre illud professorū collegium Lutetiæ fouit atque auxit, quod optimarum artium in Gallia seminarium extitisse nemo est qui nesciat. Quid igitur magis æquum est, quàm eius, qui Musas instaurauit, nomen grata Musarum cōmemoratione vigere sempiternum: vel eò magis, quòd pium istud mortales iuuandi studium ne in ipsa quidem morte omisit. cùm Aureliæ (cuius Pontificatum Matisconense abdicato susceperat) inter concionandum repentino sanguinis ictu perculsus animam de grege suo benemeritam Deo reddiderit.

Joannes Fernelius.

AMbianus ager, vnde Siluius & eius prçceptor Tagautius prodiere, tertium quoque Medicinæ lumen & quidem cçteris limpidius nobis extulit Ioannem Fernelium virum ſingularem ac planè diuinum. Cuius admirabili Genio id cōtigit, quod à multis ſeculis nulli quamlibet erudito contigiſſe memini, vt ipſo viuo atque vidente opera quæ de vniuerſa Medicina ſcripſit in ſcholis publicè legerentur: eiúſque auctoritas veterum ſcriptorum inſtar apud optimum quemque rei medicæ magiſtrum grauiſſimi eſſet ponderis & momenti. Neque ſanè iniuria: fuit enim in illo viro præter ſummum eloquentiæ candorem non ſolùm Medicinæ, ſed & Mathematicarum artium vniuerſæque Naturæ tanta vis tantáque cognitio, vt prodigij cuiuſdam id fuerit ſimile. Neque verò fuit hoc minus mirãdum quòd & eius virtuti Fortuna ipſa bonis vt plurimum iniqua non defuit. nam & Lutetiæ ſanandis ægris operam præbẽs rem egregiè fecit, & ab Henrico ſecũdo in Regiam accerſitus principem inter eius Archiatros lo-

cum tenuit. Eo felicis operæ prouentu, vt quod à Natura negatum esse videbatur artis beneficio consecutus inuisam sterilitatem à domo Regia repelleret, Valesiumque nomen optata generosæ prolis accessione propagandum curaret. Periit ex mœrore, quem carissimæ vxoris importuna mors, ægro inualidóq; seni attulit, VI. Kal. Maias illius anni, quem poëta Medicinę studiosus non insulsè notauit his numeris.

ConIVge FerneLIVs rapta perCVLſVs Vt aVLæ
Vt LVCIs ſatVr Vt noMInIs InterIIt.

Iulius Cæsar Scaliger.

HVnc etiam inter nostrates locum sibi iure vendicat Iulius ille Cæsar antiquissimæ Scaligerorum familiæ rediuiuum & immortale decus, ad cuius hominis immēsam gloriam cùm vna regio non sufficeret, ideo superis placuit in varias eam nationes ita partiri ac diuidere, vt eius ortum Itali, educationem Germani, fortunarum sedem ac postremò tumulum Galli sibi arrogarent. Fuit enim eo sanguinis illu-

ſtriſſimi ſplẽdore,qui regias omnes Chriſtiani orbis familias nõ obſcura propinquitate contingeret:ea Martij ſpiritus vi & magnitudine, vt in Italia dum adoleſcens Maximiliano Cæſari educatori & propinquo ſuo militat,moxque vir factus in Gallici nominis hoſtes arma cõuertit,omnes illius ætatis nobiliores duces non modò admirabili artuum agilitatę & robore,ſed & militari prudentia vel ęquaret,vel etiam anteiret: ea denique præcellentis ingenij velocitate, captuque penè incredibili, vt omnes omnium generum diſciplinas, quanquã ſerius ad hæc ſtudia ſe applicuiſſet, complecteretur tamen &perfectè calleret,ac profectò principatum in literis ętate ſua teneret. His accedebat eximia quædam oris & ſtaturæ dignitas,quæ generoſam illam planeq; heroicam Scaligerę ſtirpis indolem in eo quoq; vigere,nec penitus cum auito Veronæ imperio concidiſſe præclariſſimè teſtaretur.Vt mirum eſſe nõ debeat, ſi tantus vir à Franciſco Rege exceptus,& Gallica ciuitate libenter donatus eſt.Non minore tamen ipſius Galliæ ornamẽto,quàm ſuo. Quis enim eius adoptione & conſortio non glorietur,quem in vnum Dij ſuperi ſua bona omnia tam cumulatè ac largiter contulerint atq; congeſſerint?Sed fuit hoc

magnanimi Regis amplitudine minimè dignum, quòd benignus alioqui princeps hunc tam rari exēpli, tantæque præstantiæ nouum ciuem, quem & fortunis & honoribus augere ac amplificare debuerat, ne leuiter quidem adiuuandum vlla in re susceperit. Ille autem adiunctá sibi vxore claro loco femina, cuius dotalis hæreditas vel splendidè & liberaliter viuenti satis esset, hunc insanientis Fortunæ ludum facilè despexit, Agennique ad Garumnam, vbi fortè cōsederat, omne deinceps vitę tempus in optimis literis & perpetua sapientiæ peruestigatione consumpsit; Medicinam interea faciens, & multa quotidie meditans, multa scribens rarę & incomparabilis doctrinæ volumina: quæ tamen, si pauca tantum excipias, bellorum ciuilium iniuria periere. Vixit ad annum salutis millesimum quingentesimum quinquagesimum octauum, ætatis autem suæ quintum & septuagesimum, genuitque hoc in otio multos liberos laudandis omnes artibus & insita virtute nobiles. Téq; imprimis ô Iosephe numeris omnibus lōgè doctissime patrique simillime, cuius ego in gratiā hoc quicquid est elogij meditabar, breue illud quidē & exiguum, sed futurū fortasse aliquod apud posteros mutuæ nostræ charitatis ac beneuolentiæ monumentum.

Petrus Bunellus.

ETRVM BVNELLVM Tholosæ Normano patre natum commendabant Christiani mores cum summa eruditione coniuncti, eximiumq; imprimis, neque cum vllo communicatum Ciceronianæ facundiæ decus, quo dum Venetiis apud Legatos regios ageret, Italica ingenia sic cepit, vt Manutius eorum disertissimus fateretur, se rectam Latinè scribendi rationem à Bunello didicisse. Quod mirari desinet, qui epistolas ab illo scriptas legerint: nihil enim cultius aut politius fingi potest. Has autem veluti naufragij reliquias collegit & in lucem emisit Carolus Stephanus de literis benemeritus, cùm Bunellus ipse in Italiam iterum proficiscens & Fabros adolescentes ingenuos totique Galliæ maximo post ornaméto futuros ad capessenda legum studia secum deducens Taurini lethali febre deprehensus anno ætatis quadragesimo septimo expirasset.

Andreas Tiraquellus.

E Fonte Naiadum (sic enim Fontenaium agri Pictauiensis vrbem sibi natalem eruditissimus noster Rapinus ingeniose, vt omnia, Latinam fecit.) claris parentibus ortus est Andreas Tiraquellus, quem hominem vndecunque ad immortalitatem fuisse natum diceres: cum & numerosam sobolem ex honesta vxore susceperit, quæ genus propagaret, & ingentem librorum numerum ediderit, qui nomen æternitati consecrarent. In quo mirum adeò illud fuit, quod vir grauissimus & in studiis forensibus assiduè occupatus tantum otij nancisci potuerit, vt tot lucubrationes non Iuris modò scientia, sed omni disciplinarum genere refertissimas meditari non desineret. Primùm enim apud suos Præturam exercuit, indéque præstantis eruditionis famâ in Senatum Burdigalensem, continuò in Parisiensem à Rege allectus hoc munere sanè laborioso ad extremam vsque senectutem perfunctus est, scribendi labore nunquam in-

terea remiſſo. Vnde operoſa illa tum de Retractu tum de Nobilitate volumina, itemque de legibus connubialibus & alia quamplurima in lucem exierunt immortalitate digniſſima: quæ vir ampliſſimus Michaël Hoſpitalius eius id temporis collega perelegantí poëmate commendauit. Hæc autem indefeſſa corporis ingeniique fœcunditas ex eo maximè oriebatur, quòd ſiue ita eſſet à natura comparatus, ſiue à literarum ſtudiis inſtitutus, animo ſemper placido & ſereno tranquillitatem quandam ac benignam veluti temperiem in omni vita conſtantiſſimè retineret, neque temerè aut ira aut quauis alia grauiori perturbatione videretur commoueri. Vnde & illi vitæ lõginquitas ac beatitas ea contigit, cuius beneficio natos quoque veſtigia ſua ingreſſos, publiciſque muneribus honoratè funguntes ante obitum ipſe conſpiceret. Obiit enim planè ſenex haud multò ante quàm inter Henricum ſecundum & Philippum Hiſpaniæ Regem pôſt varias bellorum offenſiones de pace tandem per vtriuſque legatos ageretur.

Æmarius Ranconetus.

AEmarium Ranconetum præstantis ingenij virum & Iuriſconſulti Criticique laudem pari ſtudiorum felicitate conſecutum Aquitaniæ inuidit Lutetia, ſibique totũ aſſeruit. Is enim Burdegalæ Senatu poſthabito in Pariſienſem venit, vbi Conſiliarij primùm, deinde Præſidis æquiſſimi ſcientiſſimique partes impleuit. Eò maiori nominis claritudine, quòd in eo certatim elucerent hinc ſenatoria purpura illinc politiorum literarum ſplendor. Sed hæc omnia fati malignitas obſcurauit. Nam & inter reos delatus & maleuolorum coniuratione in extremum capitis fortunarúmque diſcrimen vocatus eſt: neque illi feſtina mors purgandi ſui locum reliquit. Qua calamitate domus tanti viri perculſa non opum modò iacturam fecit, ſed earum etiam rerum quæ nullo precio parari poſſunt ac reſtitui. Nam quæcunque aut collegerat, aut in veterum auctorum difficiliores locos adnotauerat

magno rei literariæ detrimento perierunt Adnotauerat autem plurima, primuſque nouam & inſolentem ſcrutandæ antiquitatis viam ſtudioſis aperuerat. Quod & ſuis paſſim lucubrationibus eruditi omnes illius temporis viri honeſta grati animi ſignificatione teſtatum voluerunt. In quibus fuêre Iacobus Lodoicus Strebæus, Adrianus Turnebus, Iacobus Cuiacius, Franciſcus Hotomanus, &, qui legis Falcidiæ reſtitutionem illi acceptam tulit, Frãciſcus Duarenus. Cùm mirarentur omnes hominem à ſtudiorum laboribus, vt quidem videbatur, abhorrentem neque vnquam in literarum otio deprehenſum inaudita quadam & ſtupenda naturæ bonitate id aſſequi, quod nec aliis vigiliæ in ſomnes multorúmque annorum induſtria compararet. Periit ſenex meliore fortuna dignus ex impotenti dolore animi vincula & carcerem indignantis. Cui vita functo Renatus Faber auunculus meus ex Senatorum ordine in Præſidis dignitatem ſucceſſit, cùm annus eſſet eius ſeculi quinquageſimus nonus.

Franciſcus Duarenus, & Eguinarius Baro.

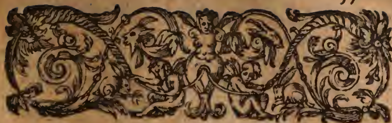
Rimus Gallorum Franciſcus Duarenus è Brioci fano ad Armoricum Oceanum genere nobili ortus exploſis Barbarorum gloſſematis puros & limpidos veterum Iuriſconſultorũ fontes iuuentuti aperuit: tum viua voce, dũ apud Biturigas magno nationũm omnium cõcurſu profiteretur, tũ ſcriptis quibus etiamnum ſibi ipſi ſuperſtes immortali eruditionis & eloquentię laude commendatur. Hauſerat enim à Budęi familiaritate paucis adhuc vſitatam Romanæ antiquitatis & Græcæ linguę notitiam, cùm eius liberis ipſe viciſſim ciuile ius adoleſcẽs interpretaretur. Totúmq; triennium in ſuprema Lutetiæ curia verſatus quæſitam in vmbra & otio Iuriſprudentiam vſu & exercitatione forenſi abundè confirmauerat. Quibus præſidiis ornatus ad publicam eius profeſſionem accedebat longè paratior & inſtructior. Fuit acerrimo quidem iudicio,

ſed memoria minus felici, neque vnquam niſi ex ſcripto prælegebat: eóque factum eſt, vt in Germanico itinere, cùm à celebribus paſſim Academiis honoris cauſa, vt ferè fit, ad prælegendum inuitaretur, nec earum continuò votis & precibus obſequeretur, à nõnullis rerũ imperitis & iniquè iudicantibus habitus ſit indoctior. Sed hoc inane vulgi de tanto viro iudicium parta iampridem apud eruditos fama & exiſtimatio facilè ſuperauit. Florebat in eadem Biturigum ſchola Eguinarius Baro in iis quoque numerandus qui primi bonarum artium lumine ſuas prælectiones illuſtrare, veteremque Iuriſprudentiam inſtaurare ſunt aggreſſi. Non obſcura Duareni ipſius æmulatione: qui cùm omnem huius præclari inſtituti gloriam ardentiſſimè affectaret, hominum opinioni de Baronis doctrina conceptæ nonnihil detrahere conatus eſt, edita in eum de Iuriſdictione & Imperio apologia, maleuoli ſanè animi teſte in poſterum futura, niſi humanarum rerum memor extincti poſt aliquot annos collegæ, & quidem popularis ſui pios manes poſito in eius honorem ad Hippolyti fanum inſigni monumento placauiſſet, ibidemque poſtea iuxta illum ſepeliri ſupremis tabulis mandauiſſet. Eguinarius enim vt

erat aliquãtò prouectior ita prior à fatis ereptus est. nec defuerũt vxor & liberi qui mortuo darent lacrymas & iusta persoluerent. Vixit autem cælebs Duarenus, annumque vix ætatis quinquagesimum attigerat, cùm ex diuturna quartanæ tabe cõsumptus vita excessit eo ferè tempore, quo & Henricus secundus inter equestres ludos accepto lanceæ fatalis ictu Lutetiæ moritur. Quod à me adolescente in gratiam hominis amicissimi, & in iure præceptoris mei hoc epigrammate signatum est.

MAgnanimum Henricum Gallis qui sustulit annus,
Idem etiam letho te, Duarene, dedit:
Ille decus fuerat summorum nobile Regum,
Doctorum fueras nobile & ipse decus,
Quot gessit bella vt contunderet ille furorem
Siue Hispane, tuum siue, Britanne, tuum?
Tu quoque dum vindex Themidis fortissimus instas,
Quot cum Barbarie, quantáque bella geris?
Post varios casus iam victor vterque manebat,
Partáque iam fuerat pacis vtrique quies,
Sed dum aliquam ad tempus petitis post bella quietem,
Aeterna est vobis ecce reperta quies.

FINIS LIBRI PRIMI.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM
Liber ſecundus.

Franciſcus Oliuarius.

FRANCISCVM Oliuarium Iacobi Præſidis in Senatu primarij filium benigna ſors prætérque morem ſtabilis & ſibi conſtans non illuſtri modò parenti adæquauit, ſed etiam in altiore dignitatis gradu cõſtituit. Is enim poſt Senatorios honores & varia legationũ officia, poſtremò vel ſuis ipſe meritis, vel Margaretæ Nauarræ (cuius cõſiliis præerat) apud Regem fratrem commendatione ad ſupremum illud Cancellarij munus

quod eſt honorum in Gallia ſolſtitium, ſecúdiſſimo curſu peruenit. Certabāt in eo virtutes omnes hoc tanto faſtigio dignæ, doctrina, iudicium, facundia, rerum vſus, integritas, &, quæ in eiuſmodi magiſtratu laudabiliter adminiſtrando primas agit, admirabilis animi conſtantia. Itaque dum ſagaciſſimus ille Princeps rerum gubernacula tenuit, Oliuario cōſtitit ſuus honos integraque ſemper dignitas fuit. Cum autem ſucceſſiſſet filius non magis ætate quàm ingenio diſpar, obſedere illico iuuenem aulicæ artes & femineæ blanditiæ, per quas effectum eſt, vt vir grauiſſimus, qui alienæ libidini turpiter inſeruire nollet, quaſi iam aduentante ſenio debilis & ad ſui muneris functionem propter lippitudinis incommoda parum idoneus, aula tandem expelleretur. Vixit in illo ſeceſſu placidè conſtantérque nouem ipſos annos anteactæ vitæ gloria contentus, ac profectò verè felix, niſi fallaci fortunæ ludibrio ſtatim poſt Henrici ſecundi caſum à Rege nouo reuocatus quatuor & ſexaginta annorum ſenex incidiſſet in triſtiſſima ciuilium armorum præludia. Cuius inſoliti motûs futuras calamitates animo pręſagiens, & Rege puero gliſcentem indignatus potentiorum aliquot inſolentiam & audaciam ex

animi dolore fatalem concepit morbum,nec ei resistere diu potuit. Fato functus est Ambosij ad Ligerim anno salutis humanæ supra millesimum & quingentesimum sexagesimo, delatusque Lutetiam & in æde B. Germani, quem Altissiodorensem appellant,celebri funeris pompa tumulatus. Eo quidem summæ præfecturę successore,quem si fuisset liberum sibi ipse lubens adoptasset,Michaële scilicet Hospitalio studiorum & virtutum omnium societate iamdudum sibi cõiunctissimo. Fortunarum autem, quas amplissimas habebat, heredem reliquit filiũ bonis in literis à pueritia diligenter educatum,qui tamen ex ipsius patris consensu & voluntate neglectis togæ honoribus arma sequi maluit,& in equestrem ordinem cooptari. Fuit & Oliuario patruus Ioannes Andium Pontifex omni liberali doctrina politissimus, idemque magni nominis poëta, cuius effigies cum Latino Epitaphio, quod argutè & eleganter sibi fecit, apud Andes in æde Mauritiana conspicitur. Sed satis hic fuerit eum attigisse, quem sumus ipsi aliquando (si Deus annuerit) peculiari elogio celebraturi.

Latino ſuperiores. Impediebat ſurdæ auris vitium, quod in Italica peregrinatione collegerat, quominus frequens in Regis aula verſaretur: cum tamen huic eſſet à ſtyli elegantia & ſuauitate acceptiſſimus: nec vllum patrij ſermonis opus lubentius in tota Gallia legeretur, quàm aurei duo de Roma libelli, quorũ altero collapſa vetuſtæ vrbis monumenta, altero corruptos aulæ Pontificiæ mores, totámque aulicorum gentem aculeatis vbique epigrãmatis aptiſſimè depinxit & ob oculos poſuit. Hunc tamen liberi & faceti ingenij feruorem remittere paulatim cœperat, grauioraque deinceps & ſacrato homine digniora meditari. Sed cum Burdigalę Antiſtes ab illo ſuo Cardinale iam deſignaretur, vix quinque & triginta annorum iuuenis repentina reſolutione neruorum corpus vniuerſum infeſtante Lutetiæ oppreſſus eſt, ac in B. Virginis, vbi ſacerdotiũ poſſidebat, ſepultus ipſis Ianuarij menſis Calendis illius ineuntis anni, quo tumultûs Gallici primus fomes ad Amboſium oppidum exarſit. Vt hæc vitæ breuitas eò minus dolenda cẽſeri debeat, quòd eum inſtanti patriæ incendio tam opportunè ſubtraxerit.

Ioannes Brodæus.

Hic præcellentis ingenij vir Cæsaroduni Turonũ ex honesta Brodæorum familia patre Ludouici Regis cubiculario genitus, abdicata Iurisprudentię cura, cui adolescens apud Biturigas, doctore Alciato, aliquot annos in spem ciuilis vitæ impenderat, totúm se ad vtriusque linguę bonarúmque artium cognitionem & scientiam applicuit. Quarum incredibilem amorem iam olim à pueritia conceptum auxit etiam & inflammauit ipsa P. Danesij Gallorum id ætatis doctissimi consuetudo & familiaritas, dum ambo Georgium Seluam Regis ad Venetos Oratorem in legationis ornamentum secuti, erudita illa felicis Italiæ ingenia Sadoletos, Egnatios, Bembos, Flaminios, & eorũ similes pari animorum contentione superare cõtendunt. Hos enim Brodæus omnes partim Venetiis, partim Romæ Georgio Armeniaco Regis itẽ ad Pontificem Legato comes ascitus & vidit familiariter & propter studiorum cõiunctionem facilè sibi conciliauit. Hoc etiam aliquã-

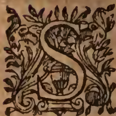
tò superior quòd ad eas,quibus pariter incũbebant,elegantiores literas & Mathematicas artes & Hebręam,Chaldeámque linguam insuper adhiberet. Quare in Galliam reuersus multa scripsit & publicauit tot ac tantis laboribus nõ indigna. in quibus principem locum tenent variæ lectiones, diligentissimique in multos Grecæ linguæ auctores commentarij, maximéque in Epigrammata labore & industria Planudis Monachi collecta, quorum & Brodęus bonam partem Latina venustate cõuertit. Inter hæc beata otia cœlebs & sacratus cum ad sexaginta tres annos honestè piéque vixisset, sub exitum primi ciuilis ob religionem belli cœpit leui tentari febricula, sed ad extremum exitiali: dúmque viribus paulatim deficientibus debitum à sacris literis animi solatium petit, legente anagnosta, inter suorum amplexus & lacrimas felicem animam Deo reddidit. Funeratus est Cæsaroduni Martiniana in æde tumulo tenui nec admodum operoso,sed & Brodææ gentis insignibus & piis amicorum Elogiis honestato.

Sebastianus Castalio,

QVi ex asperis & salebrosis Allobrogum montibus humili ortus fortuna, sed ingenio bonis literis excultissimo, cum Musas in omni disciplinarum genere Latinè loquentes videret, tentare voluit num & sacræ literæ negligentiore hactenus & horridiore quodam stylo contentæ his quoque munditiis exornari possent & expoliri. Hoc itaq; animo nouam Bibliorum tralationẽ exorsus omnes vtriusq; fœderis libros raro & admirabili nec vlli dum in his literis vsitato puritatis & elegantiæ nitore expressos intra decennium adornauit & publicauit. Magnam proculdubio ab eruditis omnibus & piis gratiam initurus, nisi sacrosanctam rerum diuinarum maiestatem visus esset aliquot in locis præ nimio Latinitatis & facundiæ studio violasse. Violauit certè multò imprudentius, ne dicam ineptius, dum eandem Gallicè operam præstare cupiens vir in Hebræorum, Græcorum, Latinorum assidua lectione volutatus, patrijque interim sermonis penè oblitus, arreptis è triuio & infi-

ma plebe voculis ac loquendi formulis, ridē-dum se omnibus in re tam seria præbuit atq; contemnendum. Deberi tamen videtur hoc eius egregiæ voluntati, summoque labori & veterum linguarum singulari peritiæ, vt inter doctissimos huius ætatis viros vel cum primis enumeretur. Homo cæteroqui simplex & ab omni fastu alienus, qui suburbanum prædium sua ipse manu quotidie foderet, susceptamq; iuuentutis erudiendæ curam alterno telluris colendæ labore adæquaret. Excessit Basileæ Rauracorum ex febre nondum senex anno CIↃ. IↃ. LXIII.

Stephanus Boetianus, & Michael Montanus.

STEPHANVS BOETIANVS ex Sarlato Petracoriorum oppido adolescentiam vix egressus in Aquitaniæ Senatu sedit, ea doctrinæ, grauitatis & constantiæ fama quam homo excellenti natura præditus, pariq; culturæ diligentia expolitus poterat facilè de se polliceri. vt qui præter

eam, cui peculiari voto ſe dederat, iuriſprudentiam philoſophiæ partes omnes & eam præcipuè quæ eſt de moribus non calleret modo, ſed etiam in omni vita præclariſſimè exprimeret. Poëmata verò ſiue Gallica, ſiue Latina, quo lepore, qua elegantia, qua facilitate concinebat? Omnino hic ille eſt, cuius magna ex parte ingenio & induſtria id Aquitania tandem obtinuit, quod ab Auſonij temporibus ne tentare quidem auſa fuerat, vt ſeriò poëtandi gloriam vel Italia inuidente ſibi quoque hoc tempore arrogaret. Nec ei minor ab oratione ſoluta laus fuit. ſed huius generis pauca tantum extant è Xenophonte & Plutarcho patria lingua, cuius munditia multum pollebat, fideliſſimè conuerſa. Cætera ne quam fortè pio cineri maculam aſpergerent, vt pote liberius paulò ſcripta quàm vt hæc tempora ferre poſſent, amicorum conſilio latuere. Trium & triginta annorum iuuenis dyſenteria periit, anno ſupra mille & quingentos LXIII. morte acerba, ſed placida, quam Michaël Montanus eius æqualis, popularíſque & collega coniunctiſſimus diſertiſſimè deſcripſit, demortuique operibus à ſe collectis in perenne amoris erga illum ſui pignus & monumentum adiungi voluit. Hic

apud Montanum gentile castrum in agro Petracoriensi Equite patre natus auitam rei bellicæ gloriam initio neglexerat, partísque felici studiorum labore disciplinis in eundem Senatum fuerat assumptus. sed fratre natu maiore post aliquot annos vita functo, magistratu se sponte abdicauit, Regiíque ordinis insignibus à Principe cohonestatus aliud planè vitæ genus instituit. ita tamen vt quæ togatus fœdera cum Musis iniuerat, ea nec torquatus quidem desereret. Hoc enim testantur elegantes illi & ingenua loquendi libertate non minus quàm doctrinæ varietate amabiles Miscellaneorum libri ab eo Gallicè conscripti, quos titulo sanè superbiore dignos modestissimè Conatus appellauit. Quantam porrò sibi pepererit ex illius pulcherrimi operis editione vel apud exteras nationes eruditionis & sapientiæ opinionem tum patuit, cum ipsa illa Roma, quæ inter omnes totius orbis terræ ciuitates principem sibi locum vendicat, eum vltrò in ciuium suorum numerum allegit atque cooptauit. Nec potuit sibi temperare vir cæteroqui ab inani gloriæ cupiditate remotissimus quominus hunc honorem sibi habitum posteris prædicaret, ipsumque Ro-

manorum diploma ſcriptis ſuis interſereret. Vixit Boetiano ſuo longè ſenior, ſuperatis admirabili conſtantia colici doloris, qui ſeneſcentem inuaſit, aſſiduis propè moleſtiis Demúmque triceſimo poſt amici caſum anno fatis etiam conceſſit. Saluete ô felices animæ, gemini Muſarum ocelli, & commune hoc vobis ambobus Elogium boni ac volentes accipite. Abſurdum enim fore arbitrabar, ſi quorum animos perpetuus amor in vita cõiunxerat, eorum nomina poſt obitum inepta ſeiungeret laudatio.

Arnoldus Ferronus.

Eodem anno quo ſublatus eſt Boetianus Arnoldum etiam Ferronum patricium & Senatorem ſuũ Burdigala deſiderauit. Cuius viri eximię doctrinę & induſtriæ multum quidé patria debuit, quòd præter aſſiduam in iure dicundo prudentiã & ęquitatem, leges Burdigalenſium municipales pluribus in locis obſcuras & perplexas diſertiſſimis enarrationibus illuſtrauit. Longè tamen ei plus debuit vniuerſa Gallia, quando is rerũ Gallicarum hi-

ſtoriã Pauli Æmylij libris attexẽdam à Caroli VIII. temporibus ad Henrici II. aduentum eadẽ ſtyli tum puritate tũ velocitate perſecutus eſt. Non minus amplam & vberem nacturus operis continuãdi ſegetem, ſi ad ea quæ deinde vidimus turbulentiſſima Galliæ tempora filum hiſtoriæ ſuæ perduxiſſet, nec in medio curſu conſtitiſſet. Eo tamen faciliore iactura, quòd ſummæ vir auctoritatis atque doctrinæ Iacobus Auguſtus Thuanus id quoque argumẽti ſuſcipere magno Gallici nominis incremento meditatur. Obiit Ferronus ad octo & quadraginta natus annos, mœrẽtibus Muſis, alumnóq; cariſſimo perpetuam nominis famam breuiore vita repenſuris, vt ex ęquo Latinę facultatis opes omnes cum Auſonio ciue ſuo partitus tantum hic pedeſtri facundia quantum alter equeſtri valuiſſe iudicetur.

Petrus Fuluius.

MIrabuntur fortaſſe nonnulli quòd inter illuſtria tot ingenia hunc quoque ruris Pictonici alumnum, & aliquot alios parum nobiles viros interea commemorem. Ego verò qui ho-

minum præſtantiam non famæ celebritate, quæ plerũque vana & inanis eſt, ſed ipſo veræ virtutis merito metiendam eſſe ducerem, non ſatis mihi videbar ex officio facturus, niſi quotquot noueram eruditionis opinione dignos, eorum nomina, quanquam aliis ignota prædicarem. Fuluius quidem iſte ætatem omnem apud ſuos in ſcholaſtico puluere contriuit libertate quadam poëtica diſſolutus. Quæ cauſa fuit, vt & popularibus contemptui haberetur, & apud exteros nomen eius eſſet obſcurius. Multos tamen interea verſus argutiſſimos atque ſuauiſſimos condidit, quorum puſilla quædam fragmenta ſuperſunt beneficio Rolandi Betolai non vulgari doctrina viri ab interitu vindicata. Cætera niſi periiſſent eiuſmodi erant, vt nulla vetuſtate aboleri poſſent: præſertim Tragœdiæ, in quibus Senecam vnicum earum apud Latinos exemplar adhibito iudicio prudentiſſimè imitabatur: vt qui grauitatem pro re interdum aptiſſimè remitteret. Hanc autem ſcribendi facultatem potiſſimùm imbiberat ex doctorum hominum, qui Pictauien-

ſem Academiam frequentabant vſu & ſermonibus, ac imprimis ex M. Antonij Mureti conſuedtudine; qui dum iuuenili ætate in gymnaſio Sammarthano doceret, hunc ſtudiorum comitem & æmulum habuit. Neque hoc vtique tacendum eſt, Ioachimo Bellaio Pariſiis ad legum ſtudia recèns illuc profecto natum fuiſſe inter illos tres certamen poëticum, iudice Salmonio Macrino Iuliodunenſi, qui è tribus Epigrammatis amatoriis Fuluiano palmam attribuit. Periit verò Fuluius iuuenis Auguſtoriti Pictonum in prima inteſtini diſſidij procella, exorto apud Iacobitas inſaniſſimò tumultu, cum cæcus plebis concitatæ furor in ipſas templi ſtatuas temerè ſæuiens, & obuium quemque ferro petens omnem repente vrbem inſolito pauore perculiſſet. Qui nimirum ſubito caloris natiui ſpirituúmque & ſanguinis ad intima re curſu hominis meticuloſi molliorem animam facilè oppreſſiſſe creditus eſt.

Gulielmus Philander.

CAstilione ad Sequanam hic ortus eſt: eius autem ingenium & eruditionem admirati Romani, apud quos illis temporibus optimę omnes literæ vehementiſſimè colebantur, eum vltro poſt editas in Vitruuium laborioſas cõmentationes in ciuitatem receperunt. Quarũ tamen commentationum prooemio multa inſuper alia reconditioris & inſolentioris doctrinæ opera temerè pollicitus tá pulcræ lucubrationis gloriam inani tot promiſſorum expectatione non mediocriter obſcurauit. Quaſi enim eſſet eo famæ naſcentis auſpicio contẽtus priſtinam deinceps diligentiam abiecit, neglectàque per ſocordiam non ſtudiorum modò, ſed & rei familiaris omni cura Tholoſæ tandem ſexaginta annorum ſenex ante ſecundum ciuile bellum in Cardinalis Armeniaci cliẽtela diem clauſit, eiuſdemque pia cura & liberalitate in D. Stephani ſepultus.

Iacobus

Iacobus Gopilus.

ACOBVS GOPILVS comparatis vtriusque linguæ diuitiis cùm aliquot annos partim in Pictonibus, vnde ortus erat, partim in Santonibus apud quosdam primæ nobilitatis equites in eorum liberis instituendis collocasset, Lutetiam petiit, vbi Medicinam quoque professus extincto Siluio principem in illa explicanda locum adeptus est. cùm & publicè magna frequentia doceret, & in veterum Græcorum qui de illa arte scripserunt codicibus recensendis priuatam operam impenderet. Cuius laboris indices habemus fidissimos Trallianum, Dioscoridem, Actuarium & alios magna diligentia iudicióque recognitos & adnotatos. Verùm gliscẽtibus in Gallia ciuilibus discordiis, cùm turbulenti de plebe homines in Musæũ, quod pluribus voluminibus tum impressis tum manuscriptis ornatum habebat, inuolassent, sacramque illam suppellectilem profanis manibus violassent ac diripuissent, tãtum inde mœrorem collegit, vt extremum vitæ

diem clauderet, & Ecphrasim quam in omnes Hippocratis libros meditabatur inchoatam relinqueret.

Iacobus Hollerius.

HVIVS lectissimi viri patria fuit ager Stempensis nō longè à Lutetia dissitus: quæ loci proximitas opportunum illi aditum ad nobilissimam totius orbis academiam præbuit, in qua Medicus breui tempore factus est omnibus numeris absolutus: siue perfectam artis cognitionem spectes, siue in morbis curandis vsum & solertiā: cùm in ore subagrésti summa lateret vrbanitas, ægrorúmque mentes non minus quàm corpora, iucunda sermonis comitate & hilaritate recrearet. Sed hoc vnicè dolendum est, quòd ex doctissimis tanti viri scriptis pauca tantum & posthuma neque dum ab auctore consummata peruenerunt in hominum manus: cætera aut à plagiariis surrepta sunt, aut magno humani generis incōmodo suppressa perierunt. Neque minori dispēdio accidit vt eruditissimus filius in suprema vectigalium curia Senator, qui morienti

superstes fuit, ante nobis eriperetur, quàm vlla summæ doctrinæ argumenta literis consignata relinqueret. Quod forsitan à senescente poterat expectari, nisi mors acerbior id vetuisset. Iuuenis enim dum vixit otij prorsus impatiens & impotenti peregrinandi amore correptus quoties à publico munere vacabat, ceu compedibus solutus, continuò se quà in Asiam, quà in Africam ad exteras nationes inuisendas dissimulata suis profectione proripiebat. Minimè scilicet contentus ea, quæ ex librorum lectione comparari potest, rerum naturæ notitia, nisi varios hominum mores, regionúmq; situs & loca ipsis oculis videret ac pernosceret. Obiit autẽ Hollerius pater sub ipsa belli ciuilis initia, paucis ante mensibus quàm in Druydûm campo captis vtrinq; ductoribus ancipiti diu Marte pugnaretur.

Adrianus Turnebus.

ADRIANVM TVRNEBVM, singulare sui seculi decus, produxit Andelia Rotomagensis agri oppidulum tanti viri natalibus in posterum nobile. Is autẽ pauca scripsit si hominis

eruditionem ſpectes: totius enim Galliæ doctiſſimus merito ſuo iudicatur. Sed eius præcipua in docendo laus fuit, dum Tholoſa, vbi profitebatur, Lutetiam reuocatus & Tuſano vita functo ſucceſſor appellatus diſcipulis, qui ab vltimis orbis terræ partibus frequentiſſimi ad illum audiendum concurrebant, reconditæ antiquitatis theſauros omnes mira quadam facundia depromit. Quanquam & ea quæ ſcripſit eiuſmodi ſunt vt auctoris decus atque dignitatem præ ſe ferant. Nam in poëmatiis ſublimis eſt atq; acutus, in oratione ſoluta terſus atque elegans. In aduerſariis verò tot veterum tum Græcorũ tum Latinorum difficiles loci aut emẽdantur aut explicantur, vt dubium fecerit plúſne in eo ingenij an diligentiæ admirari debeamus. Statura fuit mediocri, facie honeſta, probis moribus, accedente ad cæteras virtutes iucredibili modeſtia: vt æmuli ſubinde per opprobrium illi obiicerent quod vultum virginali pudore demiſſum gereret. cùm tamen ſub verecundo eius ore latentem generoſi ſpiritus indolem ipſi quoque experirentur. Vixit annos LIII. reliquitque moriẽs plures filios paternarum virtutum hæredes omnes certatim futuros, niſi fata inuidiſſent, vno tantum ex illis ſu-

perstite: quem etiamnum grauissimo Senatoris munere pari doctrinæ probitatisque laude fungentem Lutetia veneratur. Diem verò suũ obiit prid. Id. Iunias anno huius seculi LXV. atq; in cœmeterio Scholasticorum iuxta Siluij collegæ cineres nulla funebri pompa, sic enim iusserat, sepultus est.

Carolus Molinæus.

Arolus Molinæus Parisiensis Iurisconsultorum suo seculo doctissimus omnes supremæ curiæ patronos si non dicendo (nam lingua nonnunquam hæsitabat) certè scribendo respõdendóque facilè superabat. Quo in munere tandiu permansit, dũ exardescente inter Henricum secundum & Iulium Pontificem maximum bello in Romanam curiam ea scripsit, quæ cum ad tuendam Ecclesiæ Gallicæ libertatem spectarent, à quibusdam ita sunt accepta, quasi auctoritatem Põtificiam conuellere videretur. Quo nomine voluntarius exul in Germaniam abiit, vbi tanto omnium princi-

pum ciuitatumque applausu exceptus est, vt certatim ab illis vel ad profitendum vel ad respondendum de iure propositis præmiis inuitaretur. Insigni leuitatis documēto, cùm post aliquot annos mutatis ex Religionis dissidio animis, á nonnullis eorum in vincula coniectus indignissimè haberetur, nec nisi elusis custodibus vna cum vxore & liberis induta famuli persona euaderet. Nec verò in Galliam ex Regis decreto reuocatus fortunam apud suos æquiorem expertus est, recrudescente in dies maleuolorum inuidia, per quorum tandem insidias vir innocentissimus in ipsa senectute carceris molestiam subiit. Sed ea fuit in illo ingenij vis & copia, quæ nec inter tot sæuientis Fortunæ procellas à scribendo abstineret: vt non solùm Romani Iuris plures locos, sed & multarum Galliæ gentium, maximéque, vt bonum ciuem decuit, Parisiensium leges municipales non vulgari subtilitate interpretaretur. Quos industriæ suæ testes si quando in lucem produceret, his ferè se Galliæ & Germaniæ Iuriscon sultum inscribebat. Arroganter quidem, sed verè: cùm ex eiusmodi commentationibus tanquam ex viuo & iugi quodam fonte perennes Iurisprudentiæ riui ad omnes omnium nationum ho-

mines abundè profluerent. Obiit Lutetiæ anno ſalutis CIↃ. IↃ. LXVI.

Gulielmus Rondeletius.

ACademia Monſpelienſis Medicinę ſtudio florentiſſima nullum vnquã huius profeſſorem habuit Rondeletio alumno & ciue ſuo clariorẽ. Qui ſiue loci opportunitate & genio, ſiue quadam animi propẽſione à puero totum Apollini ſe dedit: neque tantum apud ſuos, verùm & Romæ & apud Belgas & in optimis quibuſque Galliæ vrbibus diuinam illius artem exercuit. Sed enim cum eſſet Monſpeſſuli profeſſor publicus, Academiæque præfectum ſiue, vt illi vocant, Cancellarium ageret, præcipuam ſtudiorum ſedem in illa vrbe conſtituit. Ibi multa quidẽ præclarè molitus eſt, ſed nihil memorabilius in vita perfecit, quàm quum magnifico eruditionis apparatu, nõ ſine Gul. Pellicerij doctiſſimi quoq; viri auxiliaribus copiis, vaſtũ illud Neptuni regnum ingreſſus eſt, vnde ampliſſimis eius ſpoliis onuſtus ad nos rediit,

Aquatiliúmque ſpecies omnes tum ſpectādas tum cognoſcendas nobis obtulit. Quod enim attinet ad poſtuma eius opera, indignum eſſet ea celebrare, quæ ipſe dum viueret luci edere neglexerit. Vixit abſtemius & viribus integris ad ſexageſimum propè annum ætatem produxit: videbaturque longius producturus, cùm Tholoſa redeuntem anno CIↃ. IↃ. LXVI. dyſenteriæ morbus ex immoderato ficuum eſu contractus inuaſit, cuius infeſtis doloribus intra paucos dies oppreſſus eſt.

Petrus Montaureus.

ETRO MONTAVREO ſummo viro Lutetia ortum, Italia cultum ingenij, Aurelia fortunarum domicilium dedit. Erat is vultu graui admodum & ſeuero, nec temerè cuiuis aut in acceſſu facilem aut in congreſſu familiarem ſeſe offerebat. Licet à Muſarum amœnitate non alienus verſibus interim ea luderet, quibus nihil excogitari poterat in

ſuo genere aptius nihil perfectius. Atq; hæc moroſitas non tam à Natura ipſa quàm à ſtudiorum laboribus & aſſidua meditandi conſuetudine proficiſci meritò cenſebatur. Quicquid enim temporis à ciuilibus negotijs & Senatorio munere, quod in magno Regis cōſilio ſuſtinebat, vacuum ſupereſſe poterat, id omne ponebat in literarum ſtudijs, ac præſertim in Mathematicis, quorum inſatiabili amore tenebatur. Hoc enim eius ſcripta in Euclidem & quidem in decimum librum à paucis adhuc tentatum ſatis declarant. Sed & philoſophiam vnicè colebat, iis grauiſſimè infenſus qui ſcriptionibus ſuis Ariſtotelem ſummum eius Antiſtitem his temporibus lacerare non ſunt veriti. Neque vllam in eos inuehendi prætermittebat occaſionem. Non tamen tot egregiæ quæ in illo fulgebant ingenij dotes obſtitere, quin ſecundo bello ciuili exul & profugus nequedum planè ſenex apud Sācerras in agro Bituricenſi moreretur. Ad cuius rei tam indignæ nuncium M. Hoſpitalius in verſus erupit acerbitatis & querelæ plenos, quibus vir ille clariſs. æternam huic ingrato ſeculo maculam inuſſit.

Natalis Brulartus & Baptista Menilius.

CVM eruditos dico, non eòs intelligo tantùm qui priuatis in studiis vel scribendo vel docendo quietè ac placidè vitam degunt. sed eos vel maximè, qui ciuilis vitæ laboriosis actionibus occupati literariæ laudis eam partem, quæ est aliquautò splendidior & fortunatior, omissa rerum contemplatione consectantur. In his memorandi veniunt celebres duo Regiæ procurationis in augusta Lutetiæ curia Triumuiri Natalis Brulartus & Baptista Menilius, Regis hic aduocatus, ille cognitor, vterque natione Parisiensis; Qui diuersa quidem via & ratione, sed eodem vtique successu ad supremum honestæ famæ decus & incredibilem apud Senatum ipsum auctoritatem euasere. Brulartus enim vt generosa & nobili deductus familia, quæ iam olim ex equestri ordine ad Senatorium se traduxit, nec minus ab integritatis & constantiæ commendatio-

ne conſpicuus ac venerabilis innata quadam grauitate cenſoriáque planè ſeueritate ſic eminebat, vt ampliſſimum ordinem etſi ſponte ſua ſatis diligentem illum, aliquanto tamen diligentiorem redderet, in officioque & ſedulitate ſolita contineret. Menilius verò incomparabilis tunc eloquentiæ vir, &, quod ſummæ prudentiæ fuit, iniquioris cauſſæ nuſquam defenſor tanto natiui ſermonis candore, tanta ſententiarum vbertate Patrum animos demulcebat, vt eos in quam optaret partem ferè flecteret ac impelleret. Hoc adeò memorabiles & nullo æuo perituri, quòd vterque ſuo in genere ſucceſſoribus iter ad veram gloriam aperuiſſe, facemque prætuliſſe non iniuria dici poſſit. Hinc enim ſeſe extulere viri tot egregij & excellentes, qui ſequẽtibus annis hac ipſa triumuirali dignitate nouo quodam & inuſitato cum ſplendore ſunt perfuncti. Brulartus porrò ætate longè ſuperior, & ſeptuageſimum excedens annnum iam ab Henrici ſecundi temporibus è vita ſublatus eſt, poſt funus quoque ipſum nobilis, & in illa perenni beatitate, qua fruitur, hac etiam voluptatis acceſſione lętus & felix, quod Brulartium nomen magis ac magis in Gallia florere nũc è cælo cõſpicit ac intuetur.

Vt enim alia prætermeam, quæ multa sunt huius plæclaræ gentis ornamenta, quis te satis illustri meritæ laudis præconio celebrauerit, ô Nicolae sacri sigilli custos amplissime, cuius in fide & salubribus consiliis Rex prudentissimus magno rei Gallicæ bono iamdudum acquiescit? Obiit autem Menilius ex aqua intercute nondum senex anno post collegæ mortem vndecimo, cum se magistratu prius abdicasset; quodque vix vlli priuato cōtigit, Senatorium ei funus ob singularem virtutis opinionem summo Patrum consensu decretum & præstitum est. Nec defuit propinquorum pietas, quos inter Antonius Oiselius I.C. in D. Ioannis æde sepultum erudito & eleganti epitaphio decorauit.

Ægidius Burdinus.

BRVLARTO successit Ægidius Burdinus & ipse Parisiensis, in cuius hominis obeso grauique corpore viuidum & velox ingenium licebat admirari, vel ob id maximè, quòd sepultis, vt quidem videbatur,

altiſſimo ſemper ſopore ſenſibus, cùm indeſinenter ſterteret, nihilominus & loquentes probè audiret & illis appoſitiſſimè reſponderet. Diſciplinas certè omnes tanta celeritate hauſerat, vt puer ipſos linguarum & philoſophiæ magiſtros laceſſeret ac propè ſuperaret. Quotus verò quiſque potuit è noſtratibus reperiri, qui ad eum Græcæ linguæ perueniſſet vſum, vt, quod vir ille maximus in Ariſtophanem egregiè molitus eſt, antiquos Græciæ auctores ſua ipſorum lingua explicandos enarrandoſque ſuſciperet? Præcipuum tamẽ ei ſtudium fuit Iuriſprudentia, cuius auſpicijs forum ingreſſus qualem ſe quantumque geſſerit ex eo potuit intelligi, quòd vnus inter tot excellentes cauſarum patronos electus eſt, qui grauiſſimum illud Regij Cognitoris munus in ſupremo Regni Senatu ſuſtineret. Eſt enim ea dignitas apud Gallos ampliſſima, fereque ſummis viris à Principe delata, quã nunc quoque Iacobum Guellæum genere, doctrina, virtute conſpicuum integerrimè fungentem vniuerſa meritò ſuſpicit Gallia. Burdinus eo quem dixi corporis habitu in apoplexiam facilè incidit, qua repente oppreſſus anno ſupra ſeſquimilleſimũ ſeptuageſimo

tres & quinquaginta natus annos expirauit. Cæterùm ex tanti viri laboribus, præter Græcos illos commentarios, leguntur pauca tantùm, quibus nonnullam iuris Gallici partem interpretatus eſt. Adeò lectiſſimis illis hominibus, qui maxima Reipublicæ negotia gerunt, parum vel otij vel etiam animi ſupereſt ad meditandum & ſcribendum.

Claudius Eſpencæus.

EMO Theologorum Pariſienſium majore omnium ordinum concurſu & admiratione frequẽtes de rebus diuinis ad populum cõciones habuit, quàm Claudius Eſpencæus nobili ad Cathalaunum loco natus. vt qui ad munus illud clariſſimum eximiam eruditæ facundiæ laudem, firmiſſimáque latera & geſtum oris maximè decentem afferret: tantiſper in eo verſatus, dum viribus imminente ſenio diminutis ad ſcribendi laborem ſe con-

tulit. Extant enim quamplurimæ de Religione quæstiones ab eo Latinè Galliceque magna subtilitate ac diligẽtia pertractatæ. Quarum rerum existimatione permota Catharina Regis pueri mater, instituto de rei Christianæ controuersiis apud Pissiacum celeberrimò doctorum hominum congressu, hunc virum inter alios dignum censuit, cuius maximè opera & iudicio res tanti momenti disceptaretur. Cùm & Christianis illis conuentibus, qui Bononiæ agi cœperant maxima cum Gallici nominis fama iam interfuisset. Nonnulla spe sacri etiam galeri à summò Pontifice obtinendi: quem ei nec Italià inuidebat, homini videlicet ex Apuliæ finibus oriundo, maternúmque genus ad illustrem Vrsinorum familiam referenti. Sed occultus collegarum liuor hanc viro de Religione bene merito iustissimæ dignitatis occasionem ademit. Sexagenarius vita functus est anno CIↃ. IↃ. LXXI. Lutetiæque in D. Cosmi tumulatus, vbi saxea eius effigies Theologi habitu columnæ imposita cum Elogio conspicitur.

Nicolaus Gruchius.

ICOLAVS GRVCHIVS Rothomagensis genere ortus nobili, & omni literarum ornamento præditus poterat in ea fama & celebritate requiescere, quam à perpetua eloquẽtiæ cum philosophia coniunctione Lutetiæ, Burdegalæque, & in ipsa denique Lusitania diu multumque profitendo cõparauerat. Sed quasi esset ea propagãdi nominis occasio, quæ ex alienis opinionibus insectandis quæritur, commodior multò & amplior, ab importuna disputandi & altercandi consuetudine vir alioqui prudens & moderatus nunquam ferè abfuit. Vt nunc in Aristotelis interpretem Perionium quasi sumpta in manum scutica pædagogicis correctionibus animaduerteret, nunc excitata cum Sigonio de Romanorum comitiis decertatione hominem illum Italiæ doctissimum dissimulanter quidem & adhibita laudis præfatione, sed acriter interim & acutè perstringeret, ac postremò conficeret.

Nec

Nec ſpes eum ſua fruſtrata eſt. nullus enim illa ætate vixit eruditorum maiore apud omnes exiſtimatione & auctoritate, nullus qui ambitioſius à multis paſſim ad docendum accerſeretur. Cumq; & Rupellani ciues tranſacto motu ciuili tertio in ſpem diuturnæ pacis erecti ludum literarium in illo ſuo litore Santonico aperire ſtatuiſſent, Gruchiumque inter alios ad philoſophiæ profeſſionem honeſta conditione inuitaſſent, vix ea pedem in vrbe poſuerat, cum ex lenta febre in longo itinere collecta nondum ſenex pro ſuggeſtu tumulum ſortitus occubuit. incredibili ciuium mœrore, à quibus maxima cum beneuolentia fuerat ſalutatus, & ab ipſo vrbis præfecto proprias in ædes perhumaniter exceptus. Sanè quanto opere tanti viri ſtilum Sigonius reformidaret ex eo videre fuit, quòd qui viuo Gruchio nunquam niſi honorificè vel in mediis velitationibus de ſumma & excellenti eius doctrina loqueretur, mox in defuncti cõpoſitos manes acerbè contumelioſéque ſit inuectus. Hoc autem inter eos literarium certamen Septimius noſter his eruditis verſibus lepidiſſimè celebrauit,

Q. Septimij Flotentis Christiani,

ANtiquata iacent veteris quæ culmina Romæ,
Fractáque disiectis mœnia ruderibus.
Et linguæ accusant & barbara prælia dextræ:
Sic vt vix sit pes, quod fuit ante caput.
At nunc doctarum linguarum mite duellum,
Et cædes hosti non nocitura suo,
Instaurant Romam, quæ vos Gruchi atque Sigoni
Mauult quàm pacem bella mouere sibi.

Tilij duo.

IOANNES TILIVS Curiæ Parisiensis actuarius ex ipsis archiuorum tabulis, quarum ei pro suo munere parata semper erat copia, Francorum originem, instituta, magistratus, Regiæque stirpis familias omnes curiosè admodum atque diligenter excerpsit, & in Gallicos commentarios integerrima fide summóque iudicio

redegit. Fuit ei cognominis frater Briocensium & Meldensium Pontifex, qui & ipse de re Gallica bene mereri cupiens Francorum Regum res gestas breui chronico sed absolutissimo tum Latinè tum Gallicè complexus est. Qua fratrum æmulatione quid honestius, quid omni posteritatis memoria dignius hæc ætas vel ingeniorum fœcundissima proferre potuit? Ducebant porrò Tilij genus suum ab Engolisma celebri Aquitaniæ oppido: sed hanc sibi familiam vendicauerat; hodieque opibus & honoribus florentem vendicat Lutetia præstantium virorum perpetua sedes, vbi demum eo ipso mense, quo Carolus nonus vxorem duxit, Elisabetham Maximiliani Cæsaris filiam ambo iam senes in viuis esse desiere. Vt hoc fortunæ factum admirabile videri possit, & commemoratione non indignum, quòd eruditos illos nobilesque duos fratres, & nomen idem sortitos, & eadem ferè studia professos, nec adeo multùm ætate dispares idem locus, idem annus, idemque mensis è vita sustulerit.

Christophorus Harlæus.

ST in Senonensi agro Sæsiacum gentis Harlææ castrum vetus & celebre, cuius insignes toparchi nec virtute minus, quàm sanguine illustres ante ducentos annos in maximis Galliæ rebus enituere. His maioribus ortus est Christophorus Harlæus rarissimum togæ ornamentum, qui ad quadraginta amplius annos in suprema regni curia tũ Senator tum primæ notæ Præses Harlæum nomen belli studiis antea florens & nobile nouo laudis genere cumulauit. Nullus enim aut in iudiciis æquior, aut in Republica tractanda prudentior, aut in omni denique actione sanctior & integrior vnquam fuit. Quibus egregiis virtutibus non minimam insuper dignitatem afferebat oris & vultûs innata quædam grauitas, ea sermonis vrbanitate, liberalique semper sale condita, quæ omnium animos ad sui

amorem ſimul admirationemque commoueret. Ac eò magis, quòd faſces, purpuram, & omnes honorum titulos, vt ſolo virtutis & ſapientiæ præſidio contentus, haut obſcurè negligeret. Certè enim ei non ſemel conſilium fuit magiſtratum ipſum deponere, niſi togatorum princeps Michaël Hoſpitalius, cui multò cariſſimus erat, Reipublicæ tãtum lumen eripi pro ſui muneris auctoritate vetuiſſet. Adoleuit interea filius Achilles omnium virtutum admirabile ſpecimen, & huius æui ſplendor maximus, quem ſibi demum pius pater ea ſortis felicitate ſuffecit, vt is vlterius inde progreſſus ad maiora contenderet, primariuſque tandem Præſes in eadem ſuprema Curia merito ſuo conſpiceretur. Sed Chriſtophorus vrgente calculi dolore, cùm excidendum ſe chirurgo iam ſeptuagenarius præbuiſſet, anno ſupra ſeſquimilleſimum ſeptuageſimo ſecundo ſub finem Iulij menſis ad ſuperos demigrauit.

Petrus Ramus.

PVD Cuthum agri Veromandui vicum natus est Petrus Ramus patre quidem agricola, sed stirpe nobili, quæ genus suum ex Eburonibus repetebat. Auus enim infestis Burgundionum armis patria pulsus, bonisque omnibus exutus ad Veromanduos confugit, ibique carbonariam artem exercuit. Petrus autem cum à puero ingenita quadam discendi cupiditate incensus Lutetiam sponte adiisset, superatis omnibus paupertatis incommodis ad supremam eruditi ingenij laudem peruenit, susceptoque profitendi munere æquales suos omnes tum auditorum frequentia, tum eloquentiæ fama longissimè anteiuit. Præsertim si quando plenis subselliis magna oris & sermonis dignitate Ciceronem aut alios Latinæ linguæ proceres interpretaretur. Nam philosophiam neque tam aptè tractabat, & dum editis in Aristotelē animaduersionibus summum illum philosophum liberius insectatur, mirùm quantos in tota Parisiensi Academia

tumultus excitarit, insurgentibus in eum pene omnibus eius æui professoribus & magistris (cuiusmodi fuere Goueanus, Perionius, Gallandius, Carpentarius, alij) receptamque in scholis disciplinam certatim asserentibus atque defendentibus. Postremò & Mathematicas disciplinas auidissimè ampleplexus est: præbente operam Ioanne Pena iuuene supra ætatem erudito, hisq; potissimùm in artibus egregiè versato. quarum vtiq; studia Ramus tãti fecit, vt munificentia quadam Regia publicam earum professionem Lutetiæ institueret, annuaque in id stipendia de vectigali suo legaret. Quin & cum virorum hoc doctrinæ genere præstantium magnus esset in Germania numerus, horum vt optato congressu animum expleret, liberam à Rege legationem feruentibus in Gallia bellis impetrauit. Indéque pace, vt quidem videbatur, Gallis restituta ad suam stationẽ reuersus est. Sed mox interfecto Colignio cum in omnes, qui ab illo steterant, impunè sæuiretur, Ramum quoque sicarij ex æmuli insidiis pugione confossum de summa ædium fenestra præcipitem deiecère, fœdóque ac immani spectaculo raptatum per vicos vrbis & omni crude-

litate laceratum cadauer in propinquum Sequanæ profluentem demerſere.

Dionyſius Lambinus.

IONYSIVS LAMBINVS Monſtrolij ad Oceanum quanquam cœlo craſſo & turbido Muſis tamen ſerenis & fauentibus natus ab earum dulci commercio quæſitas multiplicis eruditionis opes tunc potiſſimùm diſcendi cupidæ iuuentuti explicuit, cum ex Italia reuerſus, vbi plures annos in Frãciſci Turnonij Cardinalis comitatu vixerat, optimos quoſque Græcæ Latinæque linguæ auctores Lutetiæ in ſchola Regia ſiue prælegendo, ſiue commentando explanaret. Vnde manarunt illi vberes in Lucretium, Horatium, Plautum commentarij, qui vice variarum lectionum eſſe poſſint. Nam de Ciceronis operibus, quæ ſumma diligentia nec minori fiducia recenſut, alij iudicabunt. Certè quàm ſtudiosè multumque fuerit in eius auctoris lectione verſatus

documento ſunt aduerſariæ Demoſthenis & Aeſchinis orationes, Ariſtotelis poëtica, libriquede moribus, & quæcunque præterea de Græcis Latina puriſſimè fecit. Ob eamque cauſam & à doctiſsimis viris, quibus Italia tunc affluebat, magno ſemper in honore habitus eſt, & omnibus Muſarum alumnis immaturo fato moriens acerbiſsimum ſui deſiderium reliquit. Periit enim ex temporum tædio ſex tantum & quinquaginta natus annos paulò poſt indignam Rami collegæ necem, relicto ex Vrſina vxore nobili matrona filio doctrinæ quoque laude prædito, qui procurata poſthumorum aliquot patris operum editione non abſurdè ſanctis eius Manibus hoc eruditæ pietatis officio parentauit.

Ioannes Corraſius.

HIc Toloſę celebri legum domicilio natus & in ipſo Iuriſprudentiæ ſinu molliter innutritus, quam à ſacro eius vbere ſuxerat æqui & boni diſciplinam pari deinde profitendi

ſcribendique labore in florentiſſimis Europę gymnaſiis largiſſimè profudit. Relictoque tandem ſcholaſtico otio in patrium Senatum allectus, ac paulò mox in aulam Nauarræ ad Cancellarij dignitatem euocatus videbatur ſibi comparaſſe tranquillam & honoratam à laborioſa iuuentute ſenectutem, cùm in ciuili tumultu præter omnium ſpem redintegrato poſt interemptos Lutetiæ Borbonicarum partium duces, eadem & ipſe plebeculæ furentis amentia Toloſæ crudeliter interfectus eſt.

Franciſcus Balduinus.

ET Balduinum quoque licet natione Belgam hominibus noſtris adnumerare quid vetat? Quando quidem niſi vi & iniuria ius oppreſſum ſit, ager ipſe Atrebatẽſis, vnde prodijt, nõ alium certè dominum & principem quàm potentiſſimum Galliæ regem agnoſcat. Ille togato patre fiſci patrono genitus, & iiſdem artibus ac inſuper eloquentiæ ſtudiis eruditus

in Iuriſconſultum ætate noſtra celeberrimum euaſit, eoq; celebriorem, quòd obitis prope omnibus Galliæ Germaniæq;gymnaſiis,quam ex operum editione quæſiuerat abſens eruditionis opinionem præſentia ſua non modò non minuebat, ſed magis etiam adaugebat. Homo enim facundiſſimus ipſoq; oris ac totius corporis habitu non iniucundus ex hiſtoriarũ & ciuilis diſciplinę coniunctione ſingularem ſuis prælectionibus gratiam & venerẽ afferebat. Ac eum quidem ſæpe vidimus hoc ſplendido ſummæ doctrinæ apparatu Lutetiæ profitentem cum ad eius auditoriũ permulti primæ notæ homines episcopi, ſenatores, equites libenter & maxima frequentia cõfluerent. Quorum poſtea commendatione in Henrici Poloniæ Regis familiam & conſilium aſcitus,ſperabat ſereniſſimum illum Principem ad capeſſenda noui principatûs inſignia proficiſcentem comitari, cùm ex rapida febre tres tantum & quinquaginta natus annos intempeſtiuè ſurreptus eſt. Clauſere ei oculos Bitonia vxor & vnica filia,quarum piis officiis Lutetiæ in æde Mathurinenſium eſt ſepultus.

Antonius Contius.

NTONIVM CONTIVM Nouioduněſem ius apud Biturigas Margaretę Sabaudę ſtipē diis ac item apud Aurelios diu profeſſum exercuere collegarum Duareni, Hotomani, & aliorum doctrina præſtantium aſsiduę prope velitationes. vnde hunc fructum tulit vel ampliſsimum & vberrimum, quòd vir magni animi dum ſe parem huic negotio pręſtare nititur, indefeſſo labore perennibuſque vigilijs ad exactam iuris intelligentiam peruenit, eamque multis ac eruditis voluminibus egregiè teſtatam reliquit, Auarici demum fato functus, & iuxta ipſius Duareni cineres in Diui Hippolyti fano tumulatus, vt qui ſe perpetuo dum viuerent, inuicem agitauere, nunc tandem vnà mortui conquieſcant.

Ioannes Mercerus.

VBLATO è viuis Francisco Vatablo Hebraicarum literarum apud Gallos instauratore, vnus in eius locum suffici promeruit Ioannes Mercerus, cui primas in eo genere docti omnes magna cum ingenij admiratione deferebant: & eo quidem maiore, quò seriùs ad hęc studia se applicuit. Cum enim, vt erat honesta ortus familia, in eam spem à suis educaretur, vt sibi ad reipublicę gubernacula & dignitates viam pararet, Iuri ciuili operam adolescens Auenione Tholosæque primum impenderat, eiusque otij non leue documentum ediderat Harmenopulo e Gręca lingua fidelissimè translato. Sed longè grauiora sunt, & homine Christiano digniora, quæ mox in Iobum & in omnes prophetas magna diligentia parique iudicio commentatus est: plura etiam pręstiturus, nisi Venetiis rediens, quo se

tumultuante iterum Gallia in Ferrerij legati Regij comitatu contulerat, apud Nitiobriges patriam ſuam lethali morbo deprehenſus ante annos occidiſſet. Corpore fuit gracili & à ſtudiorum laboribus macilento, ſed voce robuſta & virili quæ auditoriũ probè impleret: temperantia autem, pudore, modeſtia, & cæteris animi bonis ſupra variæ doctrinæ laudem nulli ſecundus. Cui & hoc à Superûm indulgentia conceſſum eſt, vt ſibi quodammodo ſuperſtes non omnino cum morte interiret. Vxorem enim duxerat Allerij nobilis viri & Antoniæ Deloinæ filiam, Camillæ Morellæ virginis doctiſſimæ ſororem, quo ex connubio Ioſiam filium tanto patre digniſſimum ſuſcepit.

Reginaldus Clutinius.

EGINALDVS CLVTINIVS patricius Pariſienſis à Patre Senatûs Præſide in ſpem ſucceſſoris educatus fœcundis Iuriſconſultorum latifundiis amœna Muſarum

viridaria prætulit: cum Oiſelius quoque frater natu maior neglecto literarum otio ad bellicas artes & reipublicæ munia ſe contuliſſet. Neque ſanè improſperè; hic enim & in Scotia Franciſci ſecundi legatus Anglorum arma fortiſſimè repulit, & Romæ Caroli ſucceſſoris Orator multa magni momenti negotia fideliſſimè procurauit. Hinc fiebat, vt ex eius commendatione Principes, apud quos virtutis nomine gratioſus erat, Clutinium fratrem plurimis & opimis ſacerdotiis ornarent. Ille igitur hac fortunæ indulgentia vſus vitam cœlibem egit inter honeſta ſtudia, carminis præcipuè Latini curioſus artifex, & Maronianæ maieſtatis mirificus imitator. Cuius generis pauca quidem emiſit, ſed numeris omnibus abſoluta; Quale eſt imprimis poëma illud Epicum, quod non multò ante extremũ diem de victoria Chriſtianæ claſſis aduerſus Turcas ad Naupactum parta publicauit.

Michaël Hospitalius.

Enio nunc ad Michaëlem Hospitalium virum incomparabilem, neque solùm Aruenię, vbi fausto siderũ concursu primùm ortus est, sed omnino Gallię, immo & Europę totiusimmortale ornamentũ. qui omnibus & humanitatis & iurisprudentię studiis tum in Gallia tum in Italia liberalissimè institutus adeò felicibus auspiciis Rempublicam aggressus est, vt nullam eius partem intactam relinqueret, donec ad supremam togati ordinis dignitatem peritissimus omnium accederet. Quinetiam eius quędam veluti rudimenta posuerat Cancellarij quoq. honore functus apud Allobrogas, quorum Principi Margaretę Henrici regis sorori uirtutis & literarum nomine gratissimus semper fuit. Sed profectò tam exilis prouincia tantum virum non capiebat. Itaque hunc in maximis suis temporibus meritò sibi Gallia vindicauit. Quę tamen salutaribus eius

eius consiliis longùm frui non potuit: cum è primoribus nonnulli ad imperij Gallici perniciem nati homines omnem publicæ vtilitatis occasionem auerterent, neque porrò conquiescerent, donec sanctissimum senem sacri sigilli custodiæ octauo post initum magistratum anno eximerent: maiori certè Reipub. damno, quàm suo. Ille enim, vt erat ab omnibus philosophiæ præsidiis instructissimus, hãc lubricæ sortis inconstantiam constanter & æquo animo tulit. Specie fuit augusta, vultu graui & tranquillo, qui, vt ex veteri numismate apparuit, Aristotelis faciem planè referret. Sed nec ingenio minus eum referebat, cùm ipse quoque philosophiæ & quidem verioris optimus magister multa de iure scripserit, quæ nisi premerentur summam procul dubio Reipublicæ vtilitatem afferre possent. Poëmata non premuntur beneficio clarissimorum virorum Vidi Fabri & Michaëlis Huralti eius generi magni Hospitalij nepotis, qui ea studiosissimè collegêre, & in lucem emittẽda curauêre. In his autem Hospitalius Horatium præcipuè imitatus est. ita tamen, vt verborum nitore & sententiarum grauitate illum æquarit, carminis certè lenitate su-

nitate superarit. Fato functus est in Viniano suo circiter septuagesimum ætatis annum III. Id. Mart. anno Christianæ salutis CIↃ. IↃ. LXXIII.

FINIS LIBRI SECVNDI.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM Liber tertius.

Carolus Lotharingus Cardinalis.

SIT hic inter nobiles eruditione viros tam illustri Heroi nõ immeritò reseruatus locus, quãdo is à pueritia neglectis potẽtiorum studiis, qui Musarum ferè securi tantum ea cogitant quæ inania & caduca sunt, ad firmiora se contulit literarum & sapientiæ præsidia, quæ nec vllis fortunæ casibus amitti possunt, nec vlla temporis longinquitate aboleri. Natus erat in Gallia patre Guisio Renati Lotharingiæ Ducis filio, maternámque originem ad ipsos Galliæ Reges

multiplici cognationis vinculo referebat. Ad hanc itaque ſanguinis claritatem accedente inſuper tanta indole, dignus à Paulo III Pontifice Maximo iudicatus eſt, qui triũm & viginti annorum adoleſcens in ſacrum purpuratorũ ordinem allegeretur: nec eo minus in ſuſcepta ſemel ſtudiorum cura perpetuóque literarum amore permanſit Quòd ſi per eas licuiſſet occupationes, quibus aſſiduè diſtrictum impeditúmque grauiſſima totius Chriſtiani orbis negotia tenuére, haberemus profectò non pauca tam rari & excellentis ingenij monumenta, quæ cum veteribus etiam optimis comparare poſſemus. Commendabat has animi fortunæq; dotes & illuſtrabat ſtaturæ quoque dignitas & forma ſummo conueniens Principi, quique omnes eius actiones admirabili ſuauitate condiebat ſermo elegans & vberrima ſemper dicendi copia. cùm interim Franciſcus frater bellica virtute inclitus parem in diuerſo genere laudem quotidie promereretur. Vt aulici eius ætatis poëtæ, quos amiciſſimè Carolus fouebat, generoſis illis fratribus non incallidè adulantes alterum Martis, alterum Mercurij nomine ſubinde celebrarent, ac velut humana ſorte majorem diuinis vtrumque lau-

dibus cumularent. Hæc autem eloquentiæ vis in eo maximè tum elucebat, cum aut in conuentibus Christianis de instaurando numinis cultu ex veterum patrum disciplina disputaret, aut è sacro suggestu, quem insolito purpuræ fulgore decorabat, verenda legis diuinæ oracula populo admiranti depromeret. Quibus artibus eam consequebatur & apud omnes ordines & apud Reges ipsos tum gratiam tum etiam auctoritatem, vt quæcunque res occurrebant grauioris in Republica momenti ex eius potissimùm sentẽtia iudicióque transigerentur. Floruit in his studiis ad vsque tẽpus illud, cùm Hẽricus tertius. Carolo fratre sublato Gallicum Imperium adeptus est. Cui ex Polonia redeunti cum ipse Roma quoque reuertens Lugduni occurrisset, Auenionémque paulò mox in eius comitatu profectus esset, in sæuissimam incidit febrem, ex qua decimo septimo postquam ægrotare cœperat die sub finem anni millesimi quingentesimi septuagesimi quarti nondum planè quinquagenarius expirauit. Corpus eius Rhemos delatum & in sepulchro, quod sibi ipse viuens parauerat, addito breui Elogio, conditum est. Famam verò tanti nominis nullus tumulus, nulla teget vnquam obliuio,

non ob familiæ modo ſplendorem, celebriumq́um tot laborum immortalem gloriam, ſed eo maximè, quod præſtantibus ingenio doctrináque viris benigniſſimum in omni vita præbuerit ſe fautorem & patronum.

Joannes Monlucius.

ONLVCII fratres nobili apud Condomenſes loco nati, quò magis auitum decus & familiæ honeſtatem tuerētur, omnibúſque numeris illuſtrem ad poſteros traderent, ſic ſua inter ſe ſtudia diuiſere, vt Blaſio natu maiori bellica diſciplina, Ioanni pacis artes literarúmque ornamenta cederent. Ac Blaſij quidem res tum in Gallia tum in Italia ſtrenuè feliciterq́; geſtas, quibus ampliſſimam Tribuni Equitum dignitatem promeruit, non eſt huius loci fuſius commemorare: præſertim cùm in illa ſui temporis hiſtoria, quam militari facundia exarauit, abundè ſuo ipſe ſtilo totum ſe deſcripſerit atque ad viuum effinxerit. Ioannes autem, quem & Valentiæ Ponficatu ſua merita auxerunt, cum ad Religionis & Reipub.

curā pari ardore animi diligētiaq; amplectendam peracre ingenium & beatissimā dicendi vbertatem attulisset, magnus omnino & admirabilis in vtroque genere vir fuit. Sacris enim concionibus nunc Valentiæ, nunc in Regis aula frequenter habitis vnus maximè aulicorum animos deliciis & luxu diffluentes ad seuerioré Christianæ vitę disciplinam efficaci facundia reuocare & in officio continere visus est. Nec in illa porrò disputatione apud Pissiacum instituta, vbi de Religionis rebus amicè tractari cœptum est, vllus inter cęteros Galliæ Præsules repertus est doctior & prudentior, qui Catholicorum partes tuendas ac defendendas susciperet. Legationes autem, in quibus eadem eloquentię facultas aliquāto maiore cū splendore illuxit, quis vllas vnquam gessit aut numero plures, aut rerum de quibus agebatur pondere & momēto grauiores? Nec enim ad Europæ tantùm Principes & populos propè omnes à quatuor maximis Galliæ Regibus Orator subinde legatus est. sed ipsum etiam præpotentem Asiæ Tyrannum eo successu adiit & conuenit, vt rebus penè afflictis exoptatam in vniuerso orbe Christiano pacem ac tranquillitatem constitueret, si minus diuturnam & stabilem, at certè opportunam

& pro temporum conditione maximè vtilem. Quare Sigismundo Sarmatiæ rege sine mascula prole mortuo dux Andiũ Henricus Caroli noni frater meius locũ succedere cupiens huic potissimùm viro & Lansaco iuniori nobilitate generis ac ingenij laude pręstanti (quos ad promerenda Polonorum suffragia peridoneos esse sentiebat) omnem huius petitionis curam & sollicitudinem commisit. Prensabant quatuor competitores illustrissimi, Suecus, Austrius, Transsiluanus, & Moscouita, qui cum apud gentem illam, vt viciniorem & vitæ morúmque similitudine coniunctiorem, gratia & auctoritate multum possent, eos tamen hi duo solertissimi homines siue Caroli auspicijs siue potentiore Ducis Genio, siue sua ipsi facundia freti, strenuè & feliciter sua spe deiecerunt ac deturbarunt. Sed hoc rei bene gestæ præmium fuit, vt ambo in ipsius Henrici grauem offensionem & capitale penè odium incurrerent. Subtili enim ingenio princeps, ne dicam suspicioso, hanc electionem postea sic interpretatus est, quasi per noui regni speciem eò relegaretur, vt à Gallici imperij successione, quã spe non dubia iam præsumebat, aliquãtò minore negotio repelli posset, eáque demum

excludi. Excessit aliquot post annos è vita Monlucius iam planè senex, nec à Republica tamen abstinens, cum & nouissimè præclaram ad Galliæ Narbonensis ordines de pace inter ipsos ex Edicto Regio constituenda legationem exegisset.

Ioannes Moruillerius.

ARI ferè studio & æmulatione Monlucium æqualem suum secutus est Ioannes Moruillerius Blœsiensis honesto loco natus. qui apud eosdem potẽtissimos Galliæ Reges ea virtutis opinione floruit, vt omniũ pacis ac belli consiliorum particeps per totos triginta quinque annos grauissima quæq; regni negotia domi forisque tractauerit, immortaliq; sua cũ laude confecerit. Gesserat primò præfecturam apud Biturigas, multisque deinde legationibus continenter obitis non obscura futuræ gloriæ signa & indicia iam ediderat. Mox verò dum ad maiora sublatus hanc negotiorum molem

in celeberrima Regis aula ſuſtineret, nemo eum grauitate & iudicio, nemo ſagacitate & ſolertia, nemo candore & humanitate ſuperauit. Illud porrò quantæ moderationis fuit, quantæ modeſtiæ, quòd cum ad Cancellarij munus in Oliuarij defuncti locum à Franciſco ſecũdo Rege vocaretur, hunc magiſtratum, qui togatæ militiæ ſupremus in Gallia gradus eſt, non modo non ambiit, ſed recuſauit etiam, ſéque tanqam oneri tanto minimè parem excuſauit? vt ex eius demum repudiatione Michael Hoſpitalius (qualis & quantus vir !) ad ampliſſimam illam auctoritatem perueniret. Sed Hoſpitalio ipſo poſt aliquot annos per ſummam inuidiam aula pulſo ,domumq; relegato, cùm iterum à Carolo Franciſci fratre & ſucceſſore ad hoc ipſum inuitaretur ac vehementius vrgeretur , aliquando tandem adduci potuit, vt ſigilli procurationem ſuſciperet, abſentiſque Cancellarij vicem impleret. quam tamen biennio poſt Renato Birago homini Mediolanenſi, nec rerum noſtrarum ſatis perito, ſed apud Reginam gratioſo facilè conceſſit. Nimirum generoſus & excelſus animus quæcunque à ſortis arbitrio pendent infra ſe ponit,nec vir-

tutis pręmia ſed virtutem ipſam honeſtiore cura & ſtudio conſectatur. Solebat Moruillerius oblectari Muſarum ſtudiis & earum eximios cultores amicè liberaliterque fouebat, non Gallos tantùm, ſed exteros etiam, ac pręſertim Italos, ex quibus adeò nonnulli grati & memores frequentem eius mentionem ſuis in ſcriptis honorificentiſſimè ſunt proſecuti. Quò magis verendum nobis erat ne grauiter in patriæ decus atque dignitatem peccaſſe diceremur, ſi tam clarum & celebre nomen, quod nec ab exteris neglectum eſſet, negligeremus ipſi, nec inter illuſtria Gallicæ gentis ornaméta collocaremus. Obiit exactæ ætatis ſenex anno ſupra quingenteſimum & milleſimum ſeptuageſimo ſeptimo, & apud Bloeſios in æde Franciſcana ſepultus, quum Aureliæ Pontificatu (nam & hunc à Rege meruerat) iampridem ſe ſponte abdicaſſet. Cui tanquam ſingulari amico & collegæ Pomponius Bellevreus vir ampliſſimus & morienti clauſit oculos, & elato luculentum ex marmore tumulum addito inſigni elogio conſecrauit.

Iacobus Bugius.

IAcobus Bugius è Castronouo Andium elegantis ingenij vir & admirandæ memoriæ confectam à doctrinæ varietate Iurisconsulti, Philosophi, Poëtæ famam peregregiè tulit. Latini quidem carminis argutia cum facilitate & lepore coniuncta præcipuè commendabilis, & ex ipsius Michaëlis Hospitalij censura cum veteribus Romæ poëtis conferendus: verùm in scriptitandis Gallicis ideo frequentior, quòd ad procerum aures deliniendas & gratiam in aula aucupãdam aptiores esse crederétur & opportuniores. Nec fefellit euentus coniecturam. Adolescens enim inter aulicos eius ætatis poetas nobilitatem adeptus aditum sibi ad augustam Regiæ sororis familiam hoc eruditæ suauitatis lenocinio patefecit: digniorémque mox habitus loco supplicibus apud eam libellis consiliisque diu præfuit. Vigebant ea tempestate in Gallia laudandæ omnes artes, quas à Francisco primùm

excitatas Henricus filius, etſi durior ad hæc ſtudia, tamen recenti patris exemplo liberaliter promouebat, earúmque celebres alumnos ad opes atque dignitates efferebat. Bugius itaque beato ſeculo fruens, procurante id potiſſimùm Regina, in Armoricum Senatum aſſumptus & Inquiſitionum claſſi præfectus quam Reipub. debebat boni & eruditi ciuis operam ad vſque ſcalarem vitæ annum LXIII. piè fideliterque perſoluit. Eo tamen ſtudiorum temperamento, vt ſubſeciuis horis nunc ad poeticos luſus, nunc ad philoſophicas oblectiones & illecebroſam auri conflandi ſciẽtiam à Senatoria ſeueritate ſe referret. Verùm vtroque labore prorſus inani citráque frugem effluente; quando & ſuorum ipſe carminum faſtidiosè negligens iacere ſineret ea periréque in aduerſariis, & dum metalla in fornacibus recoquendo montes ſibi aureos temerè pollicetur, nihil inde præter leues euanidóſque fumos eliceret. Vnum tamen eius Epigramma tanquam ex naufragio tabulam hic lubet ſubiicere, quod, niſi fallor non leue reliquorum deſiderium legentibus afferre poſſit,

IN ILLVSTRIS CVIVSDAM fœminæ nuptias.

IMpubes nupsi valido, iam firmior annis
Exsucco & molli sum sociata viro.
Ille fatigauit teneram, hic ætate valentem
Intactam tota nocte iacere sinit.
Dum nollem licuit, nunc dum volo non licet vti.
O Hymen, aut annos aut mihi redde virum.

Ioannes Gorræus.

IOannes Gorręus Lutetiæ natus est patre Bituricense non obscuri nominis medico, quem tamen ipse medicinam quoque professus longissimo interuallo superauit. Nam quæ duæ potissimùm res homini ad eam disciplinam contendenti necessariæ sunt Græcæ linguæ vsus &absoluta Naturę cognitio, hæ in Gorręo filio iam inde ab adolescentia sic enituerunt, vt mirũ esse non debeat, si vir factus ad summum in illa arte principatum Lutetiæ suo tẽpore peruenerit. Nec interim illi defuit Latinæ orationis facultas & poëticus lepos minimè vulgaris, cuius in Nicandro & Græco-

rum aliquot epigrammatis transferendis nobile argumentum edidit. Sanè in ipsius Nicandri interpretatione id eximium fuit, quod res ieiunas & à poëtica vbertate multùm abhorrentes seruata vbique carminis lenitate non minus verè & fideliter, quam aptè & eleganter expressit. additis etiam commentariis, & non iniucunda de lepore marino ad Gulielmum Rondeletinm apologia, quæ simul cum innata grauitate summam ingenij morumque suauitatem & festiuitatem in eo concurrere demonstraret. Scripsit & medicarum definitionum libros, in quibns omnium, quæ ad medicinam pertinent, naturæ, differentiæ, proprietates explicantur. Opus egregium & perutile, quod cum eruditis omnibus satisfecerit, ipsi tamen auctori non satisfecit. Statuerat enim ornare illud & amplificare, nisi valetudinis incommoda vetuissent. vel inde maximè orta & excitata, quod cùm armatorum manus lecticæ, qua forte vehebatur, tempestate turbulenta occurrisset, repentino pauore exanimatus, quam longa deinde vita fuit (vixit autem ad annos septuaginta duos) à seipso deficere quodammodo videretur, in eaq; ægritudine vir tantus anno CIↃ. IↃ. LXXVII. decederet.

Remigius Bellaqua.

TE quoq; Remigi Bellaqua Nogēti Vnellorum oppidi alumne iniquum ſit inter nobiles huius ætatis poëtas non receſere. Qui omnino ſiquid verſibus effingendum ſuſciperes, præſertim in Bucolicis, rem ipſam pingere & oculis ſubiicere videbaris, vnde & Naturæ pictor à noſtro ſæpe Ronſardo ſolebas appellari. Anacreontis uatem poëtæ temulenti Græcas Odas ab Henrico Stephano luci redditas quo ſermonis Gallici lepore, quanta facilitate vir omnium maximè frugi & ſobrius expreſſiſti? Sed inter eximios ingenij fœtus, quibus patriam exornaſti, præcipuum illud poëma fuit, quo varias gemmarum ſpecies facultatéſque perſequeris, eo quidem carminis nitore qui cum ipſis gemmis certare iudicetur. Obiit Bellaqua ſub annum vitæ quinquageſimum ingenti ſodalium luctu, quorum humeris in ædem D. Auguſtini magis honeſta quam ſumptuoſa funeris pompa illatus eſt, ab illiſque omnibus

ſupremum

ſupremum carminis officium tulit, maximè à Ronſardo, qui Gallicum epithaphium à ſe cōſcriptum lapideo eius tumulo iuſſit inſculpi. Et nos ei, dum viueret, hoc in Anacreōtis verſionem epigramma quondam luſimus.

ANtè quidem lepido referebas carmine totum
Anacreonta, Remigi.
Nunc etiam ſimilis magis incipis eſſe, quòd alba
Canent, vt illi, tempora,
Diſcrepat hoc tantùm, quòd ſobrius ebria cantas
Senis faceti pocula.
Quòd ſi de ſolito quid fortè pudore remittas,
Muſiſque iungas Liberum,
Quàm bene vinoſus ſuperares vina canentem,
Qui ſiccus illum ſic refers!

Ludouicus Regius.

VDOVICVS REGIVS Conſtantinus Philippi Coſſæi Conſtantiarum Eſpiſcopi alumnus Latinis aliquot epiſtolis & Budæi vitâ mūdiſſimè ſcriptâ pedeſtris facundiæ laudem à doctiſſimis Italis

non vano iudicio adeptus eſt. Is vbi plures annos nunc in Italia nunc in regis aula conſumpſiſſet, Lutetiæ tandem redditus omiſſis aliquantiſper Græcis & Latinis ad patriæ linguę ſtudium ſe applicuit, multóſque philoſophiæ locos ex Platone, Ariſtotele, Xenophonte deſumptos Gallicis verbis aptè admodum illuſtrauit. Erat enim in omnibus diſciplinis egregiè verſatus, quæ res ei ad nouum & inuſitatum ſcribendi genus non parum adiumenti attulit. In hoc porrò non ferendus, quòd iniquus alienæ induſtriæ æſtimator ſcriptores ſui temporis ferè omnes acerbiore ſubinde cenſura perſtringeret. Qua carpendi libidine cùm Ioach. quoque Bellaium temerè offendiſſet, ab illo magni nominis poëta præter ſpem iocoſis & mordacibus verſiculis exceptus longùm apud omnes aulicos in ridiculo fuit. Nouiſſimè dum Timæi Platonici tralationem adornat, anno milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo nono iam ſenex morte ſublatus eſt, eruditis quidem luctuoſa, ſed ipſi nequaquam importuna, quæ mente à vilium rerum cogitationibus abducta tam grauia ſeriò meditantem adorta eſt.

Antonius Fumeus Blandæus.

FVMEORVM gentem olim equestrem primus ad munera togæ trãstulit Adamus Fumeus vir eximia virtute & industria, qui Lodouico XI. Rege supremam Iuris Gallici præfecturam adeptus est. Ab eo repetebat originem hic Antonius ingenio & ipse præstanti, atque ad omne literarum genus benè felicitérque nato. Itaque non ijs cõtentus disciplinis, quæ ad honores in Republica suscipiendos per auita paternaque vestigia viam illi sternerent, Philosophiam quoque & politiores Musas magno diligentique studio his adiecit. Circumferuntur & maximè probãtur à doctis nonnulla eius poëmata nondum illa typis mandata, sed siue sermonis lepôrem, siue sentẽtiarum varietatem spectemus, hominum profectò luce dignissima. Scripsit & oratione solutâ quædam paris elegantiæ. In Republica verò Senatoriisque muneribus obeundis cùm admirabilem præferret eruditionis & fidei prestantiam, vrgente bello ciuili tertio legatus.

in Austriã à Carolo IX missus est, si auxiliares Germanorum copiæ, quas in suam perniciẽ cõscribi Rex audierat, Cæsaris auctoritate ac potẽtia retineri possent & à Gallię finib⁹ prohiberi. Exindéque in sanctius illud cõsilium, vbi amplissima regni negotia explicantur, ab Henrico III. Rege talium virorum singulari æstimatore facilè assumptus est. Cuius demum Principis iussu profectus in Auerniam grauissimis de rebus dum peracta legatione Lugdunum sidere infesto asperáque & difficili via contendit, collecta ex itineris laboribus ægritudine nondum senex emisit animam, superstite filio, qui hodiéque libellorum præfectura ornatus antiquum familiæ splendorem honestissimè tuetur.

Petrus Seguierius pater.

Eguierij, quorum ampla & honorata familia Lutetiæ floret, primam domus originem à Septimania repetunt, vbi iam olim ea gens præcipuis tum Reipubl. tum etiam Ecclesiæ dignitatibus insignis enituit, Parisiisque demum inserta hunc edidit eminen-

tiſſimum inter togatos ætate ſua virum, qui poſtquàm in celebribus aduocatorum ſubſelliis abundè claruiſſet, Regij primùm Patroni, mox & Præſidis in ſũma Curia munus obtinuit, cùm in eo ſupra nobilẽ forenſis eloquentiæ laudẽ multa quoq; rerum ineſſet ſcientia, multus vſus, multáque iudicij grauitas, & in rebus adminiſtrandis ea fides ac firmitudo animi, quæ à boni ciuis officio, conſtantique erga Rempublicam ſtudio nuſquam recederet. Nec in ipſa modò Senatorij muneris functione, ſed & in maximis regni negotiis, quæ ſubinde Rex ei credebat, excellentes & eximiæ tot virtutes emicuêre. Potiſſimùm vero ex illa quæ de finibus inter Caroli noni & Philiberti Sabaudię Ducis delegatos Lugduni agitata eſt cõtrouerſia perpetuam apud omnes Galos commendationem promeruit. Huius enim diſceptationis delectus à Rege arbiter adeò generosè grauiterque ſe geſſit, reiectis ac repulſis omnibus ambitioſi Ducis artibus, vt ſi proceres qui ſummæ rerum in Gallia tunc præerant, ſalubri eius & recto iudicio ſtare maluiſſent, non ita magno cum noſtro pudore & incommodo præcluſus nobis nunc eſſet omnis in Italiam aditus. Cæterùm ad has animi veras

dotes Fortuna quoque ipſa ſuas opes & copias liberaliter adiunxerat. Sed nihil ei beatius in vita contigit, quàm lætiſſimus liberorum prouentus & vberrima propagandi nominis occaſio. Huic enim ſucceſſere multi præſtantes filij, & in his duo Senatus item ſuo tempore Præſides Petrus natu maior, & Antonius, qui fratri ſuperſtes hodie viuit ac viget ab eruditionis & facundiæ ſumma gloriá, ſummáque in iure dicundo æquitate & prudentia iamdudum clariſſimus. Obijt Seguierius pater planè felix inter pias tot natorum lacrymas viii Kal. Nouembr. anno CIƆ IƆ LXXX & in D. Andreæ ſepultus, cùm vixiſſet in altiſſima tranquilitate animi ad ſeptuaginta ſex ipſos annos, eóque dignitatis in illa Gallorū ampliſſima curia proceſſiſſet, vt alterū ab eius principe gradū teneret.

Iacobus Billius.

Acobus Billius Prunæus ex nobilitate Carnutenſi, Guiſiæ natus eſt, proximo Atrebatum & Hannonum finibus oppido, quod Ludouicus pater homo ſtrenuus & ſpectatæ in

bello solertiæ Francisci primi nomine tum regebat. Is autem diuersa vitæ ratione & instituto inter Musas educatus literarum & sapientiæ studiis inclarescere maluit. Erat Ludouico filius maior natu Ioannes duobus opulentissimis in ora Santonica cœnobijs præfectus, qui cùm præ nimio rerum humanarum fastidio subducere se hominum cõgressibus, & in secessu Carthusiano seueriorem vitam agere meditaretur, non prius eò migrare voluit, quàm vtriusque sacerdotii bonorumque omnium possessione sese in Iacobi fratris gratiam abdicasset. Quare studiosus adolescens, qui ad literarium decus toto animo anhelabat, ex fraterna liberalitate factus auctior & fortunatior, habuit vnde optato in otio desiderium suum expleret, eosq; demum produceret ingenij fœtus, quibus & summo beneficio Rempublicam Christianam affecit, & gloriam ipse immortalem cõsecutus est. Plurima enim ex Damasceno, Chrysostomo, Basilio, cæterísque sanctissimis legis diuinæ interpretibus, ac potissimùm ex illo singulari scriptore Nazianzeno, qui Theologi cognomen est meritus, doctissimè fidelissiméque transtulit. Plurima & suo ipse ingenio meditatus est. Cúmque totus in scri-

bendi labore semper fuerit, tamen, quæ fuit eius verè Christiana modestia, nullum vnquam argumentum attigit, ne tum quidem cum versibus Gallicis animi caussa luderet, quin ad pietatem & Religionem pertineret. Cætera omnia tanquam fluxa & caduca generoso quodam animi vigore contemnebat. Vtebatur familiariter Gilberto Genebrardo viro doctissimo, cuius in ædibus Lutetiæ dũ valetudine parum firma hospitatur, & Gregorianæ versionis nuper à se recognitæ nouam editionem vrget, sub exitum anni CIↃ IↃ LXXXI post longa morborum tædia ex phthisi tandem octo & quadraginta natus annos interiit, elatusq́; est ad Seuerini fanum & piis eruditorum epithaphiis consecratus.

Simeo Bosius.

ES ab Aurato populari suo Græcæ Latinæque linguæ facultates omnes, à Duareno exactam Iuris & Legum scientiam adeptus, huius quidẽ in exercenda Lemouicensis prouinciæ præfectura, illarum verò in Ciceronis ad Atticum Epistolis magna cum excellentis inge-

nij exquisitæque doctrinæ præstantia castigandis & illustrandis pulcherrimum sui dedit specimen. Ad maiora quoq; progressurus nisi spes eius egregias & rectè conceptas importuna fatorum inuidia fefellisset. Iuuenis enim, nec sine veneni suspicione, Ratiasti Lemouicū ereptus est. Nec ea porro vitæ breuitas longius à nobis Elogium requirit.

Ianus Morellus Grynæus.

ME adolescente solebat huius viri honesta cū primis & pudica domus tanquā sacra Musarum ædes Lutetiæ magna eruditorum frequentia celebrari cùm & eius vxor Deloina & filiæ tres bonis omnes disciplinis & moribus ornatissimæ perelègantes vtraque lingua versus inusitata felicitate concinerent, ipse autem chori dux & princeps Apolinis interea vicem bellissimè redderet ac repręsentaret. Egerat bonam adolescentiæ partē apud Heluetios in Erasmi contubernio, cui ad Basileam clausit oculos & honorifico poëmate parentauit: peragratâque mox Italia regis au-

læ ſuccedens, vt homo ſermonis & morum elegantia non minus quàm doctrinæ nomine ſpectabilis maximam inter literatos authoritatem breui tempore obtinuit. Cuius deinde merito receptus eſt in Reginæ familiam & Hẽrici Engoliſmæi Principis illuſtriſſimi adoleſcentiæ regendæ appoſitus : nec potuit has inter occupationes ea meditari & ſcribere, quibus aliquando poſteris innoteſceret. Sed quod ſibi ipſe non præſtitit, hoc omnes illius æui nobiliores poëtæ, quibuſcum arctiſſima familiaritate iunctus erat, certatim ſuis in ſcriptis & cumulatè præſtitere. Septuageſimum ætatis annum agebat cùm acceſſit ad ſenectutem cæcitas, nec longo poſt interuallo ſecutus interitus, quem Camilla filiarum natu maxima piè pariter ac eruditè lugens hoc epigrammate Græco celebrauit.

Εἰ θάνατος χρηστοῖς (ὡς πιστέον) ἄτραπος ὄντως
Ἐς βίον ἀθανάτων ἐστὶν ἑτοιμοτάτη·
Δάκρυα πάντα κεν' ἔσθ' ἡμῶν, φίλοι, ἀμφὶ Μορέλλου,
Ζωὸν ἐν ἀθανάτοις οὐρανὸς αὐτὸν ἔχει.

Gulielmus Postellus.

Hic apud Barentonium Normaniæ vicum obscuris ortus parentibus cùm ingenium apprimè capax & ad concipiẽdas artes idoneum à Naturæ bonitate accepisset, melioris disciplinæ subsidio destitutus ea nitidioris eloquentiæ facultate caruit, quæ vna maximè doctorum hominum scriptis dignitatem atque splendorem afferre potest. Adolescentiam vix attigerat, quando ipse adhuc docendus difficile docendi munus aggressus est: cúmque multos vitæ annos in vicinorum liberis erudiẽdis ac perpetuo studiorum labore traduxisset, tandem è ludi magistro pagano creatus à Rege peregrinarũ linguarum professor in vrbẽ venit, editis locupletibus comentariis quibus duodecim inter se differẽtes & variæ linguæ superba doctrinę ostentatione explicantur. Neque multò post visendi orbis cupiditate incẽsus reliquit Galliam, confectáque sedecim annorum peregrinatione Venetijs demũ cõsedit:

Vbi neſcio cuius mulierculæ præſtigiis abſurda quædam & impia de Religione commentus eſt, quæ deinde Lutetiæ frequẽti auditorum turba publicauit: cùm ſe morte obita reuocatum ad ſuperos & iuuenili ætati reſtitutum ineptè mentiretur. Magna quidẽ ſtolidæ plebis admiratione, præſertim eorum qui ante profectionem eum nouerant, quòd videlicet meminiſſent iam vetulum & caneſcentem hinc abiiſſe, quem longo poſt interuallo reducem nigrante barba & æui flore conſpicuum cernerent. Sic enim eos captabat, ſimulatóque per pigmenta miraculo fidem ſuis nugis atque auctoritatem cõciliare conabatur. Sed vrgente magiſtratu violatæ perſuaſionis reus aufugit in Germaniam & in Ferdinandi Cæſaris aula tandiu fuit, dum recantatis erroribus in patriam redeundi & publicè profitendi facultas à Principe reddita eſt. At cum eodem recidere videretur, ex Senatus decreto in D. Martini monaſterium relegatus eſt. Quo in receſſu viribus integris ad alterum & octogeſimum huius ſeculi peruenit annum, centenarióque proximus interiit.

Iacobus Peletarius.

E verò Iacobe Peletari, non vulgâre Cœnomanorum decus, quo potius nomine commẽdem? Fuit enim tibi varium & versatile ingenium, quod nullis inclusum spatiis per omnes omnium generum disciplinas liberius euagaretur. Eandemque & in omni vita libertatem seruare visus es, cùm nullibi vnquam stabile rerum domicilium elegeris. Nec eò minus intèrea solebas ea meditari & componere, quæ non nisi ab homine planè quieto & in studiorum laboribus assiduo proficisci viderentur. Maiore tamen famæ quàm fortunæ prouentu. Cui faustissimum exordium præbuerunt elegantes illi de Orthographia dialogi ad veterum imitationem tibi Gallicè conscripti, quibus præter vsu receptam apud Gallos scribendi rationem & formulam perinde scribendum ac loquendum asseueras. Scribebas autem ea lingua profectò mundissimè, neque solum dialogos, epistolas & poëma-

ta, quæ nitorem orationis facilè recipiunt, verumetiam asperas & spinosas Mathematicarum artium præceptiones, quas admirabili methodo facilitatéque tractabas. Nam licet Medicinæ nomen dederis, Matheſcos tamen studium, quo iuuenis flagraueras, neque vir neque senex vnquam remisisti, multa in Euclidem Latinè commentatus, quæ iam extāt: sed castigationes & scholia, quæ dum Critici quoque personam sustines in Ciceronem Virgilium & Horatium antè paulò quàm nobis eripereris exarauerās, nondum, quod sciam, in publicum exiere. Te autem luximus eodem illo mense Galliç insuper luctuoso, quo à nostris Phillippo Strozio duce aduersus nauales Hispanorum copias ad insulā D. Michaelis infeliciter pugnatum est.

Christophorus Thuanus.

THVANA gens antiquę nobilitatis à Thuano Campaniæ Belgicæ castro, quod olim possedit, nomen sortita diuisa fuit in familias plures: quarum vna traiecto Sequana migrauit ad Celtas & in Aureliano saltu consędit. Hu-

ius auctor & princeps fuit Syluester homo strenuus Aurelianensis prouinciæ præfectus, cuius deinde posteri perstiterunt in equestri ordine: donec Iacobus Iacobi filius natu minor ad studia togæ se contulit, Regiique patroni munus à principe obtinuit. Fuit illi filius Augustinus, qui & ipse paternis vestigiis inhærens in Senatũ assumptus & ad Præsidis honorem euectus est, susceptis ex vxore claro loco fœmina Henrici Marliani Galliarum Cancellarij pronepte vno & viginti liberis, quorum natu maximus fuit Christophorus hic noster amplissimi ordinis lumen & splendor. Is ab adolescentia forum ingressus tantisper in illa palæstra se exercuit, dum ab Hẽrico II. Rege, præcellentis eruditionis, probitatis, & facundię merito Præses quoque diceretur. Nec ita multò post Ægidio Magistro Senatus principe vita functo, in eius locum à Carolo IX. Henrici filio cum incredibili bonorum omnium applausu & lætitia suffectus est. Quo in grauissimo munere totos viginti annos ita se gessit, vt accedẽte ad cęteras quibus eminebat virtutes admirabili vigilantia omnes qui antecesserant lõgo interuallo anteiret, neque principis modò gratiam, sed & omnium ordinũ fauorem beneuolentiáque

promereretur: cùm Senatoriam seueritatem singulari quadam oris & sermonis comitate cōdiret. Certè quantus esset ciuium amor & de summa eius virtute iudicium tum facilè expertus est, cùm asperrimis temporibus vnum elegére quem vrbi præficerent, & cuius fidei se, fortunásque suas omnes crederent. magno quidem vrbis commodo, sed nec minore ornamento, cùm pace constituta publicis eam monumētis & ædificiis maximè omnium auxerit. Postremò & à Francisco Regis fratre serenissimo Andium ac Belgarū duce ad Cancellarij dignitatem vocatus tāto principi deesse noluit. Quo mirandum minus est si tot vndique districtus negotijs quos eximia eius eruditio polliceri videbatur ingenij fœtus nullos reliquit, præter inchoatum de rebus Gallicis commētarium, cuius editionem docti omnes & nominis Gallici amantes viri auidissimè desiderant. Fato functus est Kal. Nouembr. anno cIↃ. IↃ.LXXXII. cùm ad annum ætatis septuagesimum quartum firmissima valetudine peruenisset: publiquóque luctu apud Andreæ fanum in maiorū sepulchro conditus est. instaurante funus vxore Iacoba Tulea splendido etiam genere orta: ex cuius fortunato connubio genuit filios tres, atque in ijs

in iis Augustum nunc quoque Senatus Præsidem virtutum pariter omnium & scientiarum Antistitem, filias autem duas, quæ generos ei dederunt suprema illa duo togæ ornamenta Philippum Huraltum Cheuernij Comitem & Achillem Harlæum, quorum alter summam iuris Gallici præfecturam, alter Senatus principatum à soceri morte relictum obtinet.

Vidus Faber Pibracius.

EX gente Fabricia Tholosę cum primis clara & nobili natus est patre Senatûs Præside Vidus Faber amœnissimo viri ingenio, multipliciq; doctrina. Qui cum in Tridentino consessu Caroli Regis orator omnẽ Christianum orbem eloquentiæ sue fama compleuisset, eiusque deinde commendatione Regium in supremo Galliæ Senatu patronum agere meruisset, actiones illas forenses raris & exquisitis Græcæ Romanæque antiquitatis opibus adeo feliciter exornare aggressus est, vt politioris illius facundiæ, qua nunc tot eruditi Lutetiæ patroni certatim enitere conten-

dunt, primus auctor & inceptor optimo iure dici mereatur. Accessit inde ad aulam, & Henrico Regis fratri in Sarmatiam ad insignia regni capessenda proficiscenti comes ascitus singulare per totam illam peregrinationē fidei, grauitatis & constantię documentum dedit. Non tamen sine aperto vitę discrimine, cùm Poloni Carolo mortuo clandestinum Regis discessum indignè ferentes in comitatum omnem, qui à præcipiti eius abitione relictus fuerat, impotentissimè sæuirent, Vidúsque ab illis deprehensus in summa rerum desperatione versaretur: nisi quam toties aliis præstiterat facundiæ operam in sui ipsius vsum & salutem opportunè impendisset. Huius præsenti ope liberatus cum in Galliam se recepisset, non longo post interuallo indictis à Polonico Senatu comitiis in Poloniam remeare iussus est, vt Regis nomine illis interesset, ipsiúsque auctoritatem & nominis Gallici dignitatem pro sua prudētia tueretur. Sed potentiorum discordiis & solita gentis illius vecordia res eò peruenit, vt & Henrico imperium abrogaretur, & comitia de noui Regis electione indicerentur. Ille, quòd rei tam indignæ spectator esse nollet, relicta Polonia confestim in Galliam reuersus est, eo

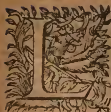
tempore, cum res Gallicæ longis bellorum offensionibus afflictę salutari eius opera plurimum indigerét. Régi enim qui potissimum in eius consiliis acquiescebat pacis inter suos constituendæ suasor præcipuus ac administer fuit. Quod ipsum pius ille princeps & publicæ salutis ante omnia cupidus in summo meriti loco posuisse visus est, quando & cum in eodem supremo Senatu Præsidem appellauit, & à Francisco fratre Cancellarij munere honestatum lubentissimè approbauit. Sed non longùm his frui fata concessere; Vidus enim post aliquot annos, & quidem paucis ante ipsius Francisci obitum diebus, ex diuturni morbi tædio annum ætatis agens quinquagesimum sextum è vita sublatus est. Extant eius cultissimæ aliquot orationes in Senatu habitæ, aureáque de moribus poëmatia, quæ inter tot negotiorum fluctus admiranda ingenij tranquillitate concinebat. Vir ad omnia natus, & profectò dignus qui ampliore à nobis elogio diceretur, nisi eius vitam à Carolo Pascalio disertissimo viro fusissimè scriptam docti omnes haberent in manibus.

Paulus Foxius.

ON dissimili fatorum iniuria idem annus, qui Pibracium abstulerat, Paulum quoque Foxium vt patria, sic ætate, & studiis ferè omnibus Pibracio coniunctum mœrenti Galliæ ademit. Is patrem habuerat Ioannem Carmanij Comitem ex vetustissima clarissimáque Foxiorum stirpe, quæ à multis annis regias omnes totius Europæ familias affinitate sibi iunxit. Atque hæc generis nobilitas bonarum artium lumine, longóque rerum vsu illustrata viam illi ad Regum amicitias patefecit, à quibus amplissimas togæ dignitates ac Tholosanum insuper Archiepiscopatum adeptus est. Dúmque post multas legationes in Anglia, Scotia, Italia, de grauissimis rebus obitas Henrici tertij apud Gregorium Pontificem Orator præclarum illud munus Romæ quoque sustinet, iniqua Mors & planè intempestiua debitum illi sacræ purpuræ honorem inuidit.

Laurentius Iobertus.

AVRENTIVS IOBERTVS Valentiæ Cauarum honesta natus familia postquàm & apud Parisios ex Siluij auditorio & inde trans Alpes ex Argenterij vsu & consuetudine Medicinæ arcana percepisset, in gymnasio Monspeliensi professus primùm inclaruit, collectámque his artibus famam frequenti lucubrationum prouentu latiùs propagauit. non vana eruditi ingenij, solertísque iudicij ostentatione, dum præter varias quæstiones ex veterum placitis doctissimè agitatas Paradoxa quoque plurima, resq; à vulgari philosophorum sententia remotas argutè subtilitérque proponit & asserit. Futurus tamen cautior, si contentus iis, quæ in vsum eruditorum sermone Latino componebat, scriptionibus Gallicis abstinere maluisset. Naturam enim pro concessa Medicis facultate liberiùs euoluens temerè se in plebis imperitæ censuram atque risum obiecit. Eum

in aula vidimus à Rege Henrico tertio euocatum, cùm pius ille Princeps prolis in publicam vtilitatem suscipiédæ cupidus maximam voti sui spem in eius industria nequidquam collocasset: non suo, sed fatorum vitio, quæ Galliæ tranquillitatem auertebant. Paucísque mensibus interiectis eodé ferè fato quo Rondeletius, cui mortuo in Academiæ præfecturam successerat, nec minori studiosorum desiderio, Tholosa quoque Monspessulum rediens interceptus est.

Marcus Antonius Muretus.

VIS non miretur hominem Gallum & quidem in Lemouicibus natum, suo ipsius ingenio & absque vlla præceptoris opera eruditum tantos in literis fecisse progressus, vt præter exactam Græcæ linguæ scientiam ipsis etiam Italis peculiarem illam Latini sermonis laudem vnus eriperet? Neque verò id Muretus in oratione soluta solùm, sed in versibus etiam assecutus

eſt, in quibus tam erat Catullo ſimilis quàm ipſe Catullus ſibi. Accedebat ad excellens & diuinum illud ingenium incredibilis morum candor & vrbanitas, quæ mirifica ſuauitate hominum animos alliciebat atque attrahebat. Sed neſcio quo malo fato ipſa ſibi Gallia tantum virum inuidit. Quem errantem & profugum Venetiæ primùm excepetunt, vbi honeſto in otio variarum lectionum octo priores libros meditatus eſt. Deinde Roma ipſa ciuitate donatum & inter Hippolyti Areſtini Cardinalis liberaliſſimi familiares receptum ſibi cupidiſſimè vendicauit. Quo in celeberrimo totius Europæ theatro grauibus de rebus identidem orantem magna meritò nominis claritas eſt conſecuta. Dumque ab omnibus nationibus & principibus exteris certatim inuitatur, parique ſtudio & contentione, auctis quotidie ſtipendiis, à ſummo Pontifice retinetur, vix quinquaginta ſeptem natus annos felix & ſolida literarum gloria fruens anno ſupra ſeſquimilleſimum octogeſimo quinto fatis conceſſit.

Petrus Ronſardus.

PETRO RONSARDO è Pannonia oriundo, apud Vindocinos equeſtri familia nato, ab Aurati diſciplina Græcè Latinéque doctiſſimo, patrij ſermonis inſtauratori, Poëtarum ab omnibus ſeculis ſecundum Maronem facilè principi, hoc Epicedium pro Elogio dicauimus.

HAs tibi Pariſiis ſacras in collibus aras,
Magne parens grata ponimus ecce manu.
Tu patrij Deus eloquij, quo numine quondam
Pierias Francum protulit vber opes.
Ergo velut Cereri & Baccho ſua ſacra quotannis
Vouerat & feſtos gens operata dies.
Sic tibi quotquot erunt Galli, tua turba, poëtæ
Annua ſolenni carmine vota canent.
Iámque tibi primos ecce inſtauramus honores,
Et vitæ aggredimur dicere facta tuæ.
Vt claræ antiqua deductus origine gentis
Threïcio dederis tempora prima Deo.

Vt mox & laudis meliore incensus amore
Malueris Musas Graia per antra sequi.
Nullus erat tua qui regeret vestigia callis
Saxa per & nullo culmina trita pede.
Tu tamen & salebras & sentibus aspera vincis
Omnia, nec cæcum te remoratur iter.
Donec Hyanteo teneras à fonte sorores
Deducas patrios victor ad vsque lacus.
Inde vbi per medias Nymphis comitantibus vrbes
Conspicuum insigni tollis honore caput.
Protinus vt r[illegible]eo surgit cum Lucifer ortu,
Cum tenebris fugiunt astra minora suis,
Sic rudis incultos aluit quos Gallia vates
Fug[illegible]re ad vultus lumina prima tui.
Nunc igitur laudésque hominum laudésque Deorum
Concinis, aut blandus quæ tibi dictat Amor.
Nunc ortus rerum varios, verique latebras
Quæris, & audaci tendis in astra via.
Martia nunc resonas Heroo prælia versu
Francósque à Phrygio Principe ducis auos.
Néue tibi veteres contendant laude poetæ
Quotquot habet Latium, Græcia quotquot habet,
Nil intentatum mens indefessa reliquit,
Siue placent citharæ munera, siue tubæ.
Felices Ligeris ripæ, felicia Cosmi
Fana tui, vberibus Turóque diues agris,
Et quæcunque tuo demulsæ carmine gentes

Hausere ætherios Vatis ab ore fauos.
Te nemorum coluêre Deæ, te ſæpe canentem
Mænalius Faunus viſit ab vſque iugis.
Te ſtupuit Natura parens: nec te tua cepit
Gallia, quæ tanti ciuis honore tumet.
Sed norunt late populi quóſque vltima Thule,
Quóſque alit Heſperio terra propinqua freto,
Quíque bibunt Iſtri gelidum ſeptemplicis amnem,
Quique Euphrate habitant & loca cincta Tigri.
Salue cura Deûm, ſalue ipſis addite Diuis,
Vindocini æternum ſidus honóſque ſoli.
Non tibi quærenda eſt alieno fama labore,
Digna nec ingenio laus ſatis vlla tuo eſt.
Tu tamen hæc cape vota lubens, ſeu lactea mundi
Te plaga, ſeu magni te tenet aula Iouis.
Et ſi quis tibi reſtat amor, ſi cura tuorum,
Nec te operis memorem iam piget eſſe tui,
Reſpice nos, animíſque fauens illabere noſtris,
Tractamus patriæ dum noua plectra lyræ.

Fuit Ronſardus excelſa ſtatura, decoro vultu, qui generoſum quendam animi vigorem diuinitus afflatum facilè indicaret, corpore vegeto quidem robuſtóque, ſed ſub ingraueſcentem ætatem ex præteritis vigiliis fracto ac debilitato: neq; ſexageſimum ætatis annũ exceſſit, articulari morbo ſæuiſſimè ve-

xatus, cuius diuturnis moleſtijs anno tandem ſupra mille & quingentos octogeſimo quinto mortem obiit, ac in Turonum ſuburbio ad Coſmi fanum, cui pręerat, ſepultus.

Luduoicus Duretus.

CVM multos in medicæ artis profeſſione pręſtantes viros hactenus tulerit Gallia, quem Ludouico Dureto non dicam præferret, ſed adæquaret, profectò vix vllum habuit. Vt qui locos Hippocratis planè omnes memoria teneret, prælectionéſque ſuas incomparabili ſermonis venuſtate ac ſuauitate cõdiret; cùm de ſuperiore loco diſputãtem neque honeſti vultûs decor, neque vocis & motûs elegantia deficerent. Is in vltima Burgundia natus Lutetiam admodũ puer ad literarũ ſtudia capeſſenda miſſus eſt. Qua in vrbe totius orbis terræ florentiſſima ſedem nactus ingenio ſuo dignã quicquid vitæ fuit in perpetuo ſolidę laudis curſu peregit: ſolidioris tamen futuræ, ſi quod ſumma eius eruditio poſtulabat, partam aſſidua docendi morboſque profligandi opera exiſtimationẽ pari ſcribẽdi labore cumulaſſet.

Hanc autẽ nominis per literarum monumẽta propagandi negligentiam numeroso præstantissimæ sobolis prouentu abundè rependisse visus est; Vno etiam ex filiis paterni muneris successore; Qui eius functionem ab ipsa adolescentia ingressus admirabile statim eruditi ingenij argumentum præbuit, & patris in Coacas Hippocratis prænotiones opus inchoatũ non absoluit modò, verumetiam vtilitatis publicæ cupidus in lucem emisit. Cæteros autem sibi vindicat Iurisprudẽtia, cuius opibus instructi nunc in foro Parisiẽsi magna cum facundiæ laude versantur. Obiit Duretus anno salutis CIↃ IↃ XXCVI ætatis LIX morte nõdum satis matura, sed placida, & (quod imprimis tanto medico dignum erat) omnino praeuisa. Cuius aduẽtu multa de numinis benignitate prẹfatus, vxore liberísq; salutatis tanquã in blãdissimum soporem iucidisset, expirauit.

Arnoldus Ferrerius.

NVsquam aliàs illudentis fortunæ maius argumẽtum apparuit, quàm in Arnoldo Ferrerio Tolosate Iurisconsulto sui temporis eruditissimo, qui de legum professore Senator, Inquisi-

tionumque postea Lutetiæ preses & Concilio Tridentino regis nomine summa cum dignitate interfuit,& ab eodem principe missus ad Venetos Orator maxima regni negotia diu splendidéque & fideliter administrauit. Eo tamē laboris & industriæ fructu,vt qui animum ad spes amplissimas hinc erigere debuerat,stipendiis ipsis fraudatus & ęre alieno prope demersus in Galliā redire cogeretur, nec ei porrò quod impenderat, satis opportunè præstaretur. Incidit enim in extrema patriæ tēpora cùm specie boni publici & catholicæ religionis tuendæ bellum toti Gallię funestum regni quondam opulentissimi res affligeret ac penè perderet. Quare non satis pro merito beatus senex ad Henricum Borbonium tunc Regem Nauarræ confugit,principem omnium virtutem fautorem & eximium vindicem,à quo nō benignè tantùm exceptus, sed ob excellentis doctrinę famam sacri etiam sigilli custodia ornatus est. cœperatque facilioris & commodioris vitæ spes aliqua tandem affulgere, cum amplissimi muneris administrationem vix ingressus (tanquā ei prosperæ sortis occasio tantum ostenderetur) nec ita multis ante annis quam ipsi Henrico Gallicum Imperium obueniret,in ipso repente limine concidit. Intem-

peſtiuè quidem, ſed ſi hominis mentem æſtimes,maturè. Nam & ab illo ſene ſapientiſſimo vox audita eſt,cum ex vrbe Venetorum decedens honorum ſe ac vitæ ſaturum eſſe profiteretur: vt quorum in ditione primus ad gloriam gradus ei contigiſſet(Patauij enim laureā adoleſcens acceperat) apud eoſdem regia legatione peracta ſupremam ſuæ ambitioni metam ſtatueret ac figeret.

Antonius Nicolaius.

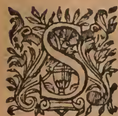
Ecepta Gallicis armis Neapoli, cùm Rex victor aſſertum bellica virtute imperium legibus & iuſtitia tuēdum eſſe non ignoraret, ea Senatum in vrbe conſtituit, Cancellariiq́ue dignitati virùm præfecit inter cæteros Galliæ togatos illa tempeſtate nobilem Ioannem Nicolaium in Gallia Narbonenſi claro loco natum. Qui & paulò mox Lutetiam reuerſus primò quidem libellorum ſupplicum in Regia Magiſter, inde verò ſupremæ Rationum curiæ primarius Præſes à Rege Ludouico XII. dici meruit. Functus eſt eo munere plures annos, donec ætate iam

grauior, abdicatis Reipublicæ curis & suffe-cto suum in locum Æmario filio, patriam inter cæteras Galliæ regiones vnam delegit, cuius in sinu tranquillum senectuti nidum poneret,,ac in ipso tandem S. Audeoli ad Rhodanum oppidulo (vbi maiorum domus & veteres erant penates) animam de Gallico imperio benemeritam Deo reddidit. Æmario natus est hic Antonius,qui & ipse paterni magistratus hæres ad quatuor & triginta amplius annos eum splendissimè tenuit: eius itidem postea relicto successore Ioanne filio libellorum quoque supplicum antea Magistro, cuius eximijs virtutibus hodiéque fruitur, ac vtinam diu fruatur, tanto felix alumno Lutetia. Itaque quòd raro,ac ne rarò quidem hactenus vlli contigit, hoc ornatissimæ Nicolaiorum familiæ singulari Superûm benignitate concessum est, vt quatuor ex ea summi viri seriatim &ex ordine hunc honorem,qui suo in genere supremus est,integro iam seculo possiderent. Cæterùm in Antonio viguerunt animi dotes quamplurimæ. Magnum enim fuit eius in omni re iudicium, magnum & indefessum recti studium,dignaq; amplissimi ordinis principe viro grauitas,& incomparabilis in munere administrando tum fides tum vigilantia. vt

in eos, qui Regias opes & pecuniam publicam impuris manibus tractarent, nemo vel inquireret exactius, vel maiori cum seueritate animaduerteret. Qua hominis integritate non minus quàm officij, quod gerebat, amplitudine permoti Reges intimis eum regni consiliis & arcanis vltrò ac libenter admisere. His igitur titulis honestatus & florebat existimatione & magnam apud omnes auctoritatem obtinebat. Ac ne ad solidam eius fortunam desiderari quidquam posset, hanc etiam ornabant paternæ & auitæ opes innocenter partę & habitæ. Statura fuit procera sed recta, colore non satis viuido, nec valetudine multùm stabili, qui nimirum inexhausta sanguinis copia laborans frequentiore pleuritidis incommodo conflictaretur. Hoc tamen habitu vir frugi & sobrius peruenit ad annum vitæ LXII. Ac postremò pridie Nonas Maias anno salutis CIↃ. IↃ. XXCVII. in ædibus atque adeo in amplexu P. Amorij Senatoris clarissimi, quem pro veteri necessitudine inuiserat, ictu sanguinis extinctus est. Interfuerat paulò ante sanctiori consilio Principis, ibíque, vt incredibili ardebat erga Rempublicam studio, sententiam de maximis regni negotiis tanta contentione dixerat, vt hæc inde repentina

mors ei contigiſſe credatur. Sepultus eſt Lutetiæ ad Mederici fanum in Ballietorum ſacello, qua ex familia inter Pariſienſes maximè illuſtri & veteri maternam originem ducebat.

Rupeæ Pictauienſes.

SVBIT illius temporis iucundiſſima recordatio, cùm Rupeam matrem doctiſſimam ſanè fœminam de omnibus diſciplinis mira quadam facilitate & copia diſſerentem filia non indoctior excipiebat. quæ matris & ſua ipſius lepidiſſima carmina tanta venuſtate recitabat, vt omnium qui aderãt animos in admirationem conuerteret. Aderant autem quotidie plurimi literarum & elegantiæ amantes viri, qui ad illarum ædes tanquam ad aliquam academiam cupidiſſimè confluebant: nec vllus erat qui nõ inde rediret politior. In matre apparebant eximiæ pulchritudinis veſtigia, in filia flos ipſe integerrimus & nitidiſſimus elucebat, morum in vtraq; tam incredibilis conſenſus, tantáque

ſtri populares non immeritò gloriantur. Huius quidem pater Claudius vir egregius pariq; votorũ religione Themidis Phœbíque ſacris initiatus, ne in tenebris atque otio deliteſceret, in forum Pariſienſe relicto Iuliodunenſi agro ſe contulit, vbi ad exactam ætatem & fama & fortunis auctus feliciſſimè conſenuit. Hoc vno maximè beatus quod talem ex ſe filium edidit, cui ſi vitæ vſura contigiſſet longior vix vllum aut certè paucos tota Gallia pares fuiſſet habitura. Quis enim ad ſolidam Iuris vtriuſque prudentiam cętera bonarum artium ornamenta cumulatiùs vnquam attulit? quem aut in dicendo diſertiorem, aut in muneribus obeundis caſtiorem, aut in omni denique vita ſanctiorem ſumus hactenus admirati? Cúmque facultates abundè ſuppeterent; quibus pro more noſtris vſitato ſtatim ex ephœbis excedens ad ſummos in Republ. magiſtratus progrederetur: tamen, quæ fuit eius vel modeſtia vel prudentia, non priùs eò contendere voluit, quàm in priuatorum cauſis agendis iudicium quòd à Natura ſolertiſſimum habebat vſu etiam & exercitatione confirmaret. Ac primò quidem vir factus libellorum ſupplicum in Prętorio præfecturam adeptus eſt, cui mox & Regij pro-

curatoris in augusta Rationum curia dignitatem adiecit, hunc fructum sane amplissimum ex ea consecutus, quòd non modò ex archiuorum tabulis (quæ quoties libitum fuerat ipsi patebant) verumetiam ex virorum virtute ac rerum vsu præstantium (quibus præclarissimum illud collegium constat) consuetudine & consortio solebat eorum quæ ad totius rei Gallicæ statum pertinent quotidie peritior euadere. Quod postea lectus etiam Regis in Senatu patronus magno sibi sensit esse ad grauissimi muneris functionem præsidio & ornamento. Sed surgentem eius gloriam vlterius fata progredi vetuerunt. Febris enim oborta sub Autumnum anni CIↃ. IↃ. XXCVII. vix quinque & triginta natum annos eripuit, magnóque patrum mœrore os illud eloquentissimum & sapientissimum æterno damnauit silentio. Defunctum in Senatu laudauit Iacobus Faïus Spessæus eius collega virtutúmque non minùs quàm muneris & laborum socius, quem sua post eruditio & aduersis temporibus certissima in Principem fides ad supremum tribunal extulere. Cum enim sit hoc in more positum vt primis Curiæ auspiciis Regius Aduocatus oratione sua cæteros caussarum patronos ad officium hor-

tetur ac suscitet, non alio commodius exemplo se id assecuturum sperabat, quàm si talem tantúmque virum illis ad imitandum proponeret.

Elias Vinetus.

IS è Vinetorum pago apud Santones in agro Barbeziési natus meliorem ętatis partem Burdégalæ in docendo collocauit. Si paucos annos exceperis eidem muneri obeundo in Lusitania quoque impensos, cum ipse (quæ fuit eruditionis fama) vnà cum Buchanano, Gruchio & aliis eiusdem notæ viris à Ioanne tertio Lusitanorum Rege ad instaurandum Conimbricæ gymnasium euocatus fuisset. Vnde Burdigalam reuersus & ipsi demum scholæ præfectus quam ab initio vitæ rationem instituerat ad extremam senectutem retinuit, frequentíque nec infrugifera voluminum editione cumulauit: siue ea æstimes quæ humanitatis præcepta continent, ac potissimum vberrimos in Ausonij poëmata commentarios: siue Mathematica,

tum eá quæ ex Euclide trāſtulit, tum quæ ſuo ipſius ingenio ad Arithmeticam Geometriāq; pertinentia perſecutus eſt. Periit octogenarius ſenex prid. Id. Iun. illius anni, quem Coraſienſe prælium & Germanici exercitus ad Ligerim clades inſignem fecere.

Germanus Valens Pimpontius.

Ermanus Valens Aurelianus raræ adoleſcens indolis & eximiæ doctrinæ ad Franciſcum primum productus dum ſtudioſus ille Princeps inter mollia cibi tempora eruditorum, qui ferè adſtabant, ſermone & diſputationibus oblectatur, adeo prolixè & feliciter opinioni de ſe cōceptæ ſatisfecit, vt ab omni corona præſertimque à Rege ipſo mirificè laudatus, acerrimos inde ſibi ſtimulos admoueri ſentiret, ad ea perſequenda, quæ tam auſpicatò cœperat cum elegantioribus Muſis habere commercia. Vt nec eum deinceps in toto vitæ curſu vel Senatoria dignitas, vel ſuſcepta Regis nomine domi foriſque negotia, vel ipſe

deniq; ſeni delatus Aureliæ patriæ vrbis epiſcopatus à iucundo & optabili Dearum vſu reuocaret. Erat enim ingenio mirè fœcundo & valido, quod varia ſimul diuerſaque ſtudia nullo prorſus incommodo complecteretur. Ex plurimis autem eius operibus, quorũ bona pars viuenti adhuc auctori bellorum iniuria periit, vnum illud extat oppidò magnum & laborioſum, quo Maronem noua quadam cõmentandi via & ratione interpretatus, non ſcholiis tantum & notis, verumetiam accurata diligentíque Græcorum cum Latinis collatione obſcurioribus diuini illius poëtæ locis lumen afferre contendit. Hunc enim ſicut & reliquos vtriuſq; linguæ poëtas à puero ſemper in deliciis habuerat, ſcribebatque ipſe nõnumquam preſſiore quidem, ob idque forſitã obſcuriore ſtilo, ſed qui ſententiarum vbertate & pondere non auerſas eruditorum aures vtique caperet ac deliniret. Eiuſmodi poëma legimus ab eo conſcriptum anno ante infandum Regis parricidium altero, quo poëmate ſeptuagenarius vates imminentem Galliæ tempeſtatem præſagiens, miſerabilem rerum ſtatum deplorauit: aliquantóque poſt Meduni ad Ligerim ſuæ Diœceſis oppidulo rebus humanis exemptus eſt.

Joannes Guellæus.

VIVS amplissimi viri præclaro exemplo videre licet, quãto versentur in errore nonnulli, qui splendido & equestri sanguine genitis belli modò studia non etiam pacis artes conuenire arbitrantur. Is in Aruernia natus patrem habuit Franciscum vetustæ nobilitatis Equitẽ, Comitatus Aruernię Gubernatorem, qui duos genuit filios, Antonium natu maiorem & Ioannem hunc nostrum, quem eo consilio pater bonis literis ac disciplinis tum in Gallia tum in Italia curauit erudiendum, vt is aliquando sacris initiaretur. verùm Antonio præmaturè sublato, cum deinceps nobilissimę familiè spes omnis ab hoc vno penderet, facile consensit prudẽs & rerũ peritus senex, vt repudiaret filius consilium de cælibatu, nec eò minus in literarum otio perseuerаret, augustóque Senatorum ordini sese demum insereret. Inerant ei, quæ magna sunt ad res agendas præsidia, & adiumenta solertis ingenij vigor, vigilantia, fides

probitas,aliæque summæ virtutes,quas in veteris amici & clientis filio libenter admirata Catharina Regum mater ipsius Aruerniæ Comes, consentaneum esse iudicauit eum ad maiora prouehere,tractandisque grauioribus regni negotiis adhibere. Itaque recrudescente apud nos identidem ciuili dissidio Guellęus bonam ætatis partem in legationibus per Galliam obeundis ita exegit, vt fideli eius opera & consilio Septimania,Normania,Burgundia, & item aliæ nobiles Gallici imperij prouinciæ suo quæque tempore pacarentur, ad officiumque reuocarentur. Cumque & in ipsius Burgundiæ summa curia primas tenere meruisset,consedit ibi ad aliquot annos, iudiciisque tandiu præfuit, quoad Ægidio Burdino generali Regis cognitore vita functo redire Lutetiam est iussus, vt in demortui locũ & gradum ex ipsa Caroli Regis optione succederet; Adeo quidem ægrè ferente multúmque renitente omni Burgundia,vt in publicis eius comitiis deligerentur, qui ex Ordinum decreto Regem adirent, Præsidemque de se bene meritum, quamuis irrito conatu, supplices ab eo reposcerent. Nec vero minore gratia floruit apud Caroli fratrem & successorem Henricum, cuius deinde permissu &

voluntate suffecto suum in locum Iacobo filiorum natu maximo iam tum ob ingenij doctrinæque laudem ea functione dignissimo, ipse ad Præsidis in eodem Senatu fastigium ascendit, honestamque domum suam hoc duplici maximarum dignitatum ornamento cumulauit. Exortæ sunt exinde turbulentissimæ tempestates, quibus infame funestumque dedit initium Parisiensis illa seditio, cum Rex vrbe cedere, Carnutumque se recipere coactus est. Quam populi furentis audaciam Senatus, pro eo ac debuit indignè ferens, ipsique Regi fidem interea suam per legatos probare, & quid consilij capiendum in tanta rerum confusione videretur aperire cupiens, Guellæum quem ei gratum & acceptum esse sentiebat huic præclaræ legationi præfecit. Sed vetuit infelicis Galliæ malus genius ne generosis consiliis & omnem belli segetem haut dubie præcisuris maturè fides adhiberetur. Ille peracto negotio Laurellum in suum (id castello nomen est) animi quidem gratia, sed non sine raro quodam Fortunæ beneficio se contulit. Quid enim ei vel ad animi tranquillitatem beatius, vel ad nominis famam honestius accidere poterat, quã

ex vrbe factiosa moxque turpiter à Principe defectura sese tam opportunè subducere? Verum intra paucos menses (cum annum ætatis climactericum ageret) in illa iucundi secessûs amœnitate fatali morbo correptus interiit, ibidemque domestico sacrario sepultus, quod eius in memoriam vxor & liberi mœrentes æterno pietatis argumento posuere. Vxorem enim duxerat ex Belsiensi nobilitate splendidis cognationibus insignem, ex qua tulit quinque filios Iacobum ipsum non minus virtute, quàm Regiæ procurationis auctoritate nobilem & Franciscum Turonensis Ecclesiæ sacrum Antistitem, itemque Alexādrum & Ioannem bellica laude florentes viros, qui quatuor superstites hodie viuunt. Carolum verò iampridem acerba mors in obsidione Drocensi fortiter & strenuè dimicantem oppressit. Cum nemo esset æqualium, qui rigidi Martis asperitatem vel maiore morum suauitate & elegantia, vel vberiore literarum scientia & cognitione temperaret.

Joannes Stephanus Durantus.

QVo te nomine appellem Tolosa, felicemne an miseram, quæ cum huius tanti viri natalibus & educatione glorieris, eiusdem indignissima cęde perpetuã nomini tuo maculã inussisti? vt vel hinc satis appareat, huius vestræ factionis homines (de modestioribus non loquor, nec eorum famæ quidquam detractum volo) dum religionis Catholicæ caussam libidini suæ prætendunt, non alio spectasse, quàm vt bonorum ciuium internecione teterrimam huic imperio pestem exitiumque molirentur. Quem enim in hac animorum dissensione vidit Gallia qui religionem ipsam aut coleret constantius, aut maiore studio, labore, diligentiáque promoueret? Comprobat hoc celebris illa de ritibus Ecclesiæ lucubratio, quam vt Catholicis partibus apprimè vtilem Sixtus ipse Pontifex maximus tanta excepit cum admiratione, vt & eam Romæ suis impensis excudi iusserit, & eius auctorem Durantum in-

credibili fauore beneuolentiaque ſit amplexus. Quid igitur ſupereſt, niſi vt Catholicæ religionis hoſtes pronunciemus eos, qui tam acrem & probatum eius propugnatorem ſtolidè crudeliterque ſuſtulerunt? Erat is patre Senatore genitus, vtque patricium decebat, omnibus artibus eximio Iuriſconſulto dignis liberaliter adornatus, qui poſtquam Regiæ aduocationis in patrio Senatu munus per aliquot annos tenuiſſet, mox ad ipſum Senatûs principatum admirabili cum totius vrbis & prouinciæ lætitia peruenit, primariuſq; Præſes in locum ornatiſſimi viri Io. Dafij ſoceri ſui renunciatus eſt. Augebant in dies hanc omnium ordinum approbationem ſpectata hominis integritas, perfectaque Iuris vtriuſque prudentia cum ſumma ſemper æquitate coniuncta, donec cæſis apud Blæſios Guiſianis fratribus, Toloſæ vt & aliis in locis oborta eſt furioſa repentè ſeditio, cui dum vir ille ampliſſimus pro ſuis muneris auctoritate reſiſtere, Regiumque nomen tueri ad defendere nititur, à factioſis abreptus & intra cœnobij Dominicani ſepta in cuſtodiam traditus, indeque poſt aliquot dies in ſæuientis plebeculæ furorem obiectus, immaniſſimè tandem trucidatus eſt. Additum &

ſceleri ſcelus, integerrimo viro Iacobo Dafio Præſidis filio, qui Duranto in Aduocati Regij dignitatem ſucceſſerat, ſimili furoris impotentia confoſſo. Duranti autem iuſtiſſimũ deſiderium elapſis aliquot annis hoc magna ex parte lenire potuit, quod P. Fabrum alterum à Cuiacio reſtitutæ Iuriſprudentiæ lumen Rex æquiſſimus in eodem Senatu principem collocauit.

Augerius Ferrerius.

AVgerius primæ notæ Medicus Toloſæ natus eſt patre quidem profeſſione Chirurgo, ſed more veterum vtramque Medicinæ partem exercente: cuius ductu & ſtudio maturè inſtitutus patriæ ciuibuſque ſuis ab adoleſcentia totum ſe dedit. Vigebat in eo flagrantiſſimum doctrinæ ſtudiũ, neque modò Medicinam, ſed eius etiam adiutrices Mathematicas diſciplinas tenebat omnium perfectiſſimè. quodque ad leuandos ægros nõ mediocriter conducit, hilaritatem quãdam & feſtiuitatem in vultu, in ſermonibus, in omni actione præferebat. His facultatibus eminens

commendante Ioanne Bertrando Iuris præfecto, qui sacram postea purpuram adeptus est, Catharinæ Regum matri medicas operas aliquandiu præbuit, Romamque mox in eiusdem Cardinalis comitatu profectus quam in Gallia famam & libris editis & assiduo medicinæ faciendæ labore quæsierat, latissimè in Italia propagauit: ac inde Tolosæ suæ redditus est. Ibi postquam ad septuaginta quinque annos integerrima valetudine vixisset, atrocibus demum ac diuturnis intestinorum torminibus paulò ante quã Regina ipsa decederet, sublatus est è vita, dum seueriore Bodini censura notatus prouocatusq; susceptã aduersus eũ de Republica disputationẽ adornaret.

Ioannes Auratus.

Vid memorem Auratum patrem, plenissima cuius
Copia Pierias vndique fundit opes?
Auratũ à quo vno vatũ, ceu fonte perenni
Gallorum Aonia labra rigantur aqua?

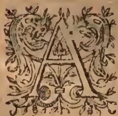
Libet enim hîc versus attexere, quibus iampridem à nobis dictus est idem ille, cuius

nunc Elogium ordimur, Ioannes Auratus vatum in Gallia coryphæus, ex infelici Lemouicum solo velut Hesiodus alter è Bœotia natus. Qui veteres poëtas omnes tanta dexteritate iuuentuti explicabat, vt ex eius Musæo, tanquam ex Helicone quodam, innumeri nostra ætate vates prodierint. Canebat autẽ ipse versus & Græcos & Latinos, dum per ætatem licuit, omnium scitissimè: neque solùm in Lyricis Horatium æmulabatur, sed etiã ad Pindari numeros Latinas Odas inusitata venustate effingebat. Quæ res illi maximam apud omnes nationes nominis celebritatem peperit: eoque maiorem quod & summa eruditione & acerrima coniectura prestans optimi quoque Critici laudem quotidie mereretur. Sed cum factus è Doctore Poëta Regius profitendi prouinciam Gulonio genero Græcæ linguæ doctissimo transcripsisset, nec vtique iam senior à scribendo sibi temperaret, certè nonnihil de pristino vigore ac diligentia visus est remisisse. Nullus enim nouus liber in lucem exibat, quin sibi commẽdatricem Aurati Musam pro Mercurio itineris duce & auspice deposceret. Nullus in tota Gallia paulò nobilior è viuis excedebat, quin ab Aurati lugubribus Camœnis, tanquã Præficis

solemnes

ſolennes funeri queſtus & lacrymæ ſufficerentur. Quo fiebat vt in tanta ſimilium argumentorum multitudine beata illa quondam vberioris ingenij vena non areſceret quidem ſed fundo propior lāguidius negligentiuſque flueret ac ſe traheret. Ad extremum ducta recens vxore vndeuiginti annorum puella, cum intempeſtiuis amoribus licentiam poëticam iocosè prætexeret, octogenarius ſenex emiſit animam, qua tempeſtate Henricus tertius afflictæ Galliæ conſulens publicos regni conuentus apud Blæſios iterum agebat.

Petrus Bulengerus.

Vratum ad ſuperos demigrantem non longo interuallo ſecutus eſt eius olim ſtudiorū comes & ſub Tuſano cōdiſcipulus, quāquam aliquātò iunior, Petrus Bulengerus Trecenſis vir Græce & Latinè cum primis eruditus, qui ſi celebriore loco docuiſſet, poterat inter clariſſimos huius ætatis profeſſores locū mereri. Sed quod fuit hominis moderati minimeq; ambitioſi inge-

nium, Iulioduni ſorte ſua contẽtus in ciuium liberis erudiendis tacitè conſenuit. Similique modeſtia cùm Hiſtoriam de rebus Gallicis partim ex probatiſſimi ſcriptoris G. Halliani Frãciæ Hiſtorici opere Gallico traductam, partim ſuo ipſius labore & induſtria concinnatam à primis regni exordiis ad hæc ferè tempora Latina vbertate perſcripſiſſet, hanc lucubrationem ſanè egregiam exemplo ſuo latere maluit. Quæ ſi quando à ſtudioſis eius filiis ac præſertim à Iulio Cæſare Eccleſiaſte regio præſtantis doctrinæ viro in lucem proferatur, non dubium eſt, quin hunc auctori ſuo locum iure deberi liquidiſſimè ſit probatura.

Carolus & Jacobus Sammarthani.

E tamen videar (quod ille ait) alienos agros colere, proprium negligere, liceat hic poſtremò celebrare duo Sammarthanæ gẽtis honeſtamẽta Carolum & Iacobum patruos meos: quorum alter Iuriſprudentiam alter Medici-

nam coluit, vterque Grȩcam linguam, philosophiã,& ingenuas omnes artes non leuiter aut perfunctoriè, sed seriò diligenterque amplexus est. Diuerso tamen more, nec eodem studiorum instituto. Carolus enim auræ popularis auidior perutiles de re sepulchrali cõmentarios, itemque pias in Dauidis carmina commentationes, & multa varij generis poëmatia tum Latina tum Gallica publicauit. Iacobus autem licet Romani sermonis facultate perfectissimus, tamẽ quod homo esset inanis gloriæ nusquam appetens, totum istud scribendi studium facile neglexit, vberrimas illas multiplicis eruditionis opes eodem quo se ipsum tumulo conditurus, nisi hæredes earum reliquisset filios elegantiora studia cum exercitatione forensi doctissimè adæquantes. Hic Scæuolæ patris, vestigia secutus Lodoicȩ & Leonoræ Borboniis cœnobij Fontebraldȩi Principibus illustrissimis ad extremam vsque senectutem non modo in arte medica, sed etiam in consiliis & omnibus magni momenti rebus fidelem nauauit operam. Ille Margaretæ Nauarræ auspiciis causarum capitalium apud Alenconios præfecturam adeptus patronam fatò functam luculentissima laudatione consecrauit. Nec ita multò post

integro adhuc æuo nimia vi & copia sanguinis oppressus emisit animam. cum sanguis ipse ruptis vasis magno se impetu circum præcordia diffundens natiuum repente calorem suffocasset.

FINIS LIBRI III.

SCÆVOLÆ. SAMMARTHANI ELOGIORVM Liber quartus.

Franciſcus Roaldeſius.

Ereor equidem ne piis modeſtiſſimi viri Manibus temerè dicar obſtrepere, dum importunus laudator eum ego hîc celebrare inſtituo, qui ſuis ipſe ſcriptis æternæ poſteritatis memoriæ mandari maximè omnium potuit, nec voluit. Roaldeſius enim (quo nemo vnquam diligentius in aſſidua doctrinæ perueſtigatione verſatus eſt) contumaci quodam gloriæ contemptu honeſtum illum & optabilem ſtudiorum fructum, qui ex dulciſſima immortalitatis ſpe percipi

ſolet, eo vſque reiecit ac repudiauit, vt Socratis exemplo ſola docendi opera contentus nihil ferè in vita ſcriptum reliquerit, quo ſe poſteris aliquando vixiſſe teſtaretur. Id verò teſtabũtur omnes eius æquales Iuriſconſulti, qui frequenter & honorificè ſuis in libris tam rari & præſtãtis viri nomen vſurpauere. Duóq; ante alios huius diſciplinæ antiſtites Cuiacius & Hotomanus, quorũ vterque Roaldeſium tanti fecit, vt eum exorta inter ipſos de Iuris interpretatione cõtrouerſia iudicé ferre non recuſaret. Omniũ enim optimè nouerant in exactiſſima totius antiquitatis Romanique Iuris cognitione nullum eſſe hoc homine maiorem aut ſuperiorem. Qui natus apud Ruthenos & pia ſacrificuli cuiuſdam cura primis literis imbutus, continuóque Tholoſam perductus, cùm adoleſcens philoſophiæ ſtudiis & curioſa rerum Naturæ contemplatione ad aliquot annos animum oblectaſſet, proceſſit inde ad Iuriſprudentiam, acceptáque apud Auguſtoritum à Roberto Irlando Anteceſſore ſui temporis clariſſimo laurea, profitendi mox laborem aggreſſus eſt. Quo in munere per omnẽm deinceps ætatem raras admirabilis doctrinæ diuitias in variis Galliæ gymnaſiis iuuentuti ſtu-

diosæ liberaliter expediuit. In id, credo, iam tùm à Deo immortali reseruatus, cum in cunis tenellus adhuc infans vtroque parente peste sublato, infectisque cæli vitio totis ædibus, ipse vnus præter omnium expectationem euasit incolumis. Fuit autem vltima studiorum sedes Tholosa ipsa, vbi post lacrymabilem Duranti Præsidis, quem vnicè colebat, aliorumque bonorum ciuium cædem accedente ad mœrorem dysenteria septuagenario prouectior è viuis excessit.

Robertus Garnerius.

MVsis auspice Ronsardo ex Italia in Galliam traductis, primus nostrorum Iodelius acerrimi vir ingenij Tragicum poëma exprimere aggressus est, paulò tamen adhuc duriore stylo, minusque dilucido, sed qui vel ipsa operis nouitate sic placuit, vt cum in Henrici II. aula magnifico veteris scenæ apparatu Cleopatræ fabulam dedisset, incredibilem de se tota repente Gallia famam accenderet. Succeßit ei Perusius poëta sanè

tersior & politior, adeóque nisi mors immaturior obfuisset, Gallicus Euripides eruditorum iudicio euasurus. Vtrumque autem sine controuersia superauit Garnerius noster Cœnomano ex agro, Senecæ quidem ille potius quàm Græcorum æmulator, sed & rebus & personis ita semper accommodatus, tam creber sentētiis, tanta verborum vbertate locuples, vt veterū cuilibet comparari posse meritò censeatur. Extant eius Tragœdiæ nouem, quas in deliciis habent Galli omnes hanc ingenij facilitatem admirati, cuius beneficio potuerit inter seuera togæ studia in pangendis carminibus, & quidem in eo genere quo difficilius & operosius nullum est, tam diligenter assidueq; versari. Quæsitoris enim in patria dignitatem diu tenuit, indéque iam prouectior in magnum aulæ Senatum à Principe allectus est, nec vllum vitæ tempus à Republica vacuum exegit. Qui verò solebat in scena tristes aliorum casus & querellas effingere, parum abfuit quin ipse funestissimæ Tragœdiæ non leue argumentum daret, insigni domesticorum perfidia & audacia: qui domus expilandæ cupidi Garnerium ipsum & eius vxorem cum tota familia veneno tollere constituerant, pestis contagionem sæ-

uiſſimè tum graſſantem tot cumulatis funeribus obtenſuri: niſi nefarij conatus & conſilij tota vis hæſiſſet in vna vxore, quæ ſtatim hauſto poculo manifeſta veneni ſigna prodidit. Nec enim paſſa eſt Nemeſis integerrimi ſui myſtæ ſacros penates à tam flagitioſis & perditis hominibus impunè violari Peruenit ad annum vitæ duntaxat quinquageſimum ſextũ, fatóque functus eſt Cœnomani & iuxta coniugis cariſſimæ cineres Frãciſcana in æde tumulatus.

Jacobus Faius Speſſæus.

Artholomæus Faïus Lugdunẽſis familia natus cum primis honeſta, plurimiſque & maximis cognationibus illuſtri, ſed ab ingenij cultu lõgè clarior ſola doctrinæ virtutiſque commendatione in Sénatum aſſumptus eſt, præſidiſque demum officio fungi promeruit. Habebat is vxorem ex nobili Violarum ſtirpe. ſpectatæ probitatis matronam, vnde filium inter alios tulit hunc Iacobum, qui vt erat viuido & acri in-

genio, memoriaque planè mirabili præditus ad eam breui tempore peruenit eruditionis exuperantiam, vt vel adhuc adolescens & imberbis in Senatorium quoque ordinem ex patris eiuratione cooptaretur, nec ita multò post legatus in Sarmatiam de rebus grauissimis vna cum Nicolao Angenæo Rembolieto præcipuæ nobilitatis & virtutis Equite propinquo suo mitteretur. Ac eius quidem legationis præmium fuit libellorum in prætorio præfectura, quà vix vlla est apud nos intèr togatas illustrior. sed ea mox repudiata lectus in supremo Senatu fisci patronus, tum demum in illo celeberrimo totius orbis terræ consessu totum sese, quantus erat, explicauit. Nemo enim ampliores multiplicis doctrinæ copias, nemo asperis temporibus maiorem inuicti animi constantiam ad graue & honestum illud munùs pro dignitate obeundum attulit. Cuius eximiæ virtutis cum sæpe alias, tum verò sub ipsa Ibericæ factionis exordia magnum & memorabile dedit specimen, detectis non semel & in Henrici tertij Regis optimi conspectu magnificè repulsis eorum artibus, qui per speciem pietatis proposita sacri Con-

cilij promulgatione re vera hoc agebāt, vt Ecclesiæ Gallicanæ libertatem, ac per eius latus ipsam Principis auctoritatem inuaderét, paulatimq; labefactarent. Secutus est funestissimus toti Galliæ tumultus, Rege per insignem furorem Parisijs expulso, Senatuq; obtam nouum & indignum facinus ad Turones translato. Cumq; omnes illius amplissimi ordinis Præsides partim ea tempestate disiecti ac dissipati, partim à coniuratis intercepti procul ab aula tunc abessent, occurrit statim Regi Spessæus, qui tam arduum tantæq; molis magistratum pro sua singulari virtute sustineret. Is igitur abdicata Triũuirali auctoritate & suffecto suum in locum Ludouico Seruino præcellentis eruditionis & expeditæ facundiæ, fidissimiq; erga Regem animi viro, factus præses non modo inter tot seditionum fluctus & procellas permansit ipse inconcussus in officio & fide, sed multorum etiam labantes erexit animos atque firmauit, acerrimumque Regij nominis vindicem & assertorem se præbuit. Sed vixit in ea functione paucos menses. Obsessâ enim iterum Lutetiâ, cùm sese rapidis Iulij mensis caloribus in castra contulisset, nec à militaribus mu-

niis abſtineret, lethalem accerſiuit febrem, qua indeſinenter æſtuante, ſex tantum & quadraginta natus annos extremum vitæ diem exegit, eo quidem tranquillius & placidius, quod in Iacobi Auguſti Thuani collegæ cariſſimi amico ſinu piam & felicem exhalaret animam. Erat fronte minaci & ſeuera, ſed ſermone comi facilique nec à liberalibus facetiis abhorrente, magnus in eo candor, magna ſemper humanitas elucebat. Quodque fuit in viro tantæ doctrinæ ſibi conſcio valde mirum, tam longè aberat ab omni gloriæ fumo, vt cum tradere poſteris multa poſſet ingenij ſui documenta, tamen poſt abſolutiſſimas tot veterum lucubrationes publicare nouos libros non modo ſuperuacaneum eſſe duceret, ſed etiam ineptum. Nec è diuturnis eius vigiliis hodie quidquam legeremus, niſi duo lectiſſimi Senatores Iacobus Gilotus & Carolus Faïus, hic Speſſæi germanus frater, ille fraterna cum Speſſæo beneuolentia iam à puero coniunctus amanter & piè curaſſent, vt Gallicæ ſaltem eius aliquot ſupereſſent orationes, eo quidem conſcriptæ ſtilo, quem Cæſarianum verè poſſis dicere. Ita ſunt in his omnia natiui cuiuſdam candoris & eloquen-

tiæ nuſquam affectatæ pleniſſima, quæ generoſum eius animum teſtentur & ab omni fuco alienum. Funeratus eſt Siluanecti magno Regis & omnium bonorum luctu XIII. Cal. Octobr. anno ſupra mille & quingentos nonageſimo. Nec leuis ea ſanè felicitas fuit, quòd ſucceſſorem ſe dignum in Præſidis munere nactus eſt Ioannem Forgetum ſumma æquitate, ſummaque prudentia, nec minore doctrina Senatorem.

Franciſcus Hotomanus.

Vit ille quidem auſpicatus & felix annus quo Dij ſuperi memorabilem de rebelli exercitu victoriam in agris Evrienſibus Chriſtianiſſimo Regi conceſſere. ſed longè futurus felicior, niſi duo clariſſima Iuriſprudentiæ lumina Cuiacium & eius æmulum Hotomanum nobis idem eripuiſſet. Aliquantò tamen diſpari noſtrorum ciuium deſiderio, nempe quòd illius incomparabili eruditione & induſtria quotidie Gallia magno ſuo commodo frueretur,

hunc vt è Silesia oriundum & in Germanicis Academiis maxima celebritate diu professũ ipsa sibi Germania penè totum arrogaret. Licet enim Lutetiæ natus esset patre Senatore, crederetúrque in togatam illam dignitatem quæ est inter Gallicas nobilissima suo tẽpore successurus, eum tamen vt adolescentem nouitatis cupidum vel ipsius ætatis æstus, vel occulta quædam fati vis alio abripuit, longumque in Heluetia, Germania, Prussia perpetuo studiorum labore florentem detinuit donec à Principibus Regiæ stirpis in Galliam reuocatus, obitáque mox ad Cæsarem & Germanicos proceres legatione patriæ denuò redditus, quam exteris docendi operam præbuerat, eandem & suis tùm Valentiæ tùm Auarici ad aliquot annos impendit. Iamque pertæsus alieni cœli cogitabat in Gallia sedem ponere, certumque sibi larem aliquando tandem constituere, cùm (vt forte Lutetiam venerat) inopinata & improuisa Collignij nece tanquam exorta repente procella turbatus & reiectus proripuit se ad Allobrogas, indéque interiectis aliquot annis ad illas Germaniæ gentes erga literatos egregiè semper animatas velut in optatum aliquem & tranquillum portum se recepit. Fato functus est

Basileæ Rauracorum ex morbo intercute anno vitæ sexagesimo sexto, cùm paucis ante annis libellum edidisset planè aureum, quo impendentem apud Gallos inter patruum & fratris filium de Regiæ successionis iure controuersiam non minus verè quàm eruditè in gratiam Henrici legitimi successoris explicauit. Erat omnino ille vir habili & fœcundo ingenio, variáque eruditione; ac potissimùm eximia quadam in Romanorum iure illustrãdo facundia conspicuus. Quòd & posteris plurima eius opera splendidissimè scripta magis ac magis indicabunt.

Bertrandus Argentræus.

VM Argentræorum vetusta gens & nobilis, quę ab Argentræo citerioris Britannię pago nomen accepit, ad quadringentos ferè annos continuata militarium virorum serie inter equestres Britannici nominis familias honestum locum tenuisset, primus eorum Petrus togam armis prætulit, virtutis-

perſpicacibus, colore ſubaquilo, barbáque & capillis etiam in ſenectute nigrantibus. Cæterum inter ſuos ciues nullus erat in ſupellectile mundior, nullus in omni vitæ cultu ciuilior aut ſplendidior, vt pote qui omnes politioris ingenij viros aut aliqua virtutis opinione celebres, præſertim exteros, ac ipſos etiam prouinciæ proceres, vt fortè in vrbem ventitabant, & menſa & hoſpitio frequens exciperet, lautéque cum primis & hilariter haberet. Nempe vir elegans animóque à ſordibus & auaritia multum abhorrente his ferè in rebus, vt & in prædiis ædificandis, inque Muſæo, quod precioſiſſimum poſſidebat, magis ac magis ornando ampliſſimas opes vberrimoſque patrimoniorum reditus liberaliter impendebat. hoc ſummè admirabilis, quòd inter tot liberioris vitæ oblectamenta, totq; inſuper commentationum & priuati ſtudij pulcherrimos labores, nullus vnquam dies efflaxerit, quin Reipub. ciuilibuſque negotiis inſeruiret. Peruenit ad annum LXXI, vlterius etiam progreſſurus, vt erat valetudine firmiſſima, niſi ex infelici patriæ ſtatu, quam à bellis ciuilibus hactenus immunem noua demum factio turbauerat, grauiſſimum animi mærorem collegiſſet, cuius acerbitate op-

pressus Eid. Febr. annno cIↃ IↃ xc ex hac vita decessit, cum pridie Franciscus Hotomanus clarissimum quoqne Iurisprudentiæ sidus apud Basileam occidisset.

Iacobus Cuiacius.

Acobo Cuiacio in vrbe Tecto-sagum genere humili nato præcelsum ac planè cæleste ingenium Natura cōcesserat, cuius vnius ope, nec vllis præterea magistris adiutus, supremum illum eruditionis gradum attigit, quo latè conspicuum & nitentem hac ætate vidimus, dum incredibili nationum omnium concursu intima iuris & antiquitatis penetralia, quorum aditus penes illum erant, iuuentuti aperiret ac resolueret. Docuit enim pluribus in locis, ac præsertim apud Biturigas, vbi maximo illius vrbis ornamento longissimè commoratus est. Inuidente nequidquam Tholosa, ingrata patria, quæ ad exorientem alumni lucem caligans eum postulato cathedræ honore turpissimè repulerat. Quanti porrò hæc studia faceret

ex eo potiſſimùm apparebat, quod cum raræ & inſolentis doctrinæ meritò facultas in auguſto Senatu ſedendi à Principe data eſſet, hac dignitatis acceſſione ſanè ampliſſima lubens abſtinuit, ne à dulci otio auocatus iuuentuti, quam ſemel informandam & à Barbarorum nugis reuocandam ſuſceperat, vllo temporis momento deeſſe videretur. Huic enim vnicè ſtudebat, adeò quidem vt quò magis adoleſcentes ingenuos à nebulonum conſuetudine auerteret, cum illis interdum conuiuari, & ad ludicra deſcendere non grauaretur. Hunc quoque fructum ex ea animi remiſſione colligens, quòd alacrior inde ſe referebat ad ea quæ in poſteritatis vſum quotidie concinnabat ingenij ſui monumenta. O beatã, ſi ſua nouiſſet bona, Biturigum vrbem! At illa cùm tam excellens & nobile depoſitum omni cura diligentiáq; aſſeruare ac tueri deberet, indigniſſimè ipſa penè proiecit ac perdidit: oborto ſeditioſorum tumultu, qui dum præſtantẽ illum virũ de certa in Principẽ fide ſuſpectũ habent, non ſemel eum interimere conati ſunt. Ita vt ſeptuagenarius ſenex tot malorum pertæſus anno ſupra ſeſquimilleſimum nonageſimo ineunte menſe Octobri ad Superos

demigraret. Mortui vitam & mores Papirius Massonus qua solet styli elegantia munditiáque posteritati mandauit. Ex multis autem cœnotaphiis vnum vtpote cultissimum & à clarissimo viro conscriptum hic placuit apponere.

Solue comas Biturix, & scinde Tolosa capillos,
Impia si potis hic tangere corda dolor.
Magnus obit nostri lumen Cuiacius æui
Ille à quo potuit discere iura Themis.
Mens legum, recti vita æquè cultor vt ore,
Par laude & meritis, Papiniane, tibi.
Atqui debuerat producere longius annos,
Debuerat tantis & superesse malis.
Vt nostrorum animos desueta pace feroces
Ad pacem egregiæ flecteret artis ope.
Extincta legum sed lucem luce perosus
Vir pius haud vltra viuere sustinuit.
Vixit, quàm longo viguerunt tempore leges,
Legibus oppreßis debuit ille mori.

IAC. CVIACIO V. C. DOCTORI DE SE OPTIME MERITO I. A. TH. M. P.

Franciſcus Noæus.

Ic ille eſt qui vnus ferè hoc ſeculo vel in media ferri licētia poſſe militarem virum integrè modeſtéque viuere nouo prorſus exēplo demōſtrauit. Enitebat enim in eo rariſſimus omnium virtutū concurſus, morúmque præcipuè ſumma caſtitas & ſingularis in omni vitæ actione moderatio. Cúmque nemo eſſet, vbicunque res id poſceret, ad pugnam & arma cienda promptior & ferocior, ſibi tamen ſic temperabat, vt victoria demum potitus ab hoſtium ſanguine vel frementibus ſociis humaniſſimè ſemper abſtineret. Supra quæ nobilis excelſique planè animi argumenta & maximas quibus item vigebat eminentis ingenij vires, non vulgarem quoque Natura & formæ honeſtatem, & corporis ad omnia dexteritatem ei contulerat, vt equitandi peritia cæteriſque militaribus muniis nemo æqualium antecelleret, nemo quoties ad ludicra conuertebatur maiori ſe agilitate ad omne paleſtræ ge-

nus exerceret. Sed ex plumbeæ glãdis ictu ad Fontenaium oppidum altero mutilatus brachio, hæc otij deinceps oblectamẽta coactus est omittere, veteraque reuocare studia & quod relinquebatur à bellico labore vacui temporis in molli & quieto Musarum contubernio consumere. Fuerat enim puer in his studiis educatus, quæ ad corporis & ingenij cultum ex æquo pertinerent. Vnde & clarissimus bello Imperator euasit, & plurimis de ciuili militaríque disciplina disputationibus populari sermone conscriptis optimo quoque iure meruit eruditorum hîc numero censeri. Posuerat militiæ rudimenta iam ab Henrici secundi temporibus apud Insubres, indéque Principi Condæo cæterisq́; Borboniæ stirpis Heroibus fidissimè adhærens iniquas alternãtis Fortunę vices incredibili animi æquitate constantiáque superauit. Bis enim eodem anno deletis insigni Henrici fratris Regij felicitate Borbonicarum partiũ copiis, ipse vtraque clade oppressus captusq́; est. Mox verò libertate recuperata instauratóq; in Santonum & Pictonum finibus mira celeritate suorum exercitu, militibus nostris & numero pluribus & recenti rerum successu elatis ea loci opportunitate ad Lus-

cionium illius tractus oppidum occurrit, vt fusos omnes ac dissipatos latè sterneret, ipsumq; agminis ducem Pogallardium magna virtutis opinione celebrem & veteranũ apertam in fugam conuerteret. Rursum autem in Belgica, dum ordinum fœderatorum auspiciis fortiter & strenuè militat, ab Hispanis interceptus longissima superbæ gentis vincula pertulit, molesta illa quidem & grauia, sed profectò gloriosa, quando Philippus, qui tot annos captiuum insolenter detinuit, vel hinc apertè ostendebat quanto opere sibi timeret à summa tanti Ducis fortitudine summáque vigilantia. Quam scilicet abundè cùm ex aliis præclaræ famæ operibus, tum maximè ex Montij Hannonicæ vrbis acerrima multorum mensium defensione perspectam probè habebat & cognitam. Quare vix tandem intercedente Lotharingiorum Duce facultas exeundi concessa his legibus, vt à Belgico bello in posterum abstineret, nec aduersus Lotharingicæ domus dignitatem hostiliter vnquam se gereret. Seruauit pacti religionem vir fidei tenacissimus, donec detecta coitione Regem ipsum peti, omniáque diuina & humana iura violari sentiens iudicauit esse impium, & ab officio boni ciuis a-

nis humanæ CIƆ IƆ XCI. Nec omnino perijt ſuperſtite Odeto filio præſtantiſſima virtute viro, cuius in omni vita & moribus expreſſam ad viuum intuemur bellicoſi pariter & eruditi parentis imaginem.

Gulielmus Salluſtius Bartaſius.

VLielmum Salluſtium (qui & ab auito prædio quod poſſedit in Auſciis Bartaſij cognomen tulit) ſublimis animi ſcriptorem, nobili in Vaſconia loco patre Quæſtore genitum præterire nec poſſum nec debeo. poſtquam eius Gallicum poëma de mundi primordiis, Hebdomadis nomine inſcriptum, quanta non alius in Gallia liber cum admiratione & applauſu legitur paſſim & celebratur. Quanquã (vt varia ſunt hominum iudicia) dum ſimplici narratione contentus oratorem potius agit quàm poëtã, cumulatiſque paruo delectu metaphoris omnem orationis cultum & elegantiam in eo ferè conſtituit, non deſunt qui lõgiùs eum abeſſe contẽdant à recta illa ſcribendi norma

& ratione, quæ quò ſeuerius in veterum imitatione conſiſtit, eò propius ad veram in eo genere laudem accedere ex eruditorum ſententia iudicatur. Sed quis autem cum eo non præclarè actum putet, qui viuus vidénſque celeberrimæ ſuæ gloriæ interfuerit, Muſæq; lenociniis exteras etiã nationes & principes ad ſui amorẽ pellexerit. ? Eum certè ſuſcepta in Daniam, Angliam & Scotiam legatione ad ſe aduentantem Iacobus Scotorum Rex auguſtiſſimus, quódque in tãto Principe rarum eſt, omni liberali doctrina ornatiſſimus & per honorificè accepit & omni ſtudio ac benignitate retinere, ſibíque totũ vendicare conatus eſt. Ille tamen vt honeſtæ Regis volũtati morem gereret nunquã potuit adduci, ne Hẽrico Borbonio principi ſuo, cui non minus & literarum & armorũ etiam nomine acceptus erat, exterum Principem quãtumuis de ſe benè meritũ antepoſuiſſe diceretur. ea maximè tempeſtate, cum tot parti de hoſtibus triumphi Gallicos omnes poëtas ad Regis inuicti laudes certatim decantandas inuitarent atque attraherent. Hoc enim officio Bartaſius etiam egregiè functus eſt, nec adeò multò poſt elatus, quàm Evrienſem victoriam inſtar ſuauiſſimi oloris ad Garumnæ ſui

fluenta supremo lyræ cantu celebrasset. Obiit sex & quadraginta natus annos patrio quidem in solo, sed inter arma & tubas procul à dulcibus Musarum otiis, dum sub Matignone legato Regio Equitum alæ præfectus, ab Apolline ad Martem pro temporis & rerum perturbatione deficeret.

Michael Huraltus Hospitalius.

MIchaeli Hospitalio togati ordinis principi fuit vnica filia Magdalena Roberto Huralto viro clarissimo nuptui data. Quo ex matrimonio susceptos nepotes amplissimus ille senex & omni posteritatis memoria dignissimus voluit, ne nulla familiæ suæ vestigia superessent, ascititio quoq; nomine Hospitalios appellari. Cúmque hunc Michaelem inter cæteros vt sibi cognominē & ardentiore añimo literarum studia capessentem vnicè diligeret, Bibliothecam ei suam testamēto legauit. Itaque generosus puer hoc aui de se iudicio magis ac magis inflammatus ingenium quod acre habebat imprimis &

habile omnibus bonis & liberalibus doctrinis probè ac diligenter expoliuit, indéque ad Senatum & Reipublicæ administrationem suo tempore progressus est. Diuisa tum erant Gallorum inter se studia, nequedum Rex Nauarræ Henricus Borbonius publicæ quietis vindex & instaurator in auito Francorum Regum solio consederat. Huius tamen triumphos & futuram de rebellibus populis victoriam noster hic Michael sagaci iam tum animo præsentiens ad eum duris temporibus in Aquitania belligerantem paucorumque armis & præsidio se tuentem contendit, eiq; relicta Regis aula totum se dedit. Nec fuit hæc ingrata aut inanis apud magnanimum Principem tam fidelis & propensi animi significatio. Factus enim breui tempore non modò consiliorum particeps, verùm etiam sacri sigilli custos & magister supremum inter eius Consiliarios honoris & gratiæ locum adeptus est. nemo ferè vt esset cui potius publicæ mandarentur procurationes & grauissima quæque partium illarum negotia. Cuiusmodi fuit ea potissimùm legatio, cùm ad suppetias exposcendas in Batauiam & Germaniam ire iussus perpetuam illis gentibus reliquit eruditionis & eloquétiæ suæ famam,

Erupit in id tempus eorum qui partibus Hiſpanicis fauebant infeſtiſſima Francico nomini coniuratio. Cuius opprimendæ cauſa duo propinqui Reges cùm ad Cæſorodunum ſimultate omni depoſita cõueniſſent, pepigêre inter ſe inducias, miſſis vtrinque legatis qui res bellorum tempeſtate turbatas & confuſas communi opera diligentiâque componerent ac ordinarent. Atque hoc Michaëli quoque officium Rex Nauarræ ſuo nomine gerendum commiſit, cùm & nos eidem procurando Christianiſſimi Regis nomine præfecti eſſemus. Qua in congreſſione & quotidiano conuictu licuit mihi propiùs hominis elegans ingenium eximiamque doctrinam & ſingularem in ſcribendo tum facilitatem tum libertatem admirari, dum ciuilis diſcordiæ cauſas noſtrorumq; Principum facta, conſilia, conditiones, mores vnius veritatis habito reſpectu exprimeret, literíſque in poſteritatis gratiam conſignaret. Verum audito de optimi Regis impia cæde nuntio confeſtim collega meus ad nouum Regem ſalutandum in caſtra ſe contulit. ac demum ſanctioribus Regni conſiliis & arcanis admiſſus poterat, ſi auitis tantum veſtigiis inſiſtere maluiſſet, auitum quoque ſibi honorem aliquando polli-

ceri. At præ nimio erga Regem & patriam studio vir togatus temerè sese armatis admiscuit, nec in eo porrò vitæ genere parem animo suo sortitus est fortunam. Succubuit enim vel adhuc iuuenis in maritima Normaniç ora Quilbouium ad oppidum indignantis animi dolore oppressus, quòd præfectura illius arcis, cuius & opportunitatem obseruauerat penè primus & locum incredibili diligētia munierat, cedere in alterius gratiam iuberetur. Sed in Cancellarij Nauarræ dignitatem successor ei contigit, quo nullus poterat optabilior contingere Sofredus ille Caligno vir clarissimus omnique virtutis atque doctrinæ ornamento cumulatissimus.

Barnabas Brissonius.

Adem Brissonio quç & Andreç Tiraquello patria fuit Fontenaium in Pictonibus nobilium ingeniorum ferax. Is patre vsus honesto & diuite illius oppidi Proprætore, hoc assecutus est vt prospero studiorum cursu ad summam & inusitatam multiplicis doctrinç laudem breui

tẽpore perueniret. Quæ nõ quidem in otiosis Musarũ vmbraculis, sed in publica hominum luce clarissimè omnium emicuit. Vix enim adolescentiam egressus in celeberrimis aduocatorum subselliis apud summã Galliæ curiam singulare sui dedit specimen: cùm genere dicendi vteretur copioso quidem illo, neque tamen affectato, sed perspicuo fácilíque & in modum lenissimi amnis nitidè, puritérque fluente. Quo in munere longius progressus tantam sui nominis famam excitauit, vt ab illo veræ virtutis amatore principe Henrico tertio primùm fisci Patronus, indéque sacri consistorij Assessor, & postremò amplissimi ordinis Præses non longo interuallo renũciaretur. Equidem à Rege ipso audiui cùm diceret nullum in orbe Christiano principem esse qui haberet quem Brissonio suo in literarum gloria opponeret. Itaque & eum in Angliam de maximis rebus legatum misit & cùm sua maiorúmque edicta constitutionésque in vnum colligere, iurisque Gallici Codicem suo nomine inscribendum componere meditaretur, vnum maximè inter togatos idoneum iudicauit, cui grauem istum laborem committeret: quem tamen intra paucos mẽses admirabili celeritate perfecit.

Scripsit pręterea de verborum quę ad Ius pertinent significatione ingēs & eruditum opus, itémq; de formulis & solennibus populi Romani verbis alterũ, ac opuscula plurima, quorũ optimam partẽ edidit, partẽ indigna morte præuentus imperfectã reliquit. Cũ enim æstuante nouis tumultibus Gallia vrbs ipsa Parisiorũ à Rege defecisset, nec facinorosi ex infima plebis fæce homines, quorum in illa rerũ perturbatione præcipua erat auctoritas, possent adduci vt crederent tantum virum, iuris & legum antistitem grauissimũ, tam iniustæ causæ verè & ex animo fauere, illum furiali quodam ausu abreptum & multa nequidquam deprecantem ipso in carcere, indicta causa, crudelissimè oppressere. Quod immane scelus & à multis seculis inauditum ne ipsi quidem factionis principes inultum reliquere.

Iacobus Amiotus

VID poterat Amioto Meloduni ad Sequanam ex tenui familia edito maiús aut fortunatius cõtingere, quàm è tot tantisque viris, quibus eruditum seculum affluebat,

vnum

vnum aſciſci, qui Regios liberos, omnis Europæ nobiliſſimos pueros,& ipſi iam tum Imperio deſtinatos edoceret? Cum enim ingrati animi vitium in generoſas illas & excelſas mentes cadere non poſſet, nunquam poſtea tanti officij non memores extitere. Quin vt quiſque ſuo tempore ad Regium ſolium euectus eſt, præceptorem benemeritum & humaniſſimè ſemper excepit, & ampliſſimis ſacerdotiis ornauit atque locupletauit. Qui viciſſim ne ingratus haberetur, in hoc totus incubuit vt ſcriptis ſuis, ac præſertim Plutarcho in ſermonem Gallicum ſpendidiſſimè tranſlato,vernaculam Principum ſuorum linguam, quæ nõ poſtremum Imperij decus meritò.cenſetur, ad ſupremum puritatis & facũdiæ faſtigium perduceret: non minori fortaſſe gloria quàm ſi vltimos ipſius Imperij fines virtute bellica propagaſſet. Vixit ad exactam ſenectutem alumnis ſuis præpoſtero fatorum ordine ſuperſtes, triennióque poſt Henricum tertium deteſtabili parricidarum coitione ſublatum è viuis exceſſit. Hoc tantum infelix, quod,ſponte an caſu incertum,inter factionis illius participes diu verſatus non ſine aliqua immemoris animi ſuſpicione moreretur:eti-

amsi, vt ego quidem arbitror, iniuria: mihi enim religio est de tanto viro quidquam temerè suspicari, qui iam ab Henrici secundi temporibus ad Concilium Tridentinum Regi nominique Gallico non satis amicum delegatus orator libera & luculenta oratione habita optimum se ciuem & Regiæ dignitatis āpprimè studiosum ostenderit.

Franciscus Foxius Candalla.

Vlcrum tibi fuit, Cāndallæ Heros excellentissime, ex illa gente oriri qua vix vllam nobiliorem aut antiquiorem sibi arrogare quisquam audeat. Pulcrius autem & longè mehercule pulcrius indefesso quodam mentis vigore eò vsque in literis processisse, vt nemo fuerit qui summum in illis ætate tua principatum (præcipuè in Mathematicis & recondita philosophiâ) tibi non meritò concesserit. Huius rei testis erit apud posteros optimus Trismegistus ille non tibi solùm La-

tinè Gallicéque redditus, ſed etiam illis commentariis illuſtratus, qui auctoris obſcuriſsimi ſenſa quamlibet abſtruſa legentibus aperiant & ob oculos conſtituant. Teſtis Euclides, multáque præterea cæleſtis ingenij tui argumenta, & ſalutare imprimis illud Elixir (ſic enim Antidotum admirabili ſolertia tibi repertum ipſe appellas) cuius compoſitionem & vſum ne poſteritas nimio ſumptu deterrita negligeret aut amitteret, annuam in id pecuniam de tuo legare non piguit. Quid quod & pari liberalitate publicam Matheſeos profeſſionem honeſtáque profeſſori ſtipendia Burdegalæ paucis ante mẽſibus quàm de vita decederes inſtituiſti? Iure igitur tanto alumno ſuperba lætatur Gallia hoc abundè per te conſecuta, vt Italiæ ſuos Mirandulas inuidere iam deſinat. Quos cùm virtutibus omnibus anteires, aut certè æquares, fatorum etiam indulgentia ſuperaſti. Nonagenarius enim eras cùm eodem illo menſe, quo Chriſtianiſs. Henricus quartus cœleſti oleo apud Carnutes inungitur, humano carcere liberatus ad cœlum euolaſti.

Claudius Puteanus.

AT Claudium Puteanum, quo homine nihil doctius, probius, aut candidius ætas nostra tulit, commendatione sua fraudare quis ferat? Licet enim, qua erat animi modestia, scriptis inclarescere nunquã ambierit: ex ea tamen qua insigniter vigebat linguarum & antiquitatis cognitione coniicere facile est non vires illi sed voluntatem defuisse: præsertim cum in aliorum operibus censendis nullus Criticorum esset exactior aut acutior. Sed illa perfecti iudicij vis in eo potissimum elucebat cum ad seria conuersus in dirimẽdis hominum controuersiis præclarissimo Senatoris munere fungebatur. Hoc enim illi optabile contigit vt Lutetiæ (quæ natalis fuit) inter purpuratos patres merito suo conspiceretur. Maiora etiam adepturus si per inualetudinem licuisset, quæ à studiorum vigiliis contracta & miserabili rerum Gallicarum statu (quo vir patriæ amantissimus grauissimè commouebatur) identidem aucta sin-

gulare illud hominum politiorum decus nobis ante tempus eripuit. Annum enim vitæ agens quadragesimum quartum ex atrocissimis calculorum doloribus, quibus tenue corpusculum intus penè totum scatebat proximo post vrbem Regi restitutam anno extinctus est.

Lud. Castaneus Rupiposæus.

RVpiposæorum in Gallia nomen illustre semper fuit, vel eo maximè quod cum sanguinis vetustate non belli modò gloriam, sed & vitæ morumque castitatem constanter adæquarint. Atque hoc peculiare suæ gentis decus Ludouicus hic noster præclarè sustinuit, vel potius ingenti laudis accessione cumulauit: postquam auctore Iosepho Scaligero nobilissimo viro & sui seculi doctisimo ad illam Naturæ bonitatem literarum & sapientiæ lumen adiunxisset. Quo factum est vt foris domíque præstans his dubiis Galliæ temporibus optimi ac fortisimi ciuis famam meritò sit consecutus.

Primùm enim Romam à Christianissimo Rege Henrico tertio missus Orator nominis Gallici decus atque dignitatem aduersus Hispanicas fraudes & insitam illi nationi superbiam in ipsius Pontificis conspectu gnauissimè tutatus est. Inde redux in Patriam & in sanctius Regis consilium assumptus, cùm fidei constantiæ & propensi erga Rempublicam animi quotidie documentum aliquod ederet, ingrauescente motu ciuili vtriusque Marchiæ præfecturam à Rege successore obtinuit, adeò secundis auibus, vt intra exiguum tempus perduelles omnes & coniuratos tota illa prouincia expelleret, demúmque numerosam illorum manu duce Villoquerio Guerciæ Vicecomite contractam in Pictonibus ad Vigennam insigni prælio deleret, plurimis eorum cæsis aut in propinquum fluuium demersis: in quibus ductor ipse repertus tanti triumphi gloriam suo casu non mediocriter illustrauit. Postremò dum è castris (in quibus Regi ipsi res in vlteriore Burgundia tum gerenti multos menses operam strenuè præstiterat) per Boios iter facit, Molinij febre ardentissima correptus intra paucos dies absumptus est. Non indigno vitæ exitu, ne vir vtilitati publicæ natus pri-

uatim in ſuis ædibus vitâm finiret. Cuius ad innumeras virtutes cum vnica laudatio non ſatis eſſet, nihil abs re me facturum putaui ſi pedeſtri elogio poëticum ſubiiceretur, quo ſiluarum noſtrarum alteram partem eius aliquando nomini clariſsimo conſecrauimus.

QVæ tamen ignauos iam mollis inertia Celtas
Detinet, aut ſpatiis timor improbus vrget iniquis,
Vt ſeſe addicant ſtudio vix ſegniter vni
Degeneres? placidas auide colit ille Camœnas,
Doctus, ſeu magnum numeris æquare Maronem,
Siue hominum mentes facundis flectere dictis,
Aut rerum cauſſas, aut abdita promere iura.
At ſit opus valido patriam defendere ferro,
Auget femineas imbelli voce querellas,
Et penitus trepidæ fit ciuis inutilis vrbi.
Alter Marte potens, primis quem crudus ab annis
Ebibit, ingenuas animo non concipit artes.
Strenuus ille quidem, & ſumptis longè optimus armis,
At ſi ſuccedat rigido pax aurea bello,
Negligit inculto ciuilia pectore iura
Barbarus, horribili patriam miſcetque tumultu.
Hinc adeò externas armis neque pellere gentes,
Nec ſatis inter nos pacem licet vſque tueri.
At quos culta dedit ſeclis melioribus Hellas,
Bellatrix aut Roma viros, vtrumque ſubibant

Æquè onus, & socio gaudebat Apolline Mauors.
Non igitur mirum est, si tot tantasque per orbem
Illa vel illa tulit gemino stans numine palmas.
Nos malè vicino vix tuta tuemur ab hoste
Oppida, & vnius captis in mœnibus vrbis
Quærimus ingentes titulos, finemque laborum,
Quem dare victori prouincia victa solebat.
Vsque adeò fractum virtus diuisa vigorem
Sentit, & egregiis nequaquam sufficit ausis.
Vnus es, ò patriæ rarissima gloria terræ,
Quem non degeneris lædant contagia secli,
Quique trucem dulci Musa moderere Gradiuum.
Atque equidem sic te nasci voluere sorores,
Ius quibus humanæ deducere stamina vitæ,
Perpetuò regni afflictis vt rebus adesses.
Seu magnum affari Tarpeia in rupe parentem
Esset opus, blandisque ad pacem inducere verbis,
Dum te magnanimo Legatum à Rege tot annos
Roma videt, meritúmque abeunti reddit honorem.
Seu toties bacchante odij ciuilis Erynni
Regis amor patriæque salus ad bella vocarent
Impauidum, & populis imponere fræna iuberent.
Nec si fortè pares felix tibi Gallia multos
Ferre queat, paribus non speret & illa triumphis
Debellare suo longinquas tempore gentes.
Macte animi, macte ingenij, Ludouice, Deûmque
Non tibi concessas tot amico numine dotes

Nequidquam esse puta, tanquam sine nomine vulgo.
Non omnis moriere, tui pars optima letum
Nesciet, & longa viuet per secula fama.
Iam tua sidereo tollit se gloria cælo,
Iam tibi gratantes toto ex Helicone Camœnæ
Certatim sua dona ferunt, præque omnibus vnum
(Si quid id est, tenuémque haud aspernabere vatem)
Cœpti operis meritò te prima in fronte locamus
Insignem, & nostræ resonant tua nomina Syluæ.

Henricus Memmius.

Enricus Memmius Ioannis Iacobi viri inter togatos ornatissimi filius paternis vestigiis insistens, sed meliore vsus seculo ingeniũ, quod à Natura fœcundissimum acceperat, per bonas omnes disciplinas liberaliter excoluit. Neque minori felicitate per omnes honorum gradus in Republica progressus ad sacrum Regis consistorium peruenit, Michaeli Hospitalio eius ordinis principi, quanquam dispari ætate, adeò gratus & fidelis comes, vt quoties grauissimus ille senex valetudine vteretur minus prospera

nullum ferè lubentius quàm Memmium in laboris partem vocaret. Quanti autem & ipsi Reges eum fecerint ostendit illa celebris ad Borbonios principes legatio, cui vnà cum Birone sub finem tertij belli ciuilis à Carolo nono præfectus est, eo euentu vt exacerbatos ex dissidij toties repetiti assuetudine Gallorum animos ad pacis amorem facundia sua reuocaret, cùm superiorem in dicendi lepore haberet neminem. Cuius nomine apud Regem successorem, vt pote principem eloquétissimũ, maxima eius gratia fuit. Donec inuidorũ calumniis ab illo distractus excessit ab aula, vt cũ amicis & libris, quorũ magnam & exquisitã copiam habebat, placidam senectutem exigeret. Sed hanc illi tranquillitatis occasionem ademerunt quæ mox insecuta sunt Ibericæ factionis acerbissima tempora. Quorum tædio vir nominis Gallici studiosissimus paulatim contabuit. Multa interim cõquerens de fatorum iniquitate, postquam duos æquales suos & studiorum & munerum societate sibi coniunctissimos, Vidũ Fabrum Paulúmque Foxium vno eodémque anno vidisset opportunè tot ærumnis eripi, nec se tertium illis adiungi. Atque in eo mœrore anno tandem huius seculi supra nonagesimũ

ſexto circiter annum ætatis ſexageſimum tertium piam egit animam. Coluerunt eum docti omnes ab eo viciſsim vnicè dilecti & omni officiorum genere affecti. Atque ante alios Ioannes Paſſeratius eloquentiæ profeſſor Regius, qui meliores vitæ annos apud eũ amiciſſimè tranſegit, mortuúmque & à filio patriæ auitæque laudis æmulatore tumulatum immortali Muſarum monumento conſecrauit.

Ioannes Bodinus.

OANNIS quoque Bodini Andegauenſis feliciſſimum ingenium fuit. Qui cùm ab adoleſcentia bonis omnibus literis egregiè imbutus eſſet, imprimíſque gentium omnium hiſtoriam abſolutiſſimè calleret, illius legendæ methodum libello breui quidem illo ſed ſanè luculentiſsimo complexus eſt. Fuit hoc illi famæ ſurgentis auſpicium, quam editis de Republica ſex libris varia multiplicíque eruditione & ſtupenda exemplorum varietate refertis abundè poſtea

confirmauit atque auxit. Neque verò quam ſcriptis comparauerat exiſtimationem præſentia ſua minuebat, ſi quando in familiari hominum congreſſu de quacunque re propoſita diſertè copioſeque diſputaret. Quo magis mirandum eſt hominem ea facultate præditum inter nobiliores curiæ Pariſienſis aduocatos locum obtinere non potuiſſe: præſertim cùm æquales haberet Briſſonios, Paſcaſios, Pithœos, & alios complures ingenij laude præſtantes viros, qui amœnioribus etiã diſciplinis incumberent, nec eò minus celebriter in fori luce verſarentur. Hac enim re ſiue neglecta, ſiue infeliciter téntata reliquit Lutetiam, adhæſitque ſereniſſimo Andium Duci Regis fratri: quem in Angliam ſecutus cùm illic è ſuggeſtu publico ſua ſcripta iuuenibus enarrari comperiſſet, ex hoc inuſitatæ gloriolæ prouentu non mediocrem vigiliarum ſuarum fructum ſibi viſus eſt collegiſſe. Trajecit inde ad Belgas in eiuſdem principis comitatu, quo mox intempeſtiuè ſublato, Laoduni Veromanduorum, vbi magiſtratum gerebat, inclinante iam ætate acquieuit, alteróque demum poſt vrbem illam à Rege obſeſſam & expugnatam anno in cœlum ſe recepit.

Q. Sept. Florens Christianus.

SI quem hoc seculo Musę Grȩcæ Latinæq́; pari vtrinque fauore amplexæ sũt, certè is fuit Florẽs Christianus Aureliẽsis, à cuius erudito filio multa propediem expectamus huius studij ab illo relicta & in perpetuum victura monumenta. Nam ipse dum viueret nihil ferè in vulgus emisit, præter aliquot Græcorum Tragedias Comœdiasq́; Latinè conuersas & varia poëmatia, quæ ab amicis rogatus, vt sese aliqua insignis offerebãt occasio, libẽtissimè scriptitabãt. In his autem erat munditiarum simul & argutiarũ plenus, maximè si quando liberiores aculeos in aliquem emitteret. Ad quod scribendi genus non quidem maledicẽdi studio, sed libertate quadam poëtica procliuior esse videbatur. Adeò vt adolescentiæ annos nõdum egressus Ronsardum ipsum iam tum insigni laude florentem mordaci & amarulento poëmate lacesseret. Quã ætatis intemperantiam summus ille vir, qua

erat animi magnitudine, non modò cõtempsit, verum etiam doctissimi adolescentis ingenium exosculatus in amicitiam illum auidissimè recepit. Vidum autem Fabrum pari libertate offensum vt sibi aliqua propensioris animi significatione conciliaret, Tetrasticha de moribus ab illo grauissimo viro Gallicè conscripta Græcè Latinéque transtulit aureo ac planè antiquo stylo & in eius gratiam publicauit. Sed neque vir in literarum otio molliter educatus publicam interea hominum lucem refugit. Vt qui apud Vindocinos, vbi fortunarum sedem posuerat, illustrissimæ Ducum familiæ à consiliis fuerit, & (quod imprimis illi honorificum) Christianissimo Regi Henrico tunc Nauarræ principi aliquot annos in literis humanioribus operam præbuerit. Cuius meriti gratia factum est vt rebelli vrbe à Regiis expugnata, cùm Christianus, quem cæca illa tempestas cùm reliquis ciuibus abripuerat, inter captiuos repertus esset, non modò pius Princeps illi parceret, sed etiam militibus qui captiuum detinebant redemptionis quantitatem sua ipsius pecunia lui iuberet. Periit sex & quinquaginta natus annos ex rapida febre sub exitum anni supra mille & quingentos nonagesimi sexti.

Ludouicus Alealmus.

IS patre nobili & diuite Vernolij ad septimum ab vrbe lapidem Toparcho genitus & in fori Parisiensis luce non sine maxima doctrinæ fama diu versatus Aureliæ postremò consedit, susceptámque nobilissimæ & opulentissimæ vrbis præturam per totos viginti annos castè imprimis & prudẽter administrauit. Colebat interea sacras Musarum artes & ea subseciuo tempore ludebat singularis elegantiæ poëmatia, quæ post eius obitum à filio paternæ simul dignitatis & virtutis hærede publicata legunt nunc omnes viri politiores & eo magis admirantur, quod vel in ieiuna steriliq; materia incõparabilem quandã & inexpectatam præ se ferant ingenij summè felicis vbertatem. Excessit autem è vita quanquam septuagenario maior, importuno tamen interitu & præpropero, quod paucis ante mensibus vitam finiret, quã inter inuictissimum Regem & coniuratos Duces pacis præuiæ pangerentur induciæ: nec ante

talem horam ea carperet, quibus tandiu caruerat, propinquæ trãquillitatis optatiſſima tempora. Cuius in laudibus viri commemorandis ideo ſumus hîc breuiores, quod eas in recenti funeris luctu fuerimus longiore iampridem nænia perſecuti.

Nicolaus Sudorius.

Qvis verò facilè credat hominem ab ineunte adoleſcẽtia foro deditum, grauiſſimóque Præſidis munere Lutetiæ perfunctũ vel in mediis negotiorum ciuilium fluctibus ita ſuæ ſpontis fuiſſe, vt ad ſuauitates poëticas animum interea deflecteret? non vt epigramma vnum aut alterum aliúdve quidpiam leuioris operæ meditaretur: ſed, quod Flaccus ipſe optimus artis poëticæ magiſter fieri poſſe negauerat, aureum illum Dirces olorem in aërios nubium tractus multiplici gyro ſeſe attollentem aſſequeretur, eiuſque diuinos omnes cantus numero quidem diſpari, ſed pari omnino ſpiritu Latinis auribus excipiendos redderet. Atqui arduum

iſtud

istud opus neminíque adhuc tentatum Sudorius hic noster & confidentissimè ausus est & felicissimè perfecit. vt nimirum exemplo quoque suo demõstraret quantò cæteris Galliæ ingeniis Lutetiana præstent, si quando ad Naturalem bonitatem præclara educatio multúsque rerum vsus accesserit. Numeris etiam Gallicis nõnunquam ludebat: quorum vt leuis iactura fuerit, non tamen ea quæ de Iure doctissimè scripsit celari diutius & iacere in tenebris sine magno Reipublicæ detrimento possunt. Periit sub id tempus quo recepta est à Rege Lutetia quinquagesimo quinto vitæ anno, ab impia latronum manu (dum à Sequanorum finibus in vrbem se recipit) in ipso itinere sæuissimè necatus.

Petrus Pithœus.

IN vrbe Tricassium nati sũt patre nobili & erudito Pithœi duo fratres omnibus disciplinis ornatissimi, nec immeritò geminis Tyndaridis à cõpluribus huius æui scriptoribus adæquati. Quod enim

illi ſuo ſidere nautis in mari ſulcando, id iſti literarum ſtudioſis in antiquitate perueſtigãda diuino doctrinæ ſuæ lumine præclariſſimè præſtitere. Nec id ipſum porrò præſtare deſinit Franciſcus natu minor, quem hodiéque videmus inter inſignes Pariſienſis fori Iuriſcõſultos merita multiplicis eruditionis fama celeberrimè perfruentem. Te vero, Petre doctiſſime, quem iniqua nobis nequedum ſatis matura mors eripuit, lugemus omnes Muſarum am ãtes viri, & eò lugemus acerbius, quò pauciores tui ſimiles reliqueris in hæc vltima rei leterariæ tempora reſeruatos. Quantum verò in his ſtudiis eminere vnus & excelleres docuere ſuis certatim elogiis cum alij ferè omnes huius ætatis eruditi, tum illa potiſſimum duo Galliæ noſtræ ſidera Turnebus & Cuiacius præceptores quondam tui. quorum cum vterque ſuis in libris frequentem & honorificam de te mentionem fecerit, hic inſuper te iuuenem ſenex, diſcipulum magiſter, in dirimendis cum æmulo controuerſiis arbitrum ſibi optare minimè dubitauit. Quanquam aliena tibi commendatione quid opus eſt, cum & tuis ipſe ſcriptis, quibus Hiſtorici, Critici, Iuriſconſulti, Philoſophi laudem es meritus, & plurimis veterum monumentis,

quæ ſupreſſa in tenebris latebant, per te primum excitatis ac publicatis nomen abundè illuſtraueris tuum, & memoriæ mandaueris hominum ſempiternæ? Sed neque tibi dum hîc ageres dulciſſimus ille defuit, qui viuos & ſentientes magis afficit, præſentis gloriæ fructus, dum incredibili clientium concurſu diuina Themidis oracula quotidie depromis, ea doctrinę pariter & ſanctitatis admiratione, vt Henricus III miſſis in Aquitaniam aliquot Patribus qui ius dicerent, his te ſimul & Oiſelum tuum doctiſſimum quoq; virum legationis comites addiderit, qui ſua & Reipubl. grauiſſima negocia ſuſciperetis in illo Senatu pro ſingulari veſtra diligentia & fide, procurãda. Quid loquar de incomparabili morum ſuauitate, facilitate, candore, modeſtia & indefeſſo illo quo mortales omnes anteibas de bonis omnibus benè merendi ſtudio? Itaque dum tui memoriam boni omnes viciſſim colunt, aliíque lugubribus tibi parentant næniis, alij vitam tuam & honeſtiſſimas actiones pedeſtri facundia deſcribunt, accipe has etiam inferias & ſuprema veteris amici munera, quæ & nos tibi offerimus, ne ſoli tanto è numero ſimus in eum ingrati, quo nemo vixit omnibus gratior, nemo in omnes

benignior. Fato functus eſt Petrus Pithœus Nogenti ad Sequanam ex febre ſeptem & quinquaginta natus annos Calend. Nouembr. die ſuo natali, biennio poſtquam eius magna ex parte conſilio & opera deluſis Ibericæ factionis artibus Lutetia regni caput in legitimi Regis poteſtatem peruenit.

Nicolaus Vignerius.

Ic vir natione Barenſis profeſſione Medicus omnes omnium ætatum & gentium res pace bellóque geſtas ingenti & operoſo volumine Gallicè complexus rem hercle fecit Gallicæ nobilitati Græcorum & Latinorum ferè ignaræ vtilem ſimul & iucundam, ſibi verò ipſi nequaquam ſatis pro tãti loboris merito fructuoſam: quando vix vllam inde mercedem retulerit præter nominis famam tota latè Gallia celebratam, ſed plus adhuc celebritatis habituram, ſi Latino ſermone, qui nullus nationum finibus circumſcribitur,tam nobile & egregium opus moliri in animum indu-

xiſſet. Hoc enim facilè poterat homo Romana facundia præſtantiſſimus. Atenim ſuis popularibus conſulere, doctíque viri laudẽ boni ciuis opinione cumulare non inani pietatis argumento maluit. Ortus erat familia nec tenui nec obſcura, patre fiſci Patrono: ſed bellorum iniuria rebus attritis contulit ſe in Germaniam, Principúmque liberalitate, apud quos ibi Medicinam exercebat, exilij moleſtias & patrię deſiderium tantiſper leniit, dum pacata Gallia receptus ad ſuos & ab Henrico tertio Medici ac Hiſtorici Regij titulis inſignitus habuit vnde honorificam & placidam exigeret ſolo in patrio ſenectutem. Eius tamen cineres patriá ipſa non habuit. Lutetiæ enim, dum plurima raræ doctrinæ volumina typis committere meditatur, ętatis anno ſexageſimo ſexto de vita ſublatus eſt.

Simo Mallius Brezæus.

IMONEM MALLIVM Andino ex agro ſpecioſis ortum natalibus & ſplẽdidis opibus afflueẽtem ornabat etiam incomparabilis morum candor, veréque Chriſtiana pietas

& qui ab eiuſmodi fortuna plerumque abhorret, literarum amor flagrantiſſimus. His ille meritis & Archiepiſcopus Turonum à Rege dictus eſt, & cum ſe Carolo Cardinali Lotharingo in clientelam dediſſet, hoc duce profectus in Italiam inter cæteros Europæ præſules Tridentina in Synodo clarus & illuſtris emicuit. Sed maturè ceſſit aula vir quietioris vitæ cupidus, ac in Brezæo ſuæ gentis amœno prædio ſedem ſtudiis & commentationibus opportunam delegit. Quo in receſſu cum alia conſcripſit opera, tum ſelectas viginti quatuor ex D. Baſilio conciones puriſſimè fecit Latinas & Cardinali ſuo dedicauit. Habitabat in ea domus parte, quam ſuis ipſe ſumptibus ædificauerat opere quidem egregio & eleganti, ſed infirmiore poſitam ſolo, quæ cùm à fundamentis conulſa de nocte repentè concidiſſet fatalíque & improuiſa ruina domeſticos propè omnes oppreſſiſſet, ſolus inter effoſſa ſuorum cadauera illæſus & incolumis repertus eſt. vt optimum Præſulem atque diuini cultus obſeruantiſſimum certa numinis prouidentia in rem Chriſtianam ſeruatum fuiſſe pij omnes facilè crederent, nec ſine maximo ſtupore lætarētur. Vixit inde ad octogeſimum annum & alterum, quamuis arti-

culari morbo distortus, nec antè periit quàm confecto Hispanicæ coniurationis intestino bello iucundissima tandem Galliæ pax arrideret. Hoc etiam felix, quòd idoneum ei successorem superi delegere Franciscum Guellæum nobilissimum virum, qui Themidis quoque pius antistes in senatoria dignitate iam antea præclarum sui specimen edidisset.

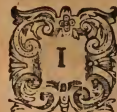
Gilbertus Genebrardus.

Ruernia bonis ingeniis fœcunda, cuius è gremio prodierè togati ordinis tot illustres viri, hunc etiam edidit sacrati ordinis eruditum virum, qui sanctæ linguæ Regius apud Parisios Interpres Hebraicæ antiquitatis arcana plurima, & ea maximè quæ ad rationes tẽporum subducẽdas pertinẽt, adhibito perspicacis ingenij lumine perquisiuit ac in lucem protulit. Hoc enim ex fonte ortum est chronologicũ illud opus & alij, qui nunc sunt in manibus hominũ, similis industriæ fœtus maximis ab eo vigiliis & la-

boribus elucubrari. Multa ille ex Hebræis & Græcis accuratè transtulit, multa recognouit, multa commentatus est. Nouissiméque Musarum penetralia ingressus amatorium Salomonis Latinè tentauit poëma molle illud quidem ac tenerum, sed pium, quo Seruatoris purissimos in Ecclesiam suam amores intelligi sapientissimi hominès tradidere. Nec eum ab instituta versione deterruit, quòd alij summæ doctrinæ viri & huius ætatis facilè principes poëtæ lepores omnes & gratias in eodem carmine transferendo felicissimè iam impendissent. His studiis insenescentem, partâque præstantis eruditionis opinione latè celebrem Gregorius XIII eorum commendatione qui à Regio nomine desciuerant Aquensi Archiepiscopatu donauit. Sed magnanimo Rege rerum potito impetratam his authoribus à Pontifice dignitatem diu seruare ac tueri non potuit. Fato functus est Semuri Burgundionũ, quo in oppido non ignobile sacerdotium possidebat, anno salutis CIↃ IↃ XCVII circiter ætatis annum sexagesimum.

Henricus Stephanus.

Nter eos qui de re literaria benè meriti ſunt Roberti Stephani Pariſienſis typographi ſolertiſſimi ſplendidiſſimíque magna cum primis nec vllo æuo peritura laus fuit, vel ex illo ampliſſimo Latinitatis theſauro, quem omnibus eius linguæ ſtudioſis plurimo ſumptu, plurimo ſudore, plurima diligentia deprõpſit. Nec minori poſtea laudis argumento Henricus filius Græcarum literarum amantes eodem officii genere ſibi deuinxit. Sed & veterũ innumera tum ſacrorum tum exterorũ volumina ex celeberrimis eorũ officinis exiere multò quàm prius emendatiora, multò venuſtioribus formis excuſa: cum vterque ad inſignem induſtriam & indefeſſum artis egregiæ ſtudium non vulgarem in omni literarũ genere doctrinã feliciter adhiberet. Hẽricus certè mirificam de ſe iam tum excitauit famam, cum adoleſcens ex Italia reuerſus Anacreõtem, qui tot annos latuerat, vetuſtis notis in libro exaratum ſecum at-

tulit, moxque Lutetiæ typis Regiis eleganter impressum, paribusque numeris Latinè à se redditum & quidem erudito seculo nec à poëticis hilaritatibus alieno eduxit primus è latebris & euulgauit. Erat in eo viro summa ingenij fœcunditas & siue Græcè siue Latinè scriberet, vtriusq; linguę vsus & facultas omnium paratissima: cúmq; pati non posset in eo Gallos errore diutius versari, vt patrio sermoni Etruscum anteponendum crederent, nonnulla interdum Gallicè scriptitabat multo sale respersa opuscula, quibus & nostrę linguæ prædicaret præstãtiam, & sua ipsę in scribendo puritate ac elegantia comprobaret. Sed grauiora fuerunt ea, quæ in multis vtriusque linguæ scriptoribus recẽsendis & in quorundam imitatione rectè commodeq; instituenda subinde molitus est. Habebat fortunarum sedem apud Allobrogas voluntarium patris exilium secutus, non obscuro tamen Lutetiæ desiderio, quam & cæteras item Galliæ vrbes vt se quamlibet leuis offerebat occasio non illibẽter inuisebat. Ac postremò Lugduni quò se quoque septuagenarius contulerat fatali morbo correptus anno supra sesquimillesimum duodecentesimo de vita decessit, cùm & Robertum patrem, & patri cognominem

fratrem natu minorem, nec industria disparem, qui Lutetię paternam officinam redintegrauerat, fata iampridem eripuissent. Reliquit moriēs aliquot liberos, atque in iis Paulum domesticæ laudis æmulū & filiam Isaaco Casaubono viro longè doctissimo, Lutetiamque à Rege ad meliores literas instaurandas nuper ascito collocatam.

Germanus Audebertus.

Ermanus Audebertus Aureliæ ad Ligerim honestis ortus parentibus vt eloquentię philosophiæq; studiis, quæ ab ineunte adolescētia diligēter coluerat, iuris & legum prudentiam adiungeret, superatis Alpibus Alciatum Bononiæ tunc docentem pluresannos audiit, receptusq; ad suos Italiæ amorem, quem à regionis amœnitate hominumq; doctissimorum optabili conuictu & allocutione conceperat, neq; postea vnquam deposuit, & illustri ac diuina Musarum opera peregregiè testatus est. Venetias enim & Romam & Parthenopen

ampliſſimas nominis Italici vrbes ea carminis maieſtate deſcripſit, in cuius immortali ſplendore ſpes illis manſuræ apud poſteros memoriæ non minor quàm in tot ſumptuoſis maiorum ſuorum monumentis procul dubio ſit reponenda. Quod inſigne meritum & quouis auri pretio maius ac præſtantius Reſpublica Veneta vt pote ſapientiſsima nõ putauit ſatis pro dignitate penſari poſſe, niſi honorem honore rependeret, præconémq; ſuæ laudis eximium in ordinem Equitum D. Marci (qui honos Principibus viris & Regibus ipſis deferri ſolet) ex publico Senatus decreto cooptaret. Sed neque vir prudens & moderatus hac inani gloriolæ acceſſione ſuſtulit animos, nec ſibi quidquã de ſolita modeſtia detraxit, contentus ea quam apud ſuos iamdudum exercebat vectigalium indictionúmque præfectura, humili fortaſſe illa & obſcura, ſi hominis dignitatem reſpicias; ſed quam eo tãtum animo ſuſceperat, ne nullam Reipublicæ partem attigiſſe ſibiq; ſoli vixiſſe diceretur. Obiit anno partæ ſalutis CIↃ IↃ IIC poſtquam ad octaginta amplius annos honeſtè, integrè, placidéque vixiſſet. Relictis præter ea quæ commemoraui poëmata ſiluarum aliquot libris, qui lucem expectare poterant ab eius hærede

filio in summa Rhedonum curia Senatore, nisi & ipse paucorum dierum interiectu carissimi parentis funus morte cumulasset sua.

Petrus Lætus.

Etrus Lætus Iulioduni Medico patre natus ad Medicinæ studium, (hanc enim etiam professus est) non ea tantùm quæ vulgò à Philosophiæ cognitione peti solent subsidia & adiumenta conferebat. Sed & omni liberali disciplina mirificè excultus maxima cum dignitate diuinam & salutarem illam artem apud suos exercebat. Non dubium sibi locum inter nobiliores Galliæ Medicos asserturus, nisi vir pius, qui se patriæ natũ crederet, intra tenuis oppidi septa procul ab omni ambitione latuisset. Emersit tamen è tenebris aliquando tandem & apparuit postquam ab illustrissimo Dumbarum Principe Henrico Borbonio ad repellenda Mercurij Ducis & Hispanorum arma se accingente in comitatum & familiam ascitus est. Quibus & nos

in caſtris decem integros menſes Regis imperio viximus Quæſtoria dignitate perfuncti, vel eo me hercule commodius & iucundius quòd amici doctiſſimi ſuauibus interim alloquiis & vſu quotidiano frui liceret, amboque vt plurimum vacui inuiſa Martis tædia molli Muſarum amœnitate leuaremus. Atque is in illa ipſa expeditione Iobi Conſtantiam, aliáque ſacrorum vatum carmina patrio lepore decantauit, cùm & aliquot antè annis diuinum Fracaſtorij de morbo Gallico poema tranſtuliſſet his numeris, qui auctoris maieſtatem Maronianæ proximam planè referrent. Latinè certè ſi quid meditaretur (multa autem & proſa & carmine meditatus eſt) nihil omnino terſius, nihil in vtroque genere perfectius à quoquam poterat expectari. Quo magis dolendum fuerit ſi vel temporum malignitate, vel hæredum incuria tot elegantes egregij viri lucubrationes ingrata nocte ſepeliantur. Ipſe enim quinquagenario vix maior intempeſtiua morte Lutetiæ procul à ſuis interceptus eſt, oborta repente febre, cui lethalis icterus altero die ſuperuenit.

Franciscus Espineius Sanlucius.

Franciscum Sanlucium Gallicæ nobilitatis rarũ & singulare decus hęc ętas paucissimis illis annumerat, qui cùm peculiari Martis amore & studio tenerétur, Musarum interea molles artes & amœna otia non omisere. Sed in hoc nostro certatim elucebãt innumeræ corporis animique dotes, quibus inter ceteros vnus maximè insignis & cõspicuus eminebat, os decorum, illustris facundia, faciles mores, quíque potissimùm eius ordinis hominem decebat, impauidi animi summus vigor & bellica vis, quæ nec æstu, nec frigore, nec inedia, nec vllo deniq; periculorum metu frãgeretur aut debilitaretur, & ea demũ diuini ingenij facultas expeditáq; solertia, quæ præsertim in militaribus cõsiliis aliquid exquisitũ & cum paucis cõmune semper afferret. His ille instructus cum se Regi Henrico tertio paulatim insinuasset, eiusque fauorem ac beneuolentiam promeruisset, cœperat multa & pręclara sibi à tãti principis incredibili ac pene dixerim

portentosa liberalitate polliceri. Verùm aliquantò post vrgētibus æmulis exclusus repulsusq. cessit aula, Broagiumque (id maritimū est oppidum in Santonico litore loco peropportuno cuius præfecturam gerebat) relicto Regis comitatu se recepit. Fecerat nuptias cum Iana Cossæa Brissaci Equitum Tribuni filia, quæ & ingenij laudibus & flagrantissimo in literas amore viros ipsos adæquabat. Huius igitur in gratiam ascitis aliquot eruditis hominibus quandam veluti academiam in illo recessu instituit, scripsitq. ipse inter hæc otia patrio lepore multos versus perelegantes & his floribus adornatos, qui Ronsardi, Portæi, ceterorúmq. primæ classis poëtarū scripta penitus redolerent. Inchoauit etiam ac pænè perfecit accuratos de re militari commentarios, & absoluisset, nisi quæ superuenere bella hominem laudis cupiditate ardentem ad alia studia conuertissent. Is namque & Francisco Regis fratri Belgarum imperium affectanti longo tempore militauit, & eiusdem principis interitu renouatis in Gallia factionibus, Broagium suum à Principe Condæo belli duce impigro cum validis copiis obsessum, acerriméq. ad multos dies oppugnatum vel in summa rerū penuria felicissimè

defendit

defendit. Princeps enim, quem aliò res vocabant, ſoluit ſponte obſidionem, & cũ omni exercitu re infecta diſceſſit. Inde autem ingraueſcente bello, cum regias copias ductore Ioeuſa in Regem Nauarræ contendentes comitaretur, ea ſorte Cotraſienſi prælio interfuit, vt ex infelici pugnæ euentu peculiarem ipſe laudis & nominis occaſionem cõſequeretur. Quod enim ei ſummè glorioſum fuit, cum eodem illuſtriſſimo Principe fortè congreſſus, dum aduerſis haſtis concurritur, eum ſic offendit & concuſſit, vt quantumuis generoſè renitentem equo tamen deiiceret ac deturbaret, ſed mutatâ repentè fortunâ oppreſſus ipſe, & à Principe captus eſt. Iam tum enim æqua Regi futuro fauebant & propitia numina, quæ profligato regiorum exercitu, cæſo ductore, & iis ferè omnibus qui ſuperfuerant in captiuitatem abductis, pleniſſimam ei victoriam conceſſere. Huic bello ſucceſſit aliud longè grauius & infeſtius, cuius in limine Rex vita excedens, cùm Gallici imperij iura ipſi Nauarro vt hæredi & ſucceſſori legitimo tranſcripſiſſet, tum demum viſa eſt ſeſe aperire Sanlucio fortuna blandior & æquior. Nouus enim Rex, qui ad vindicandum imperium & factiones è Gallia pellendas in ſtrenuâ & fideli eius opera multum ponebat, quo maiores ad virtutem ſtimulos excelſo

& nihil humile ſpiranti eius animo adhiberet, primò quidem Britanniæ, inde verò Picardiæ Proregem eum renuntiauit, eidemq. paulò mox ſummam rei tormẽtariæ præfecturam (qui honos in Gallia vel inter primos & ampliſſimos habetur) maxima cum beneuolentiæ teſtificatione conceſſit. Verùm eadem illa Fortuna more ſuo fallax & inconſtans regiæ liberalitatis fructum ei carpere diu non permiſit. Accidit enim vt Ambianum vrbs Picardiæ munitiſſima cum primiſq; populoſa & celebris ab Hiſpanicis aliquot legionibus inſigni ciuium ignauia interciperetur. Cuius recuperãdę ſtudio & cupiditate Rex inflãmatus & iniurię nuſquã patiẽs (quãdo ſibi per valetudinẽ eò ſtatim proficiſci non licebat) Bironem Equitũ Tribunũ, qui erat exercitui præfectus, & Sanlucium ipſum vt prouinciæ Proregem ante alios delegit, qui communibus votis & conſiliis, interea dum Rex conualeſceret, eam curam capeſſerent, obſidionisq. futuræ fundamenta iacerent. Sed in eo dum Sanlucius totus eſt, nec ſatis cautè ſibi proſpicit, ab Hiſpanis emiſſa glande caput ictus ante quinquageſimũ ætatis annũ occubuit. Hic fuit exitus clariſſimi fortiſſimíque

viri, quem vniuersæ Galliæ desiderabilem ipse ante alios Henricus, addito lacrimis honorifico elogio, diu multúmq; deplorauit.

Montholonij tres.

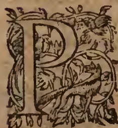
Montholoniæ domus, quæ iam olim apud Heduos pace bellóq. diu floruit, emicuere nostro seculo nitidissima duo lumina pater & filius eodem Francisci nomine appellati, qui pari ferè probitatis atq. doctrinæ commendatione ad supremam iuris in Gallia præfecturam suo quisque tempore peruenerunt. Sed in patre vigebat aliquantò generosior indoles & spiritus audentior, qui necopinata occasione tam illustri rerum accessioni & amplitudini viam felicissimè aperuit. Cum enim solus inter cæteros Curiæ Parisiensis aduocatos Caroli Borbonij caussam aduersus Franciscum primum & Lodoicam eius matrem ipso in Senatu sedentes intrepidè tuendam suscepisset, Rex etiam in aduersario iustus veræ virtutis æstimator diuina hominis eloquentia sic affectus

eſt, vt eum vltrò & fiſci patronum, & poſtea Senatûs præſidem,& mox amoto Gul. Poieto Galliæ Cancellario ſacri ſigilli cuſtodem renuntiaret. Filius autem licet omnibus afflueret ingenij fortunæq. bonis, quibus planum ſibi & facilem ad honores aditum parare poſſet, eorum tamen petitione ſemper abſtinuit. vixq. demum ſenior & nihil iam tale cogitans accerſente Henrico tertio ab ipſis aduocatorum ſubſelliis ad ſummum illud Reipub. culmen eſt euectus, nec ita multo poſt eodem ſe ſponte abdicauit. Horum exempla ſecuti ſunt cum alij nobiles eadem ex familia Senatores, tum verò Nicolaus cultiſsimo vir ingenio nec impar domeſticæ laudis æmulus, qui tamen, vt bonum ciuem decebat, in patrio Burgundiæ Senatu acquieuit. Ibi dum in luce forenſi florens adhuc ætate facundiam exercet ſuam, credi vix poteſt quanta cum celebritate non Galliæ modo ſed exteris etiam & lõginquis nationibus innotuerit. Quis enim ſilentio prætereat, cum ab vltimis Lithuanis, à Virtembergico Duce, ab aliis principibus longè fuiſſe quæſitum, qui rara legum peritia multóq. perſpicacis ingenij acumine res ipſorum dubias & in diſcrimen adductas ab iniuria vindicaret? Poſtea verò quàm ad regij

patroni munus, quod integro vicennio tenuit, indéque ad ipsam Præsidis auctoritatem progressus est, quò celsiore loco posita fuit egregij viri virtus, eò clarius & splendidius enituit. Fuêre tribus in Montholoniis duæ peculiares animi dotes, quibus potissimùm ad hæc summa dignitatum fastigia sublati sunt, innata vitæ integritas & erudita cumprimis in dicendo facundia. Sed Franciscos patrem & filium insignis quædam comitas affabilitasque sermonis, Nicolaum seueritas maior, & offensionum pro salute publica contemptor animus, ob idque parta apud suos ingens auctoritas ante omnia commendabant. Eum certè, vt priscæ grauitatis eximium specimen tota ciuitas & viuum vnicè coluit, & mortuum honorifica recordatione luctúque & mærore penè incredibili est prosecuta; vel ob id maximè, quòd post cæcam illam populi ferocientis amentiam Rege sua tandem opera salutato, pacis in Burgundia constituendæ præcipuum auctorem & administrum se præbuisset. Supersunt ex eius ingenij monumentis duo tantùm volumina, quorum altero celebriora Burgundicæ Curiæ sancita ipso principis caussas agente promulgata continentur, altero, quod

magnus Hoſpitalius & perlectum probauit, & ſuis auſpiciis in lucem exire deſiderauit, non pauca Romani iuris arcana ſingulari Latinitatis candore & puritate explicantur. Sed hunc theſaurum adhuc latentem aliquando nobis depromet Gulielmus eruditi parentis eruditus filius, qui eiurato Burgundici præſidis honore (nam & in eum Nicolao patri ſucceſſerat) in Prætorium ſe contulit, vbi nunc libellorum ſupplicum magiſter multa quotidie præbet eaque maxima ſolertis iudicij politioriſque doctrinæ documenta.

Philippus Huraltus Cheuernius.

Hilippum Huraltum Cheuernij Comitem ex Britannica nobilitate oriundum Belnea mater fœmina quoque nobilis vltimo partu poſthumum edidit, cum Rodulphus pater aliquot antè menſibus Neapolitano bello periiſſet. Adoleſcentem excepit Academia Pictauiẽſis legum ſtudio celeberrima cui tamẽ ita ſe de-

dit, vt historiarum interim & earum artium quæ ad imperij gubernacula pertinerent aliquantò curiosior vnum ferè Tacitum aut Cominium & alios eiusdem notæ scriptores haberet in manibus, eorumque diligenti & quotidiana lectione mirificè delectaretur. Scilicet generosi adolescentis egregia iam tum indoles viam sibi ad intima principum consilia, tanquam Natura duce per hęc studia parabat ac muniebat. Nec tantæ spei postea defuit ad facilem euentum præsens & opportuna sortis occasio. Duxit enim vxorem Philippus Christophori Thuani Senatûs principis filiam, qui vir clarissimus & in assidua tanti muneris functione occupatus, cum ab Henrico Regis fratre ad Cancellarij dignitatem inuitaretur, maluit eam ad generum suum deferri: vnde præcipuus illi deinceps patuit apud Regem futurum auctoritatis & gratiæ locus. Cui demum absenti & è Sarmatia reditũ in Galliam audito fratris funere molienti sic adfuit, eiusque rationibus adeò cautè fidelitérque prospexit, vt nusquam ingratus Princeps matris quidem auctoritate sed salutaribus Huralti consiliis assertum sibi & seruatum fuisse imperium non obscurè profiteretur, neq; porrò conquiesceret, donec eum in supremo togatę

militiæ gradu collocaret; lubrico illo quidem & ancipiti, sed in quo tamen vir incomparabili prudentia vel inter medios aulæ fluctus & latentes æmulorum insidias perstitit incolumis, & in perpetuo prosperitatis tenore diu permansit: Nullam instabilis & iniquæ fortunæ vicem experturus, nisi optimus princeps qui detectâ multorum perfidiâ desertum se turpiter à suis & proditum sentiret, suspicionum ideò plenus omnes ferè quantumvis probatos & fideles ministros, atque in iis Huraltum ipsum regia pepulisset ac summouisset. Verùm altero post anno reuocauit eum nouus regni successor Henricus quartus, & pristinæ dignitati restituit. Erat statura mediocri, specie decora, moribusque suauissimis: nulli se in accessu difficilem aut asperum, nulli morosum ostendebat, ea comitate vultûs, eáq. blandi sermonis efficacia, vt etiam eos, qui repulsam paterētur, nunquam nisi lętos ac benè sperantes à se dimitteret. Nec eò minus grauitatem in consiliis & insignem totius rei Gallicæ peritiam, quódque miremur in tanta negotiorũ multitudine & varietate paratam semper & expeditam acerrimi iudicij vim præferebat. Sanè constat eius interitum Regi maximo & omnibus aulicis valdè fuisse tri-

ſtem & acerbum. Longè tamen acerbiorem futurum, niſi ampliſſimi viri Pomponij Belleuræi ſucceſſoris eo loco digniſſimi admirabilis integritas cum ſingulari doctrina & longiſſimo rerum vſu coniuncta huic faciiè deſiderio modum adferrent. Vixit ad ſeptuaginta duos annos viuido ſemper ingenio & ſenſibus integerrimis, annóq. tandem ſupra mille & quingentos vndecenteſimo, Sextili menſe, apud Cheuernium ſuum, vbi natus erat, mortuus eſt, ac ibidem in maiorum conditorio iuxta parentis oſſa, quæ Capua iuſſerat in Galliam aſportari, tumulatus.

Petrus Faber Sanioranus.

Ic quoque vir maximus Fabrorũ illuſtre nomen raro & admirabili doctrinæ ſuæ ſplendore magis ac magis illuſtrauit. Vt enim Cuiacius, Duarenus, Hotomanus, & alij ſi qui ſint eorum ſimiles, nobilium hac ætate Iuriſconſultorum familiam duxiſſe non iniuria prædicentur, in eo tamen ſuperior quodammodo cenſeri Faber poteſt, quòd non tranquillo tantum otio priuatiſque

ſtudiis, ſed & ciuilium rerum aſſidua tractatione vtilem ſe hominum ſocietati maximè præbuerit. Eius quidem iudicium, prudentiam, fidem in conuentu Rotomagenſi Rex admiratus, nō alium digniorem exiſtimauit, qui poſt varia togæ munera laudatiſſimè obita primarius tandem Præſes in Tectoſagum ciuitate ſibi natali ſupremo Senatui præficeretur. Sed non longè poſtea fuit cum ſexagenarius pro tribunali ius dicens XIII Kal. Iun. anno milleſimo ſexcenteſimo apoplexiâ repentè ſuffocatus interiit; fama tamen æternùm ſuperſtite, poſtquam eas de iure publicauit commentationes innumeris ingenij doctrinæque luminibus ornatas atque diſtinctas, quæ donec Romanæ loquentur literæ, maximo ſemper in honore & pretio ab eruditis omnibus habebuntur.

Claudius Falco Rizius.

On ſperabam fore, vt huius ornatiſſimi viri ſanctis Manibus etiam Elogia noſtra parentarent, quando ad quadraginta amplius annos ea viximus inter nos amicitia beneuolentiáque

coniuncti, cùm & eum ego studiosissimè colerem, & ille me vicissim aliqua de meis moribus opinione diligeret, vt

Me si fata meis paterentur claudere vitam
Auspiciis,

separari à tanto amico ac diuelli ne in ipsa quidem morte debuerim. Natus erat Lutetię, sed ex Septimania oriundus genere nobili, habebátque non mediocris fortunæ patruum Carcasonis antistitem, cui postquam ad aliquot annos eruditus adolescens in spem futuræ successionis adhæsisset, aliò tamē se traduxit, sumptáque toga Senatū ingressus Inquisitionum quartæ classi tamdiu præfuit, dum commendante Anna Ioeusæ Duce in sacrum & intimum Regis Henrici tertii consilium accerseretur. Sēsit illicò sagax & egregiè cordatus princeps quanta esset hominis eruditio, quanta facundiæ vis, quanta denique in consiliis explicandis & fides & prudentia. Quæ quo magis omnia niterent, & in illustri posita loco spectarētur, eum quoque nec postulantem iussit ad supremę Rhedonum Curię principatum attolli. Hac igitur honorum accessione dupliciter exornatus nunc in Britannia viuebat, nunc in Regis aula, & alternis vtrumq; munus pari cum dignitate sustinebat,

Verùm turbata nouo tumultu Gallia dum is Rhedones ad ſtationẽ ſuam fortè contẽdit, à cõiurata factione interceptus, Nannetéſq; in durum atq; diuturnũ carcerem abductus eſt. Quęſiuit ſolatium à Muſis, quarum in amoribus acquieſcebat, Latinóq; poëmate ſanè grauiſſimo Lucanũ æmulatus impiũ illud ac plus quàm ciuilè bellum inter vincula decantauit. Compoſitis autem Galliæ rebus, cùm effluxiſſent aliquot anni, depoſuit ſponte magiſtratũ alieníque cœli tædio ſe totum Lutetiæ reddidit. ſcilicet anteactæ vitæ memoria ſatis ſupérque felix, eóque præſertim filio, cui pulcherrimus virtutum concurſus & excellens in omni diſciplinarũ genere doctrina iam ad ſummos togatæ militiæ gradus aditum præbuiſſent, maioráq; in dies & ampliora non obſcurè pollicerentur. Vixit inde ad ætatis annum circiter quintum & ſexageſimum optato literarum otio mirificè delectatus, nec interim à repub. ſibi temperans. agebatúrq; noui ſeculi primus annus cùm ex hac vita vir pius & integer in meliorem alterám & perenniorem ſe recepit. Salue longùm & vale ô felix anima, dum & nos te præeũtem hautquaquam certè inuiti, quandocunque ſummus ille imperator iuſſerit, ſequamur.

Claudius Falchetus.

VLLI vnquam noſtrorum hominum maior exornandæ patriæ cura maiúſque ſtudium incubuit, quàm Claudio Falcheto Pariſienſi omnium quidem antiquitatum, ſed earum præcipuè quæ ad Galliam ſpectarent, indagatori acerrimo. Quanquam & alijs in artibus, quæ reipublicæ non minus prodeſſent, meliorem ætatis partem exegerat. Iam tum enim cum Senæ à Pontificis & Florẽtinorum legionibus obſeſſæ Gallicis armis Monlucio duce defenderentur, traiectis identidem Alpibus, vt Regem de rebus grauiſſimis à Turnonio Cardinale conueniret, ianuam ſibi ad honores aperuit, proſperóque tandem progreſſu ad Monetalis curiæ primum gradum aſcendit. Sed genium & naturam ſecutus, à publicis interim negotijs ad priuata ſtudia ſe referebat. Eius enim fideli opera Cornelium Tacitum populari ſermone loquentem Galli nunc legunt, aliáque multa curioſæ diligentiæ

opuſcula, quorum vt poſtremum ita præſtantiſſimum fuit hiſtoria de regibus Gallicis ad Capetum vſque perducta, longiuſque perducenda, niſi ſenem ſeptuagenario maiorem nuper inuadens iniqua mors eius vitæ ſimul & incepto labori finem impoſuiſſet.

Ioannes Paſſeratius.

Ic eſt ille Paſſeratius origine Trecenſis, vtraque lingua doctiſſimus, qui primus apud Pariſios in ſchola Regia reconditas veræ Latinitatis opes aliquáto maiore cura & ſtudio perueſtigauit, iuuentutíque aperuit; cùm Turnebus, Auratus, Lambinus, cæteríque prius in eadem ſchola profeſſi Græcis potiſſimùm interpretándis operam & induſtriam impendiſſent. Poterat quidem ex vmbra & ſcholaſtico otio in apertam fori lucem prodire, & ad rerum adminiſtrationem ſe conferre. nec enim ei deerant opportuna ciuilis diſciplinę pręſidia, cuius puros limpidoſque fontes apud Biturigas à diuturna Iacobi Cuiacij conſuetudine affatim

hauserat & imbiberat. Sed Petro Ramo eloquentiæ doctori delectus à Rege successor in ea demum professione consenuit, nobilemq; doctrinę suę famam vel apud remotissimas orbis terrę nationes lōgè latéque propagauit: cum nihil vulgare, nihil tritum, nihil è medio sumptū afferret, ob idque politissimi quique homines etiam ex ipso Senatu celebre eius auditorium frequentarent, ac velut ex nitidis & fragrātibus eius hortulis lectissimos Romanæ elegantiæ flores admirabili cum voluptate excerperent. Fuit altero captus oculo, faciéque rubore suffusa, quę triste nescio quid ac seuerum præ se ferret; sed eius ingenio nihil erat amoenius, nihil sermone facetius, nihil vsu & congressione iucundius. Qua singulari morum suauitate incredibiles sui amores in mentibus hominū excitabat. Adeo quidem vt ab Henrico Memmio viro clarissimo in amicitiam & familiam semel acceptus ad ipsos vndetriginta annos apud eum in summa animorū & studiorū coniunctione vixerit. Extāt huius gratissimi conuictûs & otij testes multi lusus, variáque non vulgaris argumenti poëmatia, quibus ineunte Ianuario solebat quotannis patronū illum salutare, & quæsitis ex tam pretiosa Musarum

supellectile muneribus magis ac magis demereri. Atque vtinam quæ in Ciceronem, Plautum & alios linguæ Latinę præcipuos auctores accuratè ac diligēter adnotauit, aliquādo quoque prodeāt, nec diutius in tenebris magno ſtudioſorum incommodo ſepulta deliteſcant. Ob hæc merita dignū illum iudicauimus, qui tot inter eximios bonarum literarū proceres locū hîc ſuum tueretur, atque adeò agmen ipſum iure quodam ſuo clauderet. His enim extremis rei literariæ temporibus, niſi Scaligeri, Lipſij, Caſauboni, Fabri cum aliis paucißimis adhuc ſuperſint, quis vltimum politioris literaturæ decus in huius tanti viri morte concidiſſe non fateatur? Periit ex paralyſi tres & ſeptuaginta natus annos pridie Eidus Septembr. anno milleſimo ſexcenteſimo ſecūdo, cum ad integrum penè quinquēnium lecto miſerè afflictus in maxima ægritudine & moleſtia iacuiſſet, eo tamen conſtātis animi vigore, vt etiam inter vltima ſuſpiria hoc ſibi ipſe Epitaphium pro ſolita iocandi libertate concinnaret.

Hic ſitus in parua Ianus Paſſertius vrna
Auſonij doctor regius eloquij.
Diſcipuli memores tumulo date ſerta magiſtri,
Vt vario florum munere vernet humus.

Hoc

Hoc cultà officio mea molliter oſſa quieſcent,
Sint modò carminibus non onerata malis.

Sepultus eſt in Dominici fano ad Iacobæam portam, vbi Io. Iacobus Memmius Henrici filius libellorum in regia magiſter, vti veteris in clientem beneuolentiæ pius hæres, marmoream ei ſtatuam collocauit.

Arnoldus Oſſatus.

Ed & hunc ſacrati ordinis aureum florem, ocellum noſtræ Galliæ, ſui denique ſeculi nouum ſidus Arnoldum Oſſatum quo nunc piaculo prætercam? Is humili apud Auſcos ortus loco, ſed nobili & excelſa præditus indole poſtquā in vmbratilibus Rhetorum & Philoſophorum ſcholis aliquandiu profitendo latuiſſet, foróque deinde ſe comparaſſet, ad alia ſtudia ſe tranſtulit, Romámque mox in Pauli Foxij legati Regij comitatu profectus, & eo poſtea ſublato in Cardinalis Ateſtini rerum Gallicarum patroni familiam aſcitus erexit ſe

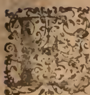
ad grandiora, tractandísque magni momenti negotiis ita paulatim assueuit, vt in hoc laudis genere parem hæc ætas haberet procul dubio neminé. Itaque Henricus tertius omnis egregiæ virtutis liberalissimus admirator eúm vltrò in Galliam reuocare constituit, vt ab epistolis interioribusque consiliis eius fideli opera & industria dubiis tẽporibus vteretur. Sed cùm sacris initiatus esset, id munus tanquam à sua professione alienum modestè repudiauit. Nec defuere qui hoc eius factum sic interpretarentur, quasi Romano cælo iam assuetus, & arridentis Fortunæ sibi conscius ad ea se reseruaret, quæ Romæ postea consecutus est, longè maioris ampliorisque dignitatis ornamenta. Cùm enim Henricus quartus pacata inuictis armis Gallia, cum summo quoque Pontifice redire in gratiam statuisset, Ossatũ inter alios delegit, qui vnà cum Ebroicensi episcopo Iacobo Dauidio Perrone singulari doctrina viro, nunc amplissimo Cardinale, Romam in id à se tum legato grauissimum illud opus cõficeret, pacemque tãto labore partam aliquanto firmiore præsidio vinciret ac stabiliret. Quo demũ negotio feliciter & ex animi sententia transacto vir eximius commendante Rege illustrem sacræ purpuræ honorem à gra-

to & amico Pontifice facile tulit: eóque facilius, quod insignis eius candor & probitas amabilésque mores cum summa eruditionis & prudētię opinione coniuncti omnium fere Cardinalium animos iamdudū promeruissent, sibique cōciliassent. Obiit in eo fortunæ splēdore felicissimus senex hoc ipso anno qui nunc agitur CIↃ IↃ CIIII. nobísque vel addita iam operi coronide nouum nec opinatum Elogii conscribendi argumentum obiecit. At vos, in quorum gratiam hæc sacra parauimus, ô celebrium tot virorum beati manes, este boni: nec enim dignius ea peragi sanè poterant, quàm si ad extremum tanto nomine appellato ritè conuenientérque sic litaremus.

FINIS.

LECTORI.

ERVNT *fortasse nonnulli, qui ne nunc quidem sibi satisfactum putent, nec secus ac superiore editione multa eruditorum nomina tanquam hîc prætermissa desiderent. Ego verò quod fueram pollicitus, idipsum integra fide præstare, nec eorum qui superessent vllum indictum præterire sanè decreueram: sed ea fuit ingeniorum in Gallia fœcunditas, vt etiamsi memoremus eos tantùm qui vita perfuncti sunt, vix tamen ea pluribus libris poßint omnia comprehendi. Cæterùm (quod cum bona virorum illustrium venia factum velim) in Elogiis collocandis hunc tenuimus ordinem, vt nullo dignitatum seruato respectu, solius ætatis ratio, quoad eius fieri potuit, à nobis haberetur, & quò quisque prior è viuis excesserat, eò superiorem sibi locum ex historiæ lege vendicaret. quando lex ea certè non poterat sine adulationis aliqua suspicione violari.*

DEsine scriptoris breuitatẽ carpere Liuor,
Non scribit vitas ille, sed Elogia.

P. LAETVS.

ELENCHVS GALLORVM DOCTRINA CELEBRIVM,

quorum Elogia hoc opere continentur.

FINIS.

Illustres Heroum animas pia cura parentis
Excitat, & caeli rursus ad astra vehit.
Ac velut Aethiopis quae viuo e cespite pubens
Laetior Idaeis prouenit herba iugis,
Vt tacita quaecunque latent arcana resoluit,
Si modò praesenti gramine claustra linas.
Sic pater obscuri tumuli caua busta resignat,
Dum lita nectareo verba liquore fluunt.

ABELIVS SAMMARTHANVS
SCÆVOLÆ F.

Σεῖο ἐπεὶ τὰ γραφέντα βίον νεκροῖσιν ὀπάζει,
Οὐκ ἐπικήδιά ἐστ', ἀλλὰ γενεθλιακά.
Ἀλλὰ γενεθλιακὰ καὶ ὁμοῦ ἐπικήδια ἐστίν,
Ἐκ τὲ μιῆς φαρέτρης διττὸν ὀϊστὸν ἵης.

N. SAMMARTHANVS
LVDOVICI F.

QVOS, *post fata, virûm laudata per ora renasci*
Sammarthane iubes, prima incunabula nolint
Nosse iterum, nacti aeternam te vindice vitam.

FRANC. CITESII Med. Doct.

ATLANTIS *Libyci nepos disertus*
Et fidus superûm Deûm minister
Pallenteis animas potente virga
Ex Orco trahit ad Iouis tribunal.
At tu Mercurio haud minor, sepulchris
Illustreis animus disertiorum,
Nostra Gallia quos tulit, virorum
Extrahis, rapis adserísque Olympo:
Sic vt iam volitent virûm per ora,
Aeternóque simul fruantur aeuo,
Sic vt Elogiis tuis disertis
Cedat primula vita iam secundæ.

IO. FALCO.

AVREA *perpetuo voluuntur sidera gyro,*
Et rapiunt motu caetera versa pari.
Cúmque perenne nihil constet mortalibus, aequa
Quis nolit te te vindice fata pati?
Optarim seras ego iam praeuertere Parcas,
Si talis dabitur vita secunda mihi.
Et modò dent ista Superi me sorte beari,
Sic mihi vel durum est viuere, dulce mori.

P. NANCELIVS.

FOELICES Animae artubus solutae
Quos Mors carceribus suis recondit,
Fœlices ter & amplius beatae,
Non quòd Elisios vagae per agros
Ludatis nitida simul sub vmbra,
Et vitam peragatis innocentem:
Sed quòd SÇAEVOLA gloriam propaget
Vestram, & Elogio suo perenni
Vos longinqua ferat virûm per ora.
Et hoc, SÇAEVOLA, maximè fatentur,
Nec debere tuo negant labori,
Sed coeco studio tui videndi
Id molestè Animae ferunt, cupitus
Quòd diu nimium morère terris.
At quorsum inuidia hæc & vnde vestro
Assertori Animae inuidetis annos?
Qui vitam ex auido dedit sepulchro
Ex vita huic cupitis dari sepulchrum?
Immo iam, rogo, sit satis superque,
Vobis SÇAEVOLA rite quod parentet,
Nec suum iubar inuidete terris.
Vt qui Nestoris aemulatur ora
Seros Nestoris aemuletur annos.

IO. DELINGENDIVS.

Pag.	*Lin.*	*Errata.*	*Emendationes.*
49.	9.	tegios	regios
51.	16.	longiquitas	longinquitas
53.	9.	Fraciſcus	Franciſcus
54.	7.	vererum	veterum
59.	tit.	LIB. I.	LIB. II. & ſic deinceps
68.	5.	oſt	poſt
71.	3.	cõſuedtudine	conſuetudine
ibid.	14.	inſaniſſimò	inſaniſſimò
75.	6.	impariens	impatiens
90.	1.	Flotentis	Florentis
91.	7.	diguius	dignius
95.	7.	ampleplexus	amplexus
96.	20.	recenſut	recenſuit
97.	2.	poetica	politica
99.	7.	facundiſſimus	facundiſſimus
104.	4.	Aruenìæ	Aruerniæ
109.	14.	tertius.	tertius
110.	1.	celebriũqum	celebriumque
114.	10.	tanqam	tanquam
119.	13.	quibns	quibus
ibid.	23.	exanimatus	ſic exanimatus eſt, vt
120.	10.	uatem	autem
124.	23.	calebritate	celebritate
134.	11.	Hortatium	Horatium
137.	17.	ſue	ſuæ
147.	5.	Luduoicus	Ludouicus
149.	17.	virtutem	virtutum
156.	18.	exemputs	exemptus
165.	21.	ſuis	ſui
ibid.	22.	ad	ac
170.	11.	præſerttm	præſertim

Pag.	*Lin.*	*Errata.*	*Emendationes.*
ibid.	13.	dibium	dubium
171.	26.	facto	fato
173.	vlt.	precipi	percipi
176.	18.	iu	in
178.	16.	propinguo	propinquo
179.	5.	Eeclesiæq;	Ecclesiæq;
ibid.	18.	Serruino	Seruino
188.	11.	aquè	æquè
197.	12.	Chistianissimi	Christianissimi
199.	15.	intetuallo	interuallo
200.	5.	redidit	edidit
ibid.	8.	infirma	infima
216.	1.	talem	fatalem
218.	13.	leterariæ	literariæ
222.	18.	conulsa	conuulsa
228.	24.	octaginta	octoginta

